

2016

BELEIDSINSTRUCTIEBOEK

Inhoudsopgave

HOOFDSTUK 1. INLEIDING PARTICIPATIEWET	5
HET BELEIDSINSTRUCTIEBOEK	5
WERKEN MET HET INSTRUCTIEBOEK	5
HOOFDSTUK 2. ARBEIDSVERPLICHTINGEN/UITSTROOMBEVORDERING	7
PARTICIPATIEVERGOEDINGEN	7
INVESTERINGSPLAN	12
PERSOONLIJK RE-INTEGRATIEBUDGET	12
REGELING ONTPLOOIING EN ONTWIKKELING	13
PLAATSINGSSUBSIDIE	14
SCHOLINGSPLICHT	15
WET TAALEIS	16
HOOFDSTUK 3. HOOGTE EN UITBETALING VAN DE BIJSTAND	18
HOOGTE VAN DE ALGEMENE BIJSTANDSUITKERING	18
UITBETALING VAN DE ALGEMENE BIJSTAND	18
HOOFDSTUK 4. VOORLIGGENDE VOORZIENINGEN	19
INLEIDING	19
REGELMATIG VOORKOMENDE VOORLIGGENDE VOORZIENINGEN	19
HOOFDSTUK 5. VAN AANMELDING TOT EN MET BESLUIT	21
DE AANVRAAG	21
DOMICILIE BEGINSSEL	21
AANVRAAG PROCEDURE	23
INGANGSDATUM	25
BEWIJSSTUKKEN	26
ONDERZOEK BIJ LOPENDE UITKERING/OPSCHORTING	28
INKOMSTEN EN WIJZIGINGSFORMULIEREN	28
INLICHTINGENBUREAU	29
VALIDATIE	30
HUISBEZOEKEN	30
VOORSCHOT	31
INGEBREKESTELLING EN DWANGSOM	32
HOOFDSTUK 6. BIJZONDERE GROEPEN	35
INLEIDING BIJZONDERE DOELGROEPEN	35
GEDETINEERDEN	35
DAK- EN THUISLOZEN	36
HOOFDSTUK 7. LEEFVORMEN EN HOOGTE UITKERING	38
ALGEMEEN	38
KOSTENDELERSNORM	38
COMMERCIELE RELATIES	38
GEEN WOONLASTEN	39
BIJZONDERE SITUATIES	39
AWIR	39
HOOFDSTUK 8. OPNAME IN EEN INRICHTING	40
INRICHTING/VOORLIGGENDE VOORZIENINGEN	40
INRICHTING IN ZIN VAN DE PARTICIPATIEWET	40
DOMICILIE	42

GEDWONGEN OPNAME (BOPZ)-----	43
JONGEREN BENEDEN 21 JAAR-----	43
BIJZONDERHEDEN BIJ OPNAME-----	43
HOOFDSTUK 9. INKOMSTEN EN BIJSTAND-----	45
ALGEMEEN-----	45
NIET IN AANMERKING TE NEMEN MIDDELEN-----	45
VRIJLATING INKOMSTEN UIT ARBEID-----	45
INKOMSTEN UIT COMMERCIELE VERHUUR/KOSTGANGERS-----	46
GASTOUDERS-----	49
PENSIOEN-----	49
ALIMENTATIE-----	49
HOOFDSTUK 10. VERMOGEN EN BIJSTAND-----	50
INLEIDING-----	50
INTEREN VAN HET VERMOGEN-----	53
KREDIETHYPOTHEEK-----	53
HOOFDSTUK 11. BIJZONDERE BIJSTAND-----	57
INLEIDING-----	57
STAPPENPLAN-----	57
BABYUITZET-----	60
BELASTINGAANSLAG-----	60
BEGRAFFENIS EN CREMATIEKOSTEN-----	60
BEWASSINGSKOSTEN/SLIJTAGE-----	61
BESCHERMINGSBEWIND, CURATELE, MENTORSCHAP-----	61
DIETKOSTEN-----	64
DUURZAME GEBRUIKSGOEDEREN-----	64
NORMENLIJST WONINGINRICHTING (HET BETREFT MAXIMALE BEDRAGEN)-----	65
EIGEN BIJDRAGE WMO/WLZ-----	66
ENERGIEKOSTEN-----	66
KINDEROPVANG-----	68
KOSTEN VERHUIZING-----	69
KRAAMHULP-----	69
LEGES VOOR AANVRAAG/VERLENGING VERBLIJFSVERGUNNING-----	69
MAALTIJDVOORZIENING-----	70
OVERBRUGGINGSTOESLAG-----	70
PEDICUREKOSTEN-----	71
PERSONALARMERING-----	71
PEUTERSPEELZAAL-----	71
PROTHESE BH/ -BADPAK-----	72
RECHTSHULP EN GRIFFIERECHTEN-----	72
REISKOSTEN-----	73
TOESLAG JONGEREN VAN 18 TOT 21 JAAR-----	74
SCHULDEN-----	75
VOORSCHOOLSE EDUCATIE-----	75
LIJST MET KOSTEN WAAR IN IEDER GEVAL GEEN BIJZONDERE BIJSTAND VOOR WORDT VERLEEND-----	77
HOOFDSTUK 12. MINIMAREGELINGEN, INDIVIDUELE INKOMENSTOESLAG EN INDIVIDUELE STUDIETOESLAG-----	78
MINIMAREGELINGEN-----	78
COLLECTIEVE ZORGVERZEKERING-----	78
STIMULERINGSREGELING-----	78
PARTICIPATIEREGELING-----	78
INDIVIDUELE INKOMENSTOESLAG-----	79
INDIVIDUELE STUDIETOESLAG-----	79

WAS- EN STRIJKKOSTEN -----	79
HOOFDSTUK 13. WOONKOSTEN -----	81
WOONKOSTEN EN HUURTOESLAG -----	81
WOONKOSTENTOESLAG HUURWONING -----	81
WOONKOSTEN EIGEN WONING -----	83
GEEN WOONKOSTEN -----	85
HOOFDSTUK 14. ZELFSTANDIGEN/BESCHEIDEN SCHALERS -----	87
ZELFSTANDIGEN -----	87
BEDRIJFS- OF BEROEPSMATIGE ACTIVITEITEN VAN BESCHEIDEN OMVANG -----	88
HOOFDSTUK 15. BOETES EN MAATREGELEN -----	93
BOETES -----	93
HOOFDSTUK 16. TERUGVORDERING EN BESLAG -----	100
INLEIDING -----	100
AFLOSSINGSBEDRAG -----	101
KWIJTSCHELDING VAN VORDERINGEN -----	103
HOOFDSTUK 17. VERHAAL EN ALIMENTATIE -----	108
VERHAAL -----	108
ALIMENTATIE -----	111
ALIMENTATIEVERPLICHTING -----	111
INVORDERING -----	112
HOOFDSTUK 18. INDEX -----	113

**INLEIDING:
BELEIDSINSTRUCTIES EN
INDIVIDUALISERING**

Het beleidsinstructieboek

Het beleidsinstructieboek probeert via een logische indeling en een zo helder mogelijke beschrijving de medewerkers wegwijs te maken in de Participatiewet en aanverwante regelingen.

De instructies in dit boek geven de hoofdlijnen aan, die het uitgangspunt vormen van de uitvoering van de Participatiewet. In die zin vormen de instructies naast de wettelijke regels de 'bijstandsregels'.

In de Participatiewet wordt gestreefd naar een uitvoering die is toegesneden op de individuele omstandigheden van de belanghebbende. Dit individualiseringsbeginsel biedt de mogelijkheid de marges optimaal te benutten en zodoende maatwerk te leveren.

Het individualiseringsbeginsel krijgt in de instructies vorm door gebruikmaking van termen als 'in het algemeen', 'in beginsel', 'uitgangspunt' en 'richtlijnen'. Daarmee wordt aangegeven dat de plicht bestaat om op basis van de omstandigheden van het geval de bijstandsverlening (in afwijking van de algemene regel) af te stemmen op die omstandigheden.

Naast de Participatiewet en dit instructieboek, is het gemeentelijk beleid met betrekking tot de uitvoering van deze wet ook vastgelegd in de verordeningen en beleidsplannen.

**WERKWIJZE:
ALGEMEEN**

Werken met het instructieboek

Voor de oplossing van een probleem/vraagstelling dient dit richtlijnenboek als eerste ingang te worden geraadpleegd, omdat in het boek:

1. het gemeentelijk beleid staat verwoord, dat af kan wijken van andere informatiebronnen; en
2. zo nodig naar nadere informatie wordt verwezen.

Niet op alle terreinen is gemeentelijk beleid ontwikkeld. Dit betekent dat niet voor alle problemen en vraagstellingen een antwoord wordt aangedragen. In zo'n geval zal een zaak moeten worden afgedaan door aansluiting te zoeken bij het beleid, het systeem van de Participatiewet, in eerste instantie Schulinck, eventueel Stimulanz en de jurisprudentie.

WIJZIGINGEN

Voortschrijdende wetgeving, jurisprudentie of een andere stellingname in het gemeentelijk beleid kunnen aanleiding zijn om de beleidsinstructies in dit boek aan te passen. Verder kunnen verbeteringssuggesties van medewerkers aanleiding zijn de instructies aan te passen. Ons beleid is opgenomen in het

handboek van Schulinck. Het handboek kan ook gebruikt worden voor het raadplegen van actuele jurisprudentie.

OVERGANGSRECHT

Deze beleidsregels gaan in op 1 januari 2016. Alle aanvragen die na deze datum zijn ingediend zullen met inachtneming van deze beleidsregels worden behandeld.

Mensen die een besluit toekenning bijzondere bijstand hebben gekregen die voor deze datum ligt en die een toekenning hebben voor een langere periode die de datum van 1 januari voorbij gaat, krijgen geen nieuw besluit maar blijven vallen onder de oude regeling. De termijn die in de beschikking staat blijft gelden. Wanneer daarna een nieuwe aanvraag wordt ingediend gelden de nieuwe regels.

Alle aanvragen die voor deze datum zijn ingediend zullen op grond van de oude beleidsregels worden afgehandeld.

Hoofdstuk 2. **Arbeidsverplichtingen/ uitstroombestemming**

ALGEMEEN

In het Meerjarenbeleidsplan wordt het beleid met betrekking tot de arbeidsverplichtingen, uitstroombestemming en beschut werk van de gemeente opgenomen.

De bijbehorende verordeningen zijn per 1 juli 2015 vastgesteld.

PARTICIPATIE VERGOEDINGEN

Participatievergoedingen

Op grond van de Re-integratieverordening kunnen de volgende kosten uit het werkdeel worden vergoed:

VERGOEDING OPENBAAR VERVOER

1. Er wordt een vergoeding verstrekt voor de kosten van openbaar vervoer in het kader van een re-integratietraject die ten dienste van arbeidsinschakeling staat en bij parttime werk (en de werkgever geen reiskosten betaalt) wanneer voldaan wordt aan de volgende criteria:
  - a. de enkele reisafstand woon – werkverkeer bedraagt meer dan 10 kilometer en wordt vastgesteld aan de hand van de site www.anwb.nl, op basis van de kortste route;
  - b. wanneer de klant op grond van medische beperkingen niet in staat is om te fietsen, wordt ook voor een afstand woon – werkverkeer dat minder dan 10 kilometer bedraagt een vergoeding verstrekt;
  - c. in de situatie waarin openbaar vervoer wel mogelijk is en de klant zelf voor de auto kiest wordt een vergoeding op basis van het openbaar vervoer verstrekt, tenzij vergoeding op basis van eigen vervoer goedkoper blijkt te zijn.
2. De vergoeding wordt verstrekt op declaratiebasis en vastgesteld op basis van de gemaakte kosten

KILOMETERVERGOEDING

1. Er wordt een kilometervergoeding verstrekt in het kader van een re-integratietraject die ten dienste van arbeidsinschakeling staat, wanneer voldaan wordt aan de volgende criteria:
  - a. het is niet mogelijk om met het openbaar vervoer te reizen. Hiervan is sprake in één van de volgende situaties:
    - De locatie is niet bereikbaar met openbaar vervoer. Dit wordt vastgesteld met behulp van de site www.9292ov.nl;
    - de loopafstand tussen halte en bestemming bedraagt meer dan 1 kilometer;
    - er is sprake van lichamelijk of psychische problemen die het gebruik van het openbaar vervoer uitsluiten. De medische noodzakelijkheid moet worden aangetoond middels een extern advies;

- de enkele reistijd woon – werkverkeer bedraagt meer dan anderhalf uur;
  - b. De enkele reisafstand woon – werkverkeer bedraagt meer dan 10 kilometer en wordt vastgesteld aan de hand van de site www.anwb.nl op basis van de kortste afstand;
  - c. Wanneer de klant op grond van medische beperkingen niet kan fietsen, wordt ook een kilometervergoeding verstrekt voor de afstand woon – werkverkeer die minder dan 10 kilometer bedraagt;
2. De vergoeding bedraagt de brandstofkostenvergoeding volgens de site van de ANWB.

TWEDEHANDS FIETS

1. Er wordt een vergoeding voor een tweedehands fiets verstrekt, wanneer de fiets noodzakelijk is in het kader van een re-integratie traject die ten dienste van arbeidsinschakeling staat of een baan en men niet over een fiets beschikt. De fiets wordt onder de volgende voorwaarden verstrekt:
- a. De fiets met toebehoren wordt teruggehaald als het traject verwijtbaar niet wordt afgemaakt
  - b. De kosten voor onderhoud van de fiets komen voor rekening van de klant, tenzij er sprake is van bijzondere omstandigheden
  - c. De klant ondertekent bij aflevering van de fiets een ontvangstformulier, waarop de voorwaarden van verstrekking staan vermeld
  - d. De nummers van de fietssleutels en het bijgeleverde fietsslot worden genoteerd op het ontvangstformulier
  - e. Bij diefstal moet het aangiftebewijs, de twee fietssleutels en de twee sleutels van het bijgeleverde fietsslot worden ingeleverd. Wanneer er aan deze voorwaarden is voldaan kan er een andere fiets worden vergoed.
2. De vergoeding op basis van de goedkoopste passende voorziening bedraagt:
- a. maximaal € 200,00 voor een fiets
  - b. bij de fiets wordt standaard een fietsslot van maximaal € 15,00 verstrekt
3. Er wordt een vergoeding voor een fietsstoeltje verstrekt wanneer de noodzakelijkheid is aangetoond.
4. De vergoeding voor een fietsstoeltje bedraagt maximaal € 50,00.
5. De vergoeding van regenkleding bedraagt maximaal € 25,00.

TWEDEHANDS SCOOTER

1. Er wordt een vergoeding verstrekt voor een tweedehands scooter, wanneer de scooter noodzakelijk is in het kader

- van een re-integratie traject die ten dienste van arbeidsinschakeling staat of een baan.
2. De vergoeding voor een tweedehands scooter wordt verstrekt, wanneer wordt voldaan aan de volgende criteria:
    - a. Het reizen met het openbaar vervoer of de fiets is op grond van medische- of psychische redenen niet mogelijk. Dit wordt op basis van een extern advies vastgesteld
    - b. De klant is niet in het bezit van een eigen auto
  3. De tweedehands scooter wordt verstrekt onder de volgende voorwaarden:
    - a. De onderhoudskosten van de scooter komen voor rekening van de klant, tenzij er sprake is van bijzondere omstandigheden;
    - b. De klant ondertekent bij aflevering van de scooter een ontvangstformulier, waarop de voorwaarden van verstrekking staan vermeld;
    - c. De nummers van de sleutels van de scooter en het bijgeleverde scooterslot worden genoteerd op het ontvangstformulier;
  4. De vergoeding voor een scooter bedraagt maximaal € 750,00 en wordt rechtstreeks betaald aan de leverancier.
  5. Bij de scooter wordt standaard een slot geleverd van maximaal € 40,00
  6. De vergoeding van regenkleding bedraagt maximaal € 25,00
  7. De vergoeding van een helm bedraagt maximaal € 100,00
  8. De maandelijkse verzekeringspremie van de scooter wordt voor de duur van het re-integratietraject vergoed, gebaseerd op de goedkoopst passende voorziening.

COMPUTER

1. Er wordt een vergoeding verstrekt voor een computer inclusief toebehoren, wanneer de computer inclusief toebehoren noodzakelijk is in het kader van een re-integratietraject die ten dienste van arbeidsinschakeling staat.
2. De computer inclusief toebehoren wordt onder de volgende voorwaarden verstrekt:
  - a. De klant is nog niet in het bezit van een computer inclusief toebehoren
  - b. De computer inclusief printer wordt teruggehaald als het traject verwijtbaar niet wordt afgemaakt
  - c. De klant ondertekent bij aflevering van de computer een bruikleenovereenkomst, waarop de voorwaarden van verstrekking staan vermeld
  - d. Bij succesvol afronden van het traject wordt de klant eigenaar van de computer inclusief toebehoren
3. Er wordt maximaal € 350,00 verstrekt voor de computer

inclusief toebehoren.

WERKKLEDING/SCHOENEN

1. De kosten van werkschoenen en werkkleding worden door de gemeente vergoedt, tenzij dit op een andere wijze wordt vergoedt (b.v. door de werkgever)
2. De vergoeding voor werkschoenen bedraagt maximaal € 75,00
3. De vergoeding voor werkkleding (overall) bedraagt maximaal € 50,00.

REPRESENTATIEVE KLEDING

1. De kosten van representatieve kleding worden door de gemeente vergoed wanneer de klant representatieve kleding nodig heeft voor een baan of in het kader van een re-integratie traject die ten dienste van arbeidsinschakeling staat.
2. De vergoeding van representatieve kleding bedraagt maximaal € 150,00

AUTO

1. Er kan alleen een vergoeding voor een auto worden verstrekt wanneer er wordt voldaan aan de volgende criteria:
  - a. Er is sprake van een uitzonderingssituatie
  - b. Het gebruik van een fiets, een scooter en het reizen met het openbaar vervoer is in verband met lichamelijke of psychische klachten absoluut onmogelijk, dat wordt op basis van een extern advies vastgesteld
  - c. Er is sprake is van loondienst, hetgeen blijkt uit een arbeidscontract
2. Bij het verstrekken van een vergoeding voor een auto wordt overwogen of de klant de kosten van de auto ook in de toekomst kan dragen
3. De vergoeding voor een auto wordt verstrekt onder de volgende voorwaarden:
  - a. De klant ondertekent bij aflevering van de auto een ontvangstformulier, waarop de voorwaarden van verstrekking staan vermeld
4. De vergoeding voor een auto gebaseerd op de goedkoopst passende voorziening bedraagt maximaal € 1.000,00.
5. De maandelijkse verzekeringspremie en de wegenbelasting worden op basis van de goedkoopst passende voorziening gedurende maximaal een jaar vergoedt

RIJBEWIJS

1. Er wordt alleen een vergoeding voor de kosten van een rijbewijs verstrekt, wanneer er wordt voldaan aan de volgende criteria:

- a. Het rijbewijs is nodig in kader van een re-integratie traject dat ten dienste van arbeidsinschakeling staat en er is sprake van een baangarantie
  - b. Er is sprake van een uitzonderingssituatie, waardoor de klant het rijbewijs niet zelf kan bekostigen of hiervoor heeft kunnen reserveren.
2. De vergoeding voor de kosten van een rijbewijs wordt verstrekt op basis van de goedkoopst passende voorziening tot maximaal € 1.500,--.

VERHUIZING

1. Er wordt een verhuiskostenvergoeding voor de huur van een busje inclusief kilometervergoeding verstrekt, wanneer er wordt voldaan aan de volgende criteria:
  - a. Er is sprake van een baan in loondienst in een andere regio
  - b. De afstand woon-werk bedraagt drie uur heen en terug, waardoor het voor de baan noodzakelijk is om te verhuizen
  - c. De klant heeft niet voor de kosten kunnen reserveren
2. Er wordt een vergoeding verstrekt op basis van de goedkoopst passende voorziening tot maximaal € 250,--.

KINDEROPVANG

1. Er wordt een vergoeding verstrekt voor de kosten van kortdurende overbruggingskinderopvang wanneer er wordt voldaan aan de volgende criteria:
  - a. De klant staat aantoonbaar op de wachtlijst van de reguliere opvang
  - b. De klant levert bij de gemeente een kopie van het bewijs in dat reguliere opvang is aangevraagd
  - c. De kortdurende overbruggingsopvang is noodzakelijk voor de voortgang van het re-integratietraject die ten dienste van arbeidsinschakeling staat
2. Vergoeding vindt plaats op basis van de maximaal geldende uurtarieven van de Belastingdienst.
3. De vergoeding wordt verstrekt op basis van de goedkoopst passende voorziening

OVERIGE KOSTEN

In individuele gevallen blijft de mogelijkheid bestaan om bepaalde kosten te vergoeden, zodat eventuele belemmeringen richting de arbeidsmarkt kunnen worden weggenomen

AFSTEMMING

Wanneer de klant de vergoeding niet gebruikt waarvoor deze wordt verstrekt, het re-integratietraject voortijdig afbreekt of op een andere manier nalatig is, moet een maatregel worden opgelegd conform de afstemmingverordening.

INVESTERINGSPLAN

Investeringsplan

Om extra uitstroom te realiseren is in het investeringsplan opgenomen dat er een investeringsbudget wordt ingesteld dat uitkeringsgerechtigden stimuleert om uit te stromen richting regulier werk.

PERSOONLIJK RE-INTEGRATIEBUDGET

Persoonlijk re-integratiebudget

Het persoonlijk re-integratiebudget is bedoeld om directe belemmeringen, waardoor uitkeringsgerechtigden nu niet uitstromen naar regulier werk, weg te nemen. Het re-integratiebudget is ook voor uitkeringsgerechtigden die als zelfstandig ondernemer aan de slag willen.

Het gaat hierbij om belemmeringen die direct kunnen worden opgelost door een investering uit het persoonlijk re-integratiebudget. Het maximale bedrag is € 2.500,00. Deze regeling vervalt per 1 januari 2017

DOELGROEP

Uitkeringsgerechtigden die een uitkering ontvangen op grond van de Participatiewet, Ioaw of Ioaz.

Onder belemmering wordt o.a. verstaan:

- het ontbreken van een opleiding, training of cursus die noodzakelijk is om een bepaalde functie te kunnen uitvoeren
- het ontbreken van representatieve kleding
- het ontbreken van een vervoersmiddel om op de werkplek te kunnen komen

VOORWAARDEN

- minimaal een half jaar aaneengesloten een uitkering op grond van de Participatiewet, Ioaw of Ioaz ontvangen
- er moet sprake zijn van een baangarantie binnen regulier werk, direct of binnen 3 maanden na toekenning van het investeringsbudget
- minimaal een dienstverband van een half jaar
- offerte van de kosten moet ingeleverd worden
- er kan geen aanspraak gemaakt worden op een andere voorziening waardoor de belemmering kan worden weggenomen
- de klantmanager kan het investeringsbudget ambtshalve of op basis van een aanvraag toekennen

Afwijken van deze voorwaarden is mogelijk in overleg met de betreffende teamleider

TERUGVORDERING

Het budget wordt teruggevorderd:

- wanneer blijkt dat het budget niet wordt besteed aan een

doel waarvoor het is verstrekt

- als blijkt dat het budget op grond van onjuiste of onvolledige informatie is verstrekt

Regeling ontplooiing en ontwikkeling

REGELING ONTPLOOIING EN ONTWIKKELING

In de Nota Armoedebeleid 2015/2018 is opgenomen dat er een regeling wordt opgesteld die uitkeringsgerechtigden stimuleert zich te ontwikkelen.

Uitkeringsgerechtigden kunnen aanspraak maken op een tegemoetkoming om een cursus of training te volgen. De regeling is ook voor uitkeringsgerechtigden die als zelfstandig ondernemer aan de slag willen. De tegemoetkoming bedraagt minimaal € 150,00 en maximaal € 1.000,00. Deze regeling vervalt per 1 januari 2018.

DOELGROEP

Uitkeringsgerechtigden die een uitkering ontvangen op grond van de Participatiewet, Ioaw of Ioaz. Het gaat hierbij om uitkeringsgerechtigden die zijn ingedeeld in doelgroep 3 en 4 en die ouder zijn dan 27 jaar. Daarnaast kan een beroep worden gedaan op deze regeling door uitkeringsgerechtigden die een tegenprestatie uitvoeren

VOORWAARDEN

- er moet enig perspectief zijn op werk in de toekomst
- de wens en het initiatief om een cursus of training te volgen ligt bij de uitkeringsgerechtigde
- de uitkeringsgerechtigde vraagt de tegemoetkoming aan bij de klantmanager
- de aanvraag moet tenminste omvatten:
  - o een beschrijving van de cursus of training
  - o een offerte van de kosten van de cursus of training
  - o de uitkeringsgerechtigde moet gemotiveerd aangeven waarom hij deze cursus of training wil volgen
- uit de motivatie moet tenminste blijken dat:
  - o de cursus of training bijdraagt aan de persoonlijke ontwikkeling van de uitkeringsgerechtigde
  - o de persoonlijke ontwikkeling er op is gericht om in de toekomst meer kans te maken op regulier werk. De uitkeringsgerechtigde kan hierbij aangeven welke belemmering richting werk wordt verminderd of weggenomen door het volgen van de cursus of training
- de uitkeringsgerechtigde kan voor de cursus of training geen aanspraak maken op een vergoeding uit het W-deel

of uit een andere voorziening.

- de cursus of training mag niet langer duren dan één jaar.
- er kan eenmalig aanspraak worden gemaakt op een tegemoetkoming uit deze regeling

TERUGVORDERING

De tegemoetkoming wordt teruggevorderd:

- wanneer blijkt dat de tegemoetkoming niet wordt besteed aan een doel waarvoor het is verstrekt;
- als blijkt dat de tegemoetkoming op grond van onjuiste of onvolledige informatie is verstrekt

Plaatsingssubsidie

PLAATSINGSSUBSIDIE

In de Re-integratieverordening Participatiewet juli 2015 is opgenomen dat werkgever een plaatsingssubsidie kan aanvragen wanneer hij iemand vanuit een uitkering in dienst neemt.

De werkgever dient de plaatsingssubsidie binnen drie maanden na ingangsdatum van de arbeidsovereenkomst aan te vragen.

BENODIGDE GEGEVENS

De werkgever verstrekt bij de aanvraag de volgende gegevens:

- naam, adres en woonplaats en BSN van de werknemer;
- kopie van de arbeidsovereenkomst waaruit aard, de duur en de omvang van het dienstverband blijken
- desgevraagd overige gegevens die het college nodig acht om te kunnen besluiten op de subsidieaanvraag

VOORWAARDEN

De persoon voor wie de werkgever een plaatsingssubsidie aanvraagt moet aan minimaal één van de onderstaande voorwaarden voldoen:

- minimaal een jaar aaneengesloten een werkloosheidsuitkering (WW, Participatiewet, Ioaw of Ioaz) hebben gehad direct voorafgaand aan de indienstreding bij de werkgever die de subsidie aanvraagt
- alleenstaande ouder te zijn met minimaal één kind jonger 12 jaar
- 50 jaar of ouder te zijn
- Niet beschikken over een startkwalificatie

HOOGTE PLAATSINGSSUBSIDIE

De plaatsingssubsidie bedraagt:

- Eenmalig € 5.000,00 bij een contract voor minimaal een jaar waardoor de werknemer een inkomen boven bijstandsniveau heeft.
- Eenmalig € 2.000,00 bij een contract voor minimaal een half jaar maar korter dan een jaar waardoor de werknemer een inkomen boven de bijstandsnorm heeft.

- Eenmalig € 2.500,00 per werknemer die voldoet aan de beschrijvingen artikel 3 lid 1b, bij een contract van minimaal een jaar voor 18 uur of meer per week
- Eenmalig € 1.000,00 per werknemer die voldoet aan de beschrijving in artikel 3 lid 1b bij een contract van minimaal een halfjaar voor 18 uur of meer per week

WEIGERINGSGRONDEN

De subsidie wordt geweigerd als de werkgever niet de gevraagde gegevens inlevert of wanneer niet aan de voorwaarden wordt voldaan

TERUGVORDERING

De subsidie wordt geheel of gedeeltelijk teruggevorderd als:

- De subsidie is verleend op grond van door de werkgever verstrekte onvolledige of onjuiste informatie
- Het arbeidscontract achteraf minder dan respectievelijk twaalf of zes maanden blijkt te duren en dat geheel of gedeeltelijk aan de werkgever toe te rekenen is
- De subsidie aan een werknemer die voldoet aan de beschrijving in artikel 3 lid 1b en het contract achteraf minder dan 18 uur per week blijkt te zijn en dat geheel of gedeeltelijk aan de werkgever toe te rekenen is

In dringende gevallen kan geheel of gedeeltelijk worden afgezien van terugvordering.

SCHOLINGSPLICHT

Scholingsplicht

Uitgangspunt is dat een jongere of aan het werk is of naar school gaat.

Tijdelijke toekenning

Omdat de meeste opleidingen starten in februari of in augustus/september is het mogelijk om in de tussenliggende periode toch een bijstandsuitkering toe te kennen aan jongeren die werkloos zijn geworden. Aan deze jongeren wordt dan een uitkering toegekend tot de datum waarop zij kunnen starten met de opleiding.

Jongeren die vanwege persoonlijke belemmeringen tijdelijk niet naar school kunnen, krijgen tijdens deze periode een uitkering toegekend.

Uitzonderingen

Een jongere met een startkwalificatie op minimaal MBO 3 of MBO 4 niveau die veel kans heeft op de arbeidsmarkt wordt de scholingsplicht niet direct opgelegd.

Wanneer bij een kansrijke jongere na 6 maanden na einde opleiding of einde werk blijkt dat hij toch niet aan het werk komt wordt de scholingsplicht wel opgelegd.

Een jongere die in de WSNP zit, kan alleen in overleg met de bewindvoerder en toestemming van de rechter een opleiding volgen. Dit moet onderzocht worden.

Bij de beoordeling mee nemen dat de jongere een rentedragende lening op grond van de WSF 2000 kan afsluiten. Mocht vorenstaande niet meer mogelijk zijn, dan moet gekeken worden of de jongere een opleiding af kan maken met recht op algemene bijstand. Dit kan voor de periode van 1 schooljaar.

Wet taaleis

TAALEIS

De Wet taaleis is voor nieuwe klanten vanaf 1 januari 2016 van kracht. Voor bestaande klanten gaat de wet in op 1 juli 2016. Het beheersen van de Nederlandse taal staat centraal in de Wet taaleis. Een klant moet kunnen aantonen dat hij het Nederlands beheerst op referentieniveau 1F (niveau groep 8 basisonderwijs). De klant moet het Nederlands op dit niveau kunnen spreken, verstaan, lezen en schrijven.

BEWIJSSTUKKEN TAALEIS

Bij de aanvraag moet worden beoordeeld of iemand voldoet aan de taaleis. Hij kan dit aantonen door:

- een diploma of een inschrijvingsbewijs van een Nederlandstalige middelbare school in Nederland, de Nederlandse Antillen, Suriname of Vlaanderen;
- rapporten tot en met groep 8 van de basisschool in Nederland;
- een diploma van een MBO-, HBO- of universitaire opleiding in Nederland of Vlaanderen;
- een diploma van een opleiding Nederlands in het buitenland;
- of een diploma inburgering op A2-niveau of hoger.

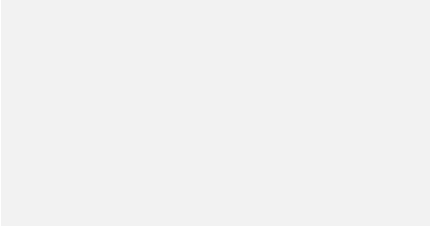
Kan een klant één van deze bewijsstukken niet overleggen zal hij een taaltoets moeten doen.

GEVOLGEN NIET VOLDOEN AAN TAALEIS

Wanneer een klant na een herhaalde taaltoets nog steeds onvoldoende beheersing van de Nederlandse taal heeft wordt zijn uitkering verlaagd. In eerste instantie zes maanden met 20%. In die zes maanden wordt opnieuw een taaltoets afgenomen. Bij opnieuw een onvoldoende volgt een verlaging van 40% voor zes maanden. De klant krijgt in deze periode opnieuw een taaltoets. Is deze ook weer onvoldoende wordt de uitkering met 100% verlaagd.

De verlaging geldt ook voor klanten die niet mee willen werken aan de taaltoets of onvoldoende inspanning verrichten om hun Nederlands te verbeteren.

Klant kan de verlaging elk moment stopzetten als hij kan aantonen dat hij het Nederlands voldoende beheerst.

Is het niveau onvoldoende maar kan de klant zijn Nederlands echt niet verder verbeteren dan wordt de uitkering niet verlaagd

Hoofdstuk 3. **Hoogte en uitbetaling van de bijstand**

DE BASISNORM

Hoogte van de algemene bijstandsuitkering

De Participatiewet bepaalt de basisnormen van de algemene bijstandsuitkering. In hoofdstuk 6 worden een aantal bijzondere situaties genoemd waarbij wordt afgeweken van de basisnorm in verband met de woonsituatie.

VAKANTIETOESLAG

ART.19 LID 3 PARTICIPATIEWET

ART.45 LID 1 PARTICIPATIEWET

In de totale bijstandsnorm is de vakantietoeslag inbegrepen. Dit betekent dat van de maandelijks te verstrekken bijstand, die na aftrek van het in die maand in aanmerking te nemen inkomen, een percentage wordt gereserveerd als vakantietoeslag. De totaal gereserveerde vakantietoeslag wordt in de maand juni uitbetaald. Het percentage wordt bij ministeriële regeling vastgesteld.

Wanneer er beslag ligt op de uitkering wordt het vakantiegeld maandelijks uitbetaald aan de beslaglegger.

Wanneer de gemeente een vordering heeft op de klant wordt het vakantiegeld maandelijks uitbetaald en verrekend met de vordering.

ART.45 LID 4 PARTICIPATIEWET

Uitbetaling van de algemene bijstand

Het bijstandsrecht wordt per kalendermaand vastgesteld en uitbetaald.

In bepaalde gevallen kan de bijstand over een langere periode worden vastgesteld, voor zover de hoogte en het patroon van de inkomsten-verwerving daartoe aanleiding geven.

GESPLITSTE UITBETALING BIJ ECHTPAAR

Het recht op bijstand komt het echtpaar gezamenlijk toe. Er is met andere woorden geen sprake van een 'hoofdgerechtigde'. Hieruit vloeit voort dat de bijstand aan ieder van de rechthebbende echtgenoten wordt uitbetaald. Op verzoek van beide echtgenoten kan de bijstand op 1 rekeningnummer worden overgemaakt.

Dit betekent niet dat het bijstandsrecht ook gesplitst is. Zo zijn bijvoorbeeld beide echtelieden hoofdelijk aansprakelijk voor de volledig verstrekte bijstand, voor zover deze ten onrechte is verstrekt (art. 59 Participatiewet).

Het principe van gesplitste uitbetaling geldt niet voor de bijzondere bijstandsverlening. Daarbij geldt dat de bijstand wordt betaald aan degene die de bijstand aanvraagt.

Hoofdstuk 4. Voorliggende voorzieningen

ALGEMEEN

ART.5 SUB E PARTICIPATIEWET EN ART.15 PARTICIPATIEWET

Inleiding

De Participatiewet is het sluitstuk van het sociaal zekerheidsstelsel. Daarom moet altijd worden nagegaan of toereikende hulp kan worden geboden via een voorziening, die aan de Participatiewet vooraf gaat; een zogenaamde voorliggende voorziening.

De wet spreekt in dit verband van: iedere voorziening buiten de Participatiewet waarop de belanghebbende aanspraak kan maken of een beroep kan doen ter verwerving van middelen of ter bekostiging van specifieke uitgaven.

Alhoewel belanghebbenden zelf de verantwoordelijkheid dragen voor het aanvragen van een voorliggende voorziening, is het aan te bevelen al bij het eerste contact te onderzoeken of er een voorliggende voorziening aanwezig is. Belanghebbenden dienen dan te worden verwezen naar de voorliggende voorziening.

Wanneer geen gebruik is gemaakt van een voorliggende voorziening en dit ook niet meer mogelijk is, bepalen de individuele omstandigheden of het gedrag van belanghebbende als tekortschietend besef van verantwoordelijkheid voor de bestaansvoorziening wordt aangemerkt.

UITSLUITING DOOR VOORLIGGENDE VOORZIENING

Wanneer in een voorliggende voorziening bewust bepaalde kosten niet voor vergoeding in aanmerking kunnen komen, is het niet mogelijk voor die kosten (aanvullende) bijstand te verlenen. Alleen om zeer dringende redenen is het mogelijk hiervan af te wijken. De achtergrond hiervan is dat beleid op andere beleidsterreinen, niet door bijstandsverlening mag worden doorkruist.

WOONKOSTENTOESLAG

Regelmatig voorkomende voorliggende voorzieningen

Voor woonkostentoeslag is de Huurtoeslagenwet een voorliggende voorziening. De Huurtoeslagenwet wordt uitgevoerd door de Belastingdienst.

Voor de inhoud van de Huurtoeslagenwet en de woonkostentoeslag wordt verwezen naar hoofdstuk 12.

WSF

Bij scholing/opleiding zijn de Wet Studiefinanciering (WSF) en het Kindgebondenbudget (KGB) veelal de voorliggende voorzieningen. De regelingen worden uitgevoerd door de Dienst Uitvoering Onderwijs (DUO) en de Belastingdienst.

KINDGEBONDENBUDGET (KGB)

Tegemoetkomingen in de studiekosten van de DUO, de provincie en de gemeente gaan eveneens aan de Participatiewet vooraf.

TEGEMOETKOMING STUDIEKOSTEN

Voor kosten die te maken hebben met ziekte zijn de Zorgverzekeringswet en de WLZ voorliggende voorzieningen.

**ZORGVERZEKERING
WLZ (WET LANGDURIGE ZORG)**

Voor duurzame gebruiksgoederen is een lening bij de GKB een voorliggende voorziening, wanneer iemand daadwerkelijk een beroep kan doen op de GKB.

LENING GKB

Tenslotte voert de gemeente zelf een aantal wetten en regelingen uit, die ten aanzien van de Participatiewet als voorliggende voorzieningen zijn aan te merken. Het gaat om de Ioaw, Ioaz, Bbz en de WMO.

IOAW, IOAZ, BBZ, WMO**INFO**

Handboek Schulinck

Hoofdstuk 5. Van aanmelding tot en met besluit

POORTWACHTERSFUNCTIE

De aanvraag

Voor de rechtmatigheid van de bijstandsverlening is het van groot belang dat aan het begin van het bijstandsproces wordt vastgesteld, dat de belanghebbende ook daadwerkelijk recht heeft op een bijstandsuitkering. Daarom worden aan de behandeling van de aanvraag strenge eisen gesteld:

- de belanghebbende is verplicht tot het verstrekken van alle gegevens, die nodig zijn om het recht op bijstand vast te stellen, tenzij die gegevens op grond van de Wet eenmalige gegevensuitvraag niet hoeven te worden verstrekt ;
- er moet een eenduidige aanvraagprocedure zijn;
- de verstrekte gegevens moeten worden geverifieerd;
- er moet binnen acht weken op de aanvraag worden beslist;
- de door de aanvrager verstrekte gegevens moeten volledig zijn.

EIGEN VERANTWOORDELIJKHEID

Gedurende de gehele procedure is het van belang dat de eigen verantwoordelijkheid van de belanghebbende wordt benadrukt. De aanvrager moet voldoende (relevante) gegevens verstrekken en meewerken aan het onderzoek. Doet hij dat niet, dan wordt de aanvraag niet in behandeling genomen.

FRAUDE ALERTHEID

De Consulent Inkomen dient juist bij de aanvraagprocedure voortdurend op eventuele fraude-aspecten te letten.

DOMICILIE

ART.40 PARTICIPATIEWET

Domicilie beginsel

De gemeente waar de belanghebbende zijn 'woonstede' heeft is gehouden de bijstand te verlenen. Dit begrip komt uit het Burgerlijk Wetboek en brengt onder andere tot uitdrukking dat het moet gaan om een bestendig en vooropgezet verblijf in de gemeente. Het moet gaan om meer dan enkel vertoeven in de gemeente.

Iemand verliest zijn woonstede pas als zijn wil daartoe uit daden blijkt. Een enkele wilsuiking leidt dus niet tot wijziging van de woonstede. Ook bij onder bewindgestelden geldt de feitelijke woon- of verblijfplaats van belanghebbende als bevindgemeente en niet de woonplaats van de bewindvoerder.

Er zijn aanvullende 'daden' nodig. Belangrijke 'daden' zijn: het aanhouden/opzeggen van woonruimte in een gemeente of het zich laten uitschrijven uit het bevolkingsregister.

In het algemeen geldt de voorwaarde dat de belanghebbende in de gemeente staat ingeschreven.

Een postbusnummer als 'verblijfadres' wordt niet geaccepteerd.

Voor dak- en thuislozen geldt een aparte regeling. Deze is opgenomen in Hoofdstuk 6 § 3.

Voor binnenschippers in de provincies Groningen, Drenthe en Friesland is de gemeente Groningen de aangewezen gemeente om bijstand aan te vragen.

DOMICILIE GEZIN

Bijstand wordt verleend door de gemeente waar het gezin of de alleenstaande (ouder) zijn woonstede heeft. Als uit daden van een van de partners blijkt dat hij zijn woonstede wil opgeven, bijvoorbeeld wanneer de een (eventueel met kinderen) niet langer met de ander samenwoont, dient de gemeente waar die partner zijn nieuwe woonstede heeft, bijstand te verstrekken. Als het verblijf in die andere gemeente een vooropgezet tijdelijk karakter heeft, wordt de bijstand op de oude voet voortgezet.

NOODOPVANG

Bij de opname in bijvoorbeeld de crisisopvang of de vrouwenopvang (Blijf van mijn Lijfhuis) moet worden vastgesteld of de belanghebbende zijn woonstede heeft opgegeven. Als de belanghebbende niet wil of kan terugkeren naar de (voormalige) woning en een terugkeer ook redelijkerwijs niet te verwachten is, heeft zij haar woonstede prijsgegeven. In dat geval is de gemeente Emmen de bijstandsverlenende gemeente. Als de belanghebbende wil terugkeren naar de (voormalige) echtelijke woning, is de gemeente van herkomst de bijstandsverlenende gemeente.

INSCHRIJVING WET BASISREGISTRATIE PERSOONSGEGEVENS (BRP)

Wanneer blijkt dat iemand bij het BRP op een ander adres is ingeschreven dan het door hem bij de aanvraag om bijstand verstrekte adres moet het recht op bijstand worden opgeschort en krijgt iemand de gelegenheid om de gegevens in het BRP te wijzigen (artikel 40 Participatiewet).

N.B. Voordat het recht op uitkering wordt opgeschort moet de klant eerst worden gehoord (mondeling of schriftelijk). Dan kan worden gevraagd waarom het adres niet klopt.

Er kan niet worden opgeschort wanneer:

1. de afwijking redelijkerwijs geen gevolgen kan hebben voor het recht op of de hoogte van de bijstand (wel moet je dan bij de afdeling Burgerzaken doorgeven dat het adres niet klopt).
2. de belanghebbende geen verwijt kan worden gemaakt van de verkeerde inschrijving
  - bijvoorbeeld omdat de ex-partner nog wel staat ingeschreven op het adres en zich niet wil laten uitschrijven. Ook in dit geval moet een melding naar Burgerzaken gaan. Ook kan de klant worden geadviseerd om het adres in onderzoek te laten zetten.
  - wanneer degene waar de klant bij inwoont geen

toestemming wil geven voor de inschrijving op zijn adres.(wel moet je dan bij de afdeling Burgerzaken doorgeven dat het adres niet klopt)

3. er dringende redenen zijn

Wanneer iemand een aanvraag indient na een scheiding en hij staat nog ingeschreven op zijn oude adres maar geeft aan feitelijk ergens anders te wonen, wordt daarvan uitgegaan. Wel kan het recht op bijstand dan worden opgeschort en kan de gelegenheid worden gegeven het BRP adres aan te passen. Een redelijke termijn hiervoor is twee weken.

Het feit dat het feitelijke adres en het adres in het BRP afwijken van elkaar kan wel een reden zijn om op huisbezoek te gaan, wanneer er twijfels zijn over het feitelijke adres. Ook wanneer de ex-partner nog staat ingeschreven kan dit reden zijn voor een huisbezoek.

Zie verder in Schulinck voor meer informatie

**INDIENEN VAN DE AANVRAAG
ART.41 LID 1 PARTICIPATIEWET**

Aanvraag procedure

Het verzoek om een bijstandsuitkering wordt door de belanghebbende ingediend bij het UWV-werkbedrijf. Uitgangspunt is dat dit gebeurt via de site van het UWV-werkbedrijf (www.werk.nl). Hiervoor heeft iemand een DigiD-code nodig. Wanneer iemand die nog niet heeft, kan deze worden aangevraagd. Het duurt dan 5 dagen voordat iemand de code heeft en de aanvraag kan indienen. Om de ingangsdatum van de uitkering veilig te stellen, kan iemand zich dan telefonisch bij het UWV-Werkbedrijf melden en aangeven dat hij een uitkering wil aanvragen en dat hij in afwachting is van een DigiD-code. Zijn naam en adres worden dan genoteerd door het UWV-Werkbedrijf en dit wordt dan als datum melding aangemerkt. De klant dient wel meteen nadat de DigiD is ontvangen zich in te schrijven bij het UWV-werkbedrijf en de aanvraag in te dienen.

Alleen wanneer iemand niet de beschikking heeft over een computer of het lukt niet om de aanvraag digitaal in te dienen kan iemand zich persoonlijk melden bij het UWV-Werkbedrijf (telefonisch of persoonlijk bij de balie op het Werkplein) en een papieren aanvraagformulier vragen. De medewerker die het aanvraagformulier uitreikt zorgt ervoor dat de meldingsdatum in Sonar wordt gezet.

Is een schriftelijke aanvraag wegens bijzondere redenen niet mogelijk (bijvoorbeeld iemand ligt zwaar gewond in het ziekenhuis) dan kan de aanvraag ambtshalve worden gedaan.

VERKORTE AANVRAAG

Als een klant binnen 6 maanden na beëindiging van de uitkering opnieuw een uitkering wil aanvragen in verband met einde werk of detentie kan dit door middel van een verkorte aanvraag. Ook bij een verhuizing binnen de gemeenten in BOCE kan met een verkorte aanvraag een uitkering worden aangevraagd.

VOORWAARDEN

De persoonlijke situatie van de klant mag niet gewijzigd zijn.

**TIJDSTIP VAN MELDEN/AANVRAGEN
ART.43 LID 1 PARTICIPATIEWET**

Artikel 43 lid 1 Participatiewet bepaalt dat het recht op bijstand op schriftelijke aanvraag wordt vastgesteld. Volgens vaste jurisprudentie betekent dit dat in beginsel geen recht op bijstand bestaat voor de datum van het indienen van de aanvraag. Dit is slechts anders indien het redelijkerwijs niet aan de belanghebbende is te verwijten dat de aanvraag niet tijdig is ingediend.

ART.44 LID 3 PARTICIPATIEWET

Artikel 44 lid 3 Participatiewet bepaalt dat indien de belanghebbende de aanvraag niet zo spoedig mogelijk indient nadat hij zich heeft gemeld en hem dit te verwijten valt burgemeester en wethouders, in afwijking van het eerste lid, kunnen besluiten dat de bijstand wordt toegekend vanaf de dag dat de aanvraag is ingediend

Wanneer bij de melding een afspraak wordt gemaakt voor het inleveren van de papieren aanvraag en de belanghebbende verschijnt zonder geldige reden niet op de afspraak en de aanvraag wordt daardoor pas later ingediend, wordt de bijstand pas toegekend vanaf de datum dat de aanvraag is ingediend.

Wanneer iemand zich wel digitaal meldt om een bijstandsuitkering aan te vragen maar de digitale aanvraag pas na 5 werkdagen indient, wordt de bijstand pas toegekend vanaf de dag dat de digitale aanvraag is ingediend

JONGER DAN 27 JAAR

Jongeren tot 27 jaar hebben een wachttijd van 28 dagen na de melding om een uitkering aan te vragen. In deze periode moeten zij eerst op zoek naar werk of een opleiding.

Wanneer iemand jonger dan 28 jaar de aanvraag niet indient binnen 5 werkdagen na de wachttijd van 28 dagen is de ingangsdatum de dag waarop de aanvraag is ingediend.

Wanneer iemand jonger dan 27 jaar de aanvraag in de wachttijd van 28 dagen indient, wordt de aanvraag pas in behandeling genomen nadat de wachttijd is verstreken. De jongere krijgt dan een hersteltermijn voor de resterende tijd van de wachttijd. Hij/zij moet aantonen wat hij in de resterende tijd gedaan heeft om scholing of werk te vinden.

PROCEDURE DAK- EN THUISLOZEN

Zie Hoofdstuk 6

BREEHOF

Bij een nieuwe opname van een klant in de Breehof die geen of weinig inkomen heeft wordt door de Breehof een financieel akkoord gevraagd aan Sociale Zaken (datum melding). Sociale Zaken valideert het verzoek aan de hand van gegevens in Bevolking en Suwi en geeft al of niet een financieel akkoord. De intake van de WWV wordt door de Breehof gedaan. De Breehof zorgt voor een volledig ingevuld aanvraagformulier voorzien van de nodige bewijsstukken en stuurt dit binnen 3 weken naar Sociale Zaken (bij jongeren tot 27 jaar 4 weken na de melding). Bij jongeren tot 27 jaar wordt de aanvraag aangevuld met een rapportage over de inspanningen van de jongere met betrekking tot het stabiliseren van hun leefsituatie. De aanvraag van een jongere onder de 21 wordt aangevuld met een 'sociale indicatie' en persoons- en adresgegevens van de ouders. De ouders worden door Sociale Zaken benaderd over hun onderhoudsplicht.

CRISISOPVANG

De crisisopvang zorgt voor een volledig ingevuld aanvraagformulier voorzien van de nodige bewijsstukken.

DE NIEUWE START

Bij een nieuwe opname van een klant in De Nieuwe Start die een bijstandsuitkering nodig heeft wordt de naam en het BSN-nummer gemaaild naar Sociale Zaken. De klant wordt dan uitgenodigd voor een uitkeringsintake op het gemeentehuis. Deze bewoners dienen op de gebruikelijke wijze via Werk.nl een aanvraag in.

INGANGSDATUM

Ingangsdatum

In beginsel wordt de bijstand niet met terugwerkende kracht verleend. Dit betekent dat de datum van de melding als ingangsdatum van de uitkering geldt.

Indien er bijzondere omstandigheden aanwezig zijn (bijvoorbeeld wanneer iemand zich buiten zijn schuld niet eerder kon melden) wordt de periodieke uitkering met terugwerkende kracht verleend. Onbekendheid met de wet- en regelgeving is geen bijzondere omstandigheid.

Het is dus belangrijk dat goed wordt vastgelegd wanneer de klant zich heeft gemeld voor het indienen van de aanvraag.

In het geval van een verwijzing/afwijzende beschikking, afkomstig van een sociale verzekeringsinstelling, geldt de meldings-/aanvraagdatum bij die instelling als ingangsdatum voor de bijstandsuitkering.

Wanneer een belanghebbende na verwijzing/afwijzing vanuit een

voorliggende voorziening zich niet binnen 5 werkdagen nadat de verwijzing dan wel afwijzing is ontvangen, meldt om een uitkering aan te vragen is sprake van een te late melding. De ingangsdatum wordt dan de datum van melding voor een bijstandsuitkering.

Als een aanvrager zich te laat meldt, in geval zijn WW-uitkering is verstreken, dan gaat de bijstand pas in op het moment van melding.

WET EENMALIGE GEGEVENSUITVRAAG (WEU)

Bewijsstukken

In het kader van het onderzoek wordt de belanghebbende gevraagd een aantal bewijsstukken te verstrekken. Per 1 januari 2008 is de Wet eenmalige gegevensuitvraag in werking getreden. Op grond van deze wet wil de wetgever voorkomen dat belanghebbenden steeds weer gegevens dienen te overleggen die al lang bekend zijn. Bij ministeriële regeling worden administraties aangewezen met gegevens die de belanghebbende bij de aanvraag van de bijstand niet hoeft te verstrekken.

Dit zijn sinds 1 juli 2013 de volgende gegevens:

- BRP-gegevens (gegevens burgerlijke staat, naam, adres, geboortedatum, geslacht van de aanvrager(s), naam en geboortedatum ouders en kinderen, datum overlijden, nationaliteit, verblijfsrecht)
- Gegevens betreffende de inschrijving bij het UWV
- Hoogte bruto uitkering en aanvang en einde uitkering van het UWV
- Betaalspecificatie WW
- Gegevens kinderbijslag
- Ingangsdatum, bruto bedrag Anw
- Ingangsdatum/einddatum Aow, netto bedrag Aow
- Gegevens Participatiewet- Ioaw, Ioaz-uitkering
- Gegevens RDW
- Gegevens met betrekking tot het recht op studiefinanciering en diplomagegevens
- Van medebewoners mogen alleen de leeftijd en of ze een studie volgen worden gevraagd.

De lijst kan worden uitgebreid na verloop van tijd.

Bij een aanvraag om algemene bijstand worden in ieder geval de volgende gegevens gevraagd:

- alle (internet)bankafschriften (inclusief spaarrekeningen) van de 3 maanden voorafgaand aan de ingangsdatum waaruit het saldo blijkt en de tenaamstelling
- laatste afschrift spaarrekeningen als deze ouder dan 3 maanden is

Wanneer iemand een eigen woning heeft (ook als de klant deze woning niet bewoond):

- hypotheekakte en bewijs hoogte hypotheekbedrag

Wanneer iemand gewerkt heeft voorafgaand aan de aanvraag:

- ontslagbewijs

Wanneer er sprake is van echtscheiding/einde geregistreerd partnerschap/relatiebreuk

- gegevens ex-partner
- gegevens boedelscheiding/echtscheidingsconvenant (inclusief gegevens over de eigen woning)/samenwoningscontract
- gegevens alimentatie

Wanneer er sprake is van een ex-zelfstandige

- Boekhoudrapporten van de laatste 2 jaar en het liquidatierapport (dit is het afsluitende boekhoudrapport en hieruit wordt duidelijk of de bedrijfsbeëindiging winst of verlies oplevert.)
- Uitschrijving KvK (uitschrijving kan niet geëist worden)
- Bankafschriften van de zakelijke rekening
- Kopie van laatste aangifte Belastingdienst
- Is/Was er een website en is deze nu "uit de lucht". Zo nee wat is de reden
- Zijn er bedrijfseigendommen verkocht (inventaris, auto, voorraad, machines, goodwill, etc)
  - Hoe is er betaald (per bank, contant?)
- Overzicht van eventuele zakelijke schulden

N.B. Bij een aanvraag om algemene bijstand is het niet nodig om een bewijs van de ziektekostenverzekering in te leveren. Dit kan wel van belang zijn bij een aanvraag om bijzondere bijstand in verband met ziektekosten.

Indien er onvoldoende gegevens aanwezig zijn, wordt dit aan belanghebbende schriftelijk meegedeeld en krijg hij een hersteltermijn om de gevraagde gegevens als nog te leveren. Als redelijke termijn voor een hersteltermijn geldt bij een eerste aanvraag een periode van 14 dagen na verzending van de hersteltermijn, tenzij al bekend is dat het niet mogelijk is de gegevens binnen 14 dagen in te leveren. Dan kan de termijn langer worden

N.B. Er kunnen alleen gegevens worden gevraagd die de klant ook daadwerkelijk heeft. Wanneer de klant geen huurcontract heeft, moet je hier ook niet naar vragen.

NADER ONDERZOEK

Onderzoek bij lopende uitkering/opschorting

Er kan aanleiding bestaan om (tussentijds) een nader onderzoek in te stellen. Bijvoorbeeld in de situaties dat het vermoeden bestaat dat men niet voldoet aan de algemene plicht tot het verstrekken van informatie/inlichtingen, die van belang zijn voor de verlening van de bijstand of de voortzetting ervan. In die situaties dient contact te worden gezocht met het team Handhaving en Invordering.

Verder wordt verwezen naar de Handhavingsverordening en het beleidsplan.

INKOMSTEN- EN WIJZIGINGSFORMULIEREN

ART.54 PARTICIPATIEWET

Inkomsten en wijzigingsformulieren

De belanghebbende is verplicht om alle gegevens die van belang zijn voor het recht op bijstand en de hoogte hiervan door te geven. De gegevens worden doorgegeven via twee formulieren: het inkomstenformulier en het wijzigingsformulier.

Tijdens de uitkeringsintake wordt een inkomstenformulier en een wijzigingsformulier met daarbij een uitleg over het gebruik van deze formulieren meegegeven. Een telefonische melding is niet voldoende.

INKOMSTENFORMULIER

Iedereen met inkomsten uit arbeid of met wisselende inkomsten moet maandelijks een inkomstenformulier inleveren. Het formulier moet de eerste werkdag van de volgende maand worden ingeleverd.

Als men geen inkomsten heeft, hoeft men geen inkomstenformulier in te leveren. Dit geldt ook als men vaste inkomsten uit sociale verzekeringsuitkeringen ontvangt. De inkomsten moeten natuurlijk wel bij het begin van de uitkering worden opgegeven.

Wijzigingen in dit inkomen moeten wel worden doorgegeven. Meestal zal dit tweemaal per jaar zijn bij de indexering van de uitkering. Deze wijzigingen moeten worden doorgegeven op het inkomstenformulier, niet op het wijzigingsformulier.

Ook wijzigingen in het vermogen moeten op dit formulier worden doorgegeven.

Is het formulier niet op tijd ingeleverd, dan wordt het recht op bijstand opgeschort. Dit wordt de betrokkene meegedeeld via een brief waarin hem de mogelijkheid wordt geboden om binnen een gestelde termijn alsnog het formulier in te leveren. Als de betrokkene dit doet, wordt de uitkering gewoon weer betaalbaar gesteld. Als hij dit niet doet wordt de uitkering beëindigd

WIJZIGINGSFORMULIER

Als het formulier binnen de hersteltermijn wordt ingeleverd, dan volgt een waarschuwing als het een 1e verzuim in twee jaar betreft. In andere gevallen moet een boete worden opgelegd van de 1e categorie.

Het wijzigingsformulier wordt gebruikt om veranderingen in de woon/leefsituatie door te geven. Te denken valt aan:

- verhuizing,
- verandering van het aantal medebewoners/kinderen
- tijdelijk verblijf elders
- wijziging verblijfsrecht
- start/einde studie inwonende kinderen ouder dan 21 jaar

Alle wijzigingen die niet te maken hebben met inkomen/vermogen, kunnen hierop worden ingevuld.

Wijzigingen dienen binnen 5 werkdagen te worden doorgegeven via het wijzigingsformulier.

Wanneer de wijzigingen niet op tijd worden doorgegeven wordt een boete (of waarschuwing) opgelegd.

Inlichtingenbureau

INLICHTINGENBUREAU

De Stichting Inlichtingenbureau Gemeenten (IB) verzorgt het gegevensverkeer van afdeling Inkomen van de gemeente met het Uitvoeringsinstituut Werknemersverzekeringen (UWV), de Dienst Uitvoering Onderwijs (DUO), de Belastingdienst (BD) en de Rijksdienst voor het wegverkeer (RDW) in het kader van de bestrijding van witte fraude.

De werkwijze is als volgt:

De gemeente levert het uitkeringsbestand aan, aan het IB. Het IB vergelijkt vervolgens de cliëntgegevens (BSnummers) van de gemeente met de gegevens van de andere instanties. Daarbij kan over een bepaalde periode samenloop van inkomsten, vermogen worden geconstateerd (bijvoorbeeld een Participatiewet-uitkering en inkomen uit arbeid in één maand). Ook kan naar voren komen dat iemand voortvluchtig is.

Nadat de gemeente de informatie heeft opgehaald bij het IB, zal zij zelf moeten onderzoeken of er ook daadwerkelijk sprake is van misbruik of oneigenlijk gebruik van de Participatiewet-uitkering.

Maandelijks worden de beschikbare samenloopsignalen gedownload bij het IB.

Deze samenloopgegevens worden vervolgens door medewerkers van het team Uitkeringsverwerking (UV) vergeleken met de gegevens zoals die bekend zijn.

Indien deze gegevens niet met elkaar in overeenstemming zijn, wordt een nader onderzoek ingesteld en wordt eventueel een boete opgelegd en de ten onrechte verstrekte bijstand teruggevorderd.

VALIDATIE

Validatie

Teneinde de poortwachtersrol nog beter vorm te geven en te versterken aan de kop van het aanvraagproces worden de gegevens gevalideerd door de consulent.

Door de consulent worden de nodige bestanden nagegaan, namelijk – bevolking, Suwinet-inkijk, Rijksdienst voor het Wegverkeer, Kamer van Koophandel, Kadaster, eerdere dossiers en eventueel andere openbare bestanden.

Wanneer uit deze validatie blijkt dat er geen recht bestaat op een uitkering wordt de aanvraag afgewezen en wordt de klant niet uitgenodigd voor een intake.

Bijzonderheden moeten tijdens het intakegesprek aan de orde worden gesteld.

Huisbezoeken

Het "Protocol Huisbezoeken" dient gevolgd te worden zodra er in het kader van de dienstverlening of handhaving besloten wordt de belanghebbende thuis te bezoeken.

En een huisbezoek wordt altijd met twee personen afgelegd.

Wanneer er een huisbezoek plaatsvindt in het kader van een rechtmatigheidsonderzoek moet altijd een schriftelijke verklaring worden opgemaakt die wordt ondertekend door de handhaver (en de klant). Een dergelijk huisbezoek kan alleen na een Informed Consent.

Huisbezoeken kunnen om diverse redenen worden afgelegd.

Hieronder wordt kort beschreven welke soorten huisbezoeken we kennen.

Een huisbezoek kan worden afgelegd als onderdeel van de dienstverlening (in het kader van het zorgaspect) als de klant zelf niet in staat is om een bezoek te brengen aan de gemeente, bijvoorbeeld door ziekte. Ook kan een huisbezoek gebruikt worden om de algehele situatie van de klant in kaart te brengen. Een huisbezoek kan worden afgelegd als onderdeel van een verificatiemiddel tijdens het aanvraagproces levensonderhoud of bijzondere bijstand.

Een huisbezoek kan worden afgelegd als controle-instrument; dit

SOORTEN HUISBEZOeken

om de rechtmatigheid van de uitkeringsverstrekking vast te stellen. Wanneer er sprake is van het toetsen van de rechtmatigheid van de uitkering, wordt dit gedaan door de inkomensconsulent evt. begeleid door een medewerker handhaving. Wanneer sprake is van een strafrechtelijk onderzoek, wordt het huisbezoek afgelegd door een sociaal onderzoeker.

In het eerste geval zal het huisbezoek meestal plaatsvinden op verzoek van de klant. In het tweede en derde geval zal het initiatief meestal door Sociale Zaken genomen worden.

Huisbezoeken kunnen zowel aangekondigd als niet aangekondigd plaatsvinden. Op grond van artikel 17 lid 2 Participatiewet is de bijstandsgerechtigde verplicht aan een huisbezoek mee te werken indien het huisbezoek redelijkerwijs nodig is voor de uitvoering van de Participatiewet.

Het afleggen van een onaangekondigd huisbezoek is een zeer zwaar verificatiemiddel. Het is daarom alleen toegestaan wanneer dit redelijkerwijs noodzakelijk is. In het algemeen is een onaangekondigd huisbezoek redelijkerwijs noodzakelijk wanneer er aanleiding bestaat om te twifelen aan de juistheid van de door belanghebbende verstrekte inlichtingen. Door het afleggen van een huisbezoek kan dan ter plekke de feitelijke situatie worden beoordeeld.

Hoewel de belanghebbende op grond van het huisrecht kan weigeren om een huisbezoek toe te staan, betekent dit niet dat zo'n weigering geen gevolgen heeft voor de uitkering. Aan het niet meewerken van een huisbezoek kunnen eerst gevolgen worden verbonden (in de vorm van weigeren, beëindigen of intrekken van de bijstand) indien voor dat huisbezoek in het individuele geval een redelijke grond bestaat.

Wanneer geen objectieve feiten en omstandigheden bekend zijn op grond waarvan redelijkerwijs kan worden getwijfeld aan de juistheid of de volledigheid van de door belanghebbende voor het vaststellen van de (de omvang van) het recht op bijstand van belang zijnde, verstrekte gegevens bestaat geen rechtvaardiging voor een huisbezoek.

In het "Protocol" worden richtlijnen gegeven voor het correct uitvoeren van een huisbezoek in het kader van verificatie en controle.

ART.52 PARTICIPATIEWET

Voorschot

Naast de verplichte voorschotten zoals die zijn geregeld in artikel 52 Participatiewet kan er toch nog een overbruggingsvoorschot

worden verstrekt in de volgende gevallen:

- bij echtscheiding
- bij beëindiging zelfstandig bedrijf
- beëindiging detentie
- ex-asielzoekers tot 27 jaar in de zoektijd

Deze lijst is niet uitputtend. Op grond van individuele beoordeling kan in andere gevallen ook een voorschot worden verstrekt.

In principe wordt in de volgende gevallen geen overbruggingsvoorschot verstrekt aan een nieuwe cliënt :
bij overname van een andere uitkering, tenzij sprake is van een weekbetaling
bij beëindiging WSF

Hoogte bedragen:

alleenstaande € 50,00 per week

alleenstaande (ouder) € 100,00 per week

Aflossing: De voorschotten worden zo spoedig mogelijk verrekend met de uitkering.

INGEBREKESTELLING

Ingebrekestelling en Dwangsom

Een klant kan de gemeente in gebreke stellen wanneer niet binnen de termijn (voor de Participatiewet is dit 8 weken) een besluit is genomen op een aanvraag of op een ingediend bezwaarschrift.

Een ingebrekestelling is vormvrij. Dus er hoeft niet op te staan dat het een ingebrekestelling betreft. Een simpel briefje waarop bijvoorbeeld wordt gevraagd hoe lang het nog duurt dat er een besluit is genomen kan al als een ingebrekestelling worden aangemerkt. Ook via een e-mail, klacht of bezwaarschrift kan een ingebrekestelling worden gestuurd.

Er geldt geen termijn voor het geven van de ingebrekestelling, maar de ingebrekestelling mag niet 'onredelijk laat' plaatsvinden. (zie verder Schulinck)

Het is niet mogelijk om bij een aanvraag de gemeente bij voorbaat in gebreke te stellen, voor het geval niet tijdig zal worden beslist.

Het is van belang om snel te reageren op een ingebrekestelling. Na de ingebrekestelling heeft de gemeente nog **twee weken** de tijd om een besluit te nemen (tenminste wanneer de termijn voor het nemen van een besluit al is verstreken).

Allereerst moet goed geregistreerd worden wanneer de ingebrekestelling is ontvangen. Wanneer de brief per post binnenkomt dan de enveloppe met de poststempel bewaren!!! Ontbreekt de stempel, stempel dan zelf met de datum van de dag waarop je het stuk op je bureau hebt ontvangen.

DWANGSOM

Is het besluit niet tijdig genomen en is de gemeente in gebreke gesteld? Dan is een dwangsom verschuldigd.

De gemeente moet dan per dag dat te laat een besluit wordt genomen een bedrag betalen. Het gaat om de volgende bedragen:

€ 20,-- (de eerste 14 dagen);

€ 30,-- (de tweede 14 dagen);

€ 40,-- (de derde 14 dagen).

De eerste dag waarover de dwangsom is verschuldigd is: de dag waarop twee weken zijn verstreken na de dag waarop de termijn voor het geven van de beschikking is verstreken én het bestuursorgaan een schriftelijke ingebrekestelling heeft ontvangen.

BESLUIT INGEBREKESTELLING/DWANGSOM

De medewerker die de aanvraag in behandeling heeft is ook verantwoordelijk voor het nemen van een besluit op de ingebrekestelling en over het betalen van de eventuele dwangsom.

Wanneer na de ingebrekestelling het besluit alsnog binnen 2 weken wordt genomen hoeft geen dwangsom te worden betaald. Dit wordt in het betreffende besluit meegedeeld.

Lukt het niet om binnen twee weken een besluit te nemen? Dan moet er een dwangsom worden betaald. Dit moet ook in een besluit aan de klant worden meegedeeld.

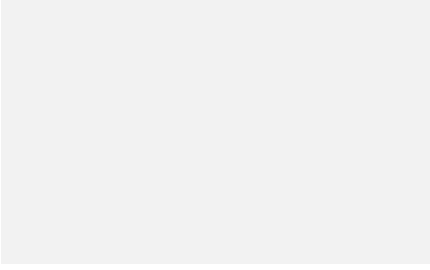
In het besluit tot betalen van de dwangsom moet aan de klant worden aangegeven welk bedrag wordt uitbetaald.

Het besluit tot het betalen van een dwangsom dient binnen twee weken na de laatste dag waarover de dwangsom is verschuldigd worden vastgesteld.

Hoe voorkom je een ingebrekestelling?

Waar mogelijk neem je binnen 8 weken een besluit.

Wanneer je inschat dat het niet lukt om binnen 8 weken een besluit te nemen, bijvoorbeeld omdat er medisch advies moet worden opgevraagd, kun je een verdagingsbesluit nemen (natuurlijk voordat de 8 weken zijn verstreken). Hierin moet dan

een redelijke termijn komen te staan waarbinnen wel een besluit wordt genomen.

Of overleg met de klant wanneer het niet lukt om tijdig een besluit te nemen en vraag of hij akkoord gaat met het verlengen van de termijn. Wanneer de klant akkoord is moet je dit schriftelijk bevestigen.

Hoofdstuk 6. **Bijzondere groepen**

ALGEMEEN

ART.11 PARTICIPATIEWET

Inleiding bijzondere doelgroepen

Iedere in Nederland woonachtige Nederlander die in zodanige omstandigheden verkeert of dreigt te geraken dat hij niet over de middelen beschikt om in de noodzakelijke kosten van het bestaan te voorzien, heeft recht op bijstand. Dit geldt ook voor vreemdelingen aan wie het op grond van de Vreemdelingenwet is toegestaan in Nederland te verblijven, (art.8, onderdelen a tot en met e en l, van de Vreemdelingenwet 2000), met uitzondering van de gevallen bedoeld in artikel 24, tweede lid, van Richtlijn 2004/38/EG.

Bepaalde categorieën personen zijn (deels) van het recht op bijstand uitgesloten. Toch kan ook aan uitgesloten personen onder bepaalde voorwaarden bijstand worden verleend. Dit is niet mogelijk als het gaat om vreemdelingen die onrechtmatig in Nederland verblijven.

FREE-LANCERS, BESCHIEDEN SCHALERS

Ten aanzien van deze personen gelden enige afwijkende regels. Deze worden beschreven in hoofdstuk 13.

JONGE MOEDERS

Een moeder jonger dan 18 jaar kan **geen** bijstand krijgen voor haar kind.. Zij kan worden doorverwezen naar de Belastingdienst voor het aanvragen van een Kindgebondenbudget (KGB)

VEELPLEGERS

Gedetineerden

Er zijn binnen Drenthe twee centrumgemeenten aangewezen voor de nazorg van ex-gedetineerden, te weten: Emmen en Assen.

De nazorg vanuit Emmen strekt zich uit over drie gemeenten, te weten Borger-Odoorn, Coevorden en Emmen zelf. De nazorg wordt gecoördineerd vanuit een gemeentelijk coördinatiepunt nazorg Z.O. Drenthe.

De nazorg richt zich op alle personen die uit detentie komen, die afkomstig zijn uit de gemeente Emmen, Coevorden en Borger-Odoorn of aangeven zich te willen gaan vestigen in deze gemeenten na de invrijheidstelling.

Procedure

Wanneer een persoon die afkomstig is uit de gemeente Emmen in detentie gaat, wordt er vanuit justitie een melding gemaakt richting het gemeentelijk coördinatiepunt Nazorg van Z.O. Drenthe.

Dit coördinatiepunt screent de hulp/zorgvragen van de gedetineerde op vijf gebieden, te weten zorg, inkomen, huisvesting, werk en het geldige legitimatiebewijs.

Voor de werkelijke invrijheidstelling zullen de vijf gebieden met de gedetineerde worden besproken en wordt er vanuit de gemeente ondersteuning geboden om een rustige terugkeer naar de maatschappij te bewerkstelligen voor zowel de gedetineerde zelf als voor de sociale omgeving (openbare orde en veiligheid).

Iemand die gedetineerd wordt heeft geen recht meer op een uitkering. Wanneer de detentie langer dan 30 dagen duurt wordt de uitkering beëindigd.

CENTRUMGEMEENTE

Dak- en thuislozen

De gemeente Emmen is één van de gemeenten die in Nederland is aangewezen als centrumgemeente voor de bijstandsverlening aan daklozen zonder adres.

Procedure

Wanneer zich bij de gemeente een dakloze meldt zonder adres moet in elk geval doorgevraagd worden op het domicilie-vraagstuk. Uit welke gemeente de dakloze afkomstig is en of er sprake is van een inschrijving in de bevolkingsadministratie in die gemeente zijn vragen die in dit verband worden gesteld. Is er sprake van een inschrijving in een andere gemeente dan wordt de dakloze verwezen naar die gemeente of wordt de aanvraag doorgestuurd naar die gemeente. Immers, er is in dit geval geen sprake van een dakloze zonder adres.

Indien er sprake is van een aanvraag aansluitend aan detentie of opname in een inrichting en de dakloze is niet meer ingeschreven bij een andere gemeente dan is de gemeente Emmen gehouden de aanvraag af te handelen. Bij dit soort aanvragen kan geen sprake zijn van verwijzing naar een eerdere gemeente waar de dakloze voor zijn opname verbleef.

Het doel van de daklozenregeling in de Participatiewet is het voorkomen van zinloze verwijzingen van daklozen zonder adres naar andere gemeenten. Bij elke aanvraag voor een uitkering van een dakloze zonder adres moet het doel van de daklozenregeling in het oog worden gehouden. Of de aanvraag hoort bij de gemeente Emmen, of de aanvraag hoort bij een andere bepaalde gemeente thuis. Indien niet duidelijk is welke andere gemeente de aanvraag dient af te handelen dan is de gemeente Emmen als centrumgemeente de aangewezen instantie om de aanvraag in behandeling te nemen. Er mag geen sprake zijn van een verwijzing met onbekende bestemming.

VOORWAARDEN VOOR BIJSTANDSVERLENING

ART.40 LID 2 PARTICIPATIEWET

Aan de bijstandsverlening aan een belanghebbende zonder adres zoals bedoeld in artikel 1 van de Wet basisregistratie personen (BRP) wordt een aparte voorwaarde verbonden.

UITBETALING EN HOOGTE VAN DE UITKERING

De dakloze is verplicht zich in te schrijven op een door het college ter beschikking gesteld adres.

Er zijn ambtenaren gemachtigd de instemmingsverklaringen te ondertekenen voor de inschrijving op dit adres. Door het ondertekenen van de instemmingsverklaring, verklaart men zich bereid om er voor te zorgen dat de post die binnenkomt aan de betreffende persoon wordt overhandigd. Dit wordt geregeld door er voor te zorgen dat de dakloze wekelijks persoonlijk zijn post komt ophalen.

Er dient voorzichtig te worden omgegaan met het verstrekken van een eerste voorschot. Het team Burgerzaken heeft enige dagen de tijd nodig om te controleren of iemand al dan niet ergens anders is ingeschreven.

De bijstand wordt vastgesteld volgens de landelijke norm onder aftrek van:

- Een dak/thuisloze heeft geen huur of hypotheeklasten. Daarom wordt de uitkering verlaagd met het bedrag van de normhuur zoals opgenomen in de Wet op de huurtoeslag.
- Een dak/thuisloze heeft geen energielasten. Daarom wordt de uitkering verlaagd met de bedragen die door het NIBUD hiervoor zijn vastgesteld.
- De bedragen worden jaarlijks, per 1 januari vastgesteld. De bedragen worden opgenomen in de [normenlijst](#). Voor normenlijst klik [hier](#).

Wanneer een dak- en thuisloze aantoonbare kosten maakt voor onderdak (b.v. kosten camping/nachtopvang) wordt de bijstand verhoogd met deze kosten tot ten hoogste de landelijke norm.

OVERIGE VOORWAARDEN VERBODEN AAN BIJ- STANDSVERLENING

Nadat het recht op uitkering van een dakloze bij de gemeente Emmen is vastgesteld en hij zich heeft ingeschreven op het daklozenadres, verschilt een dakloze niet van een andere uitkeringsgerechtigde.

ART.40 LID 1 EN 2 PARTICIPATIEWET

Aan de uitkering worden wel drie extra voorwaarden verbonden:

- eenmaal per week moet de post worden opgehaald.
- hij moet zich voldoende inspannen om huisvesting te vinden
- hij dient wekelijks een overzicht in te leveren van de adressen/locaties waar hij die week heeft verbleven

art. 40 lid 1 en 2 Participatiewet

Hoofdstuk 7. Leefvormen en hoogte uitkering

BIJSTANDSNORM

Algemeen

De hoogte van de algemene bijstand is in beginsel gelijk aan de normen die de wet bepaalt.

De hoogte van de norm is afhankelijk van de leeftijd en leefvorm van de belanghebbende.

ART.22A PARTICIPATIEWET

Kostendelersnorm

De norm is afhankelijk van het aantal meerderjarige personen dat hun hoofdverblijf heeft in dezelfde woning.

COMMERCIËLE RELATIES

Commerciële relaties

Er is geen sprake van kostendelers wanneer er een commerciële relatie is tussen de kamer(ver)huurder en de kostganger/gever.

Bij kamerverhuur is sprake van een commerciële relatie wanneer:

- er een schriftelijke huurovereenkomst is
- er een commerciële huurprijs wordt betaald
- de huur via de bank wordt overgemaakt
- de huurprijs jaarlijks wordt geïndexeerd

Er is sprake van een commerciële huurprijs wanneer de huurprijs per maand minimaal gelijk is aan 20% van de echtparennorm per 1 januari van het betreffende jaar.

Bij kostgangers is sprake van een commerciële relatie wanneer:

- er een schriftelijke kostgangersovereenkomst is
- er een commerciële kostgangersprijs wordt betaald
- de vergoeding via de bank wordt overgemaakt
- de prijs jaarlijks wordt geïndexeerd

Er is in ieder geval sprake van een commerciële prijs wanneer deze per maand minimaal gelijk is aan 20% van de echtparennorm per 1 januari van het betreffende jaar en de kosten van maaltijden per maand voor een alleenstaande volgens de Nibudnormen.

Bij lagere bedragen moet er een individuele afweging worden gemaakt waarbij onder andere rekening wordt gehouden met:

- de grote van de kamer
- is er gebruik gemaakt van het puntensysteem van de huurcommissie
- is het een officieel kamerverhuuradres

GEEN WOONLASTEN

Geen woonlasten

Als belanghebbende geen huur of hypotheeklasten heeft wordt de uitkering verlaagd met het bedrag van de normhuur zoals opgenomen in de Wet op de huurtoeslag.

Als belanghebbende geen energielasten en/of andere vaste lasten heeft wordt de uitkering verlaagd met de bedragen die door het NIBUD hiervoor zijn vastgesteld.

UITZONDERINGEN OP DE KOSTENDELERSNORM

ART.22A PARTICIPATIEWET

TIJDELIJKE OPVANG IN CRISSITUATIE

Bijzondere situaties

De norm wordt verlaagd indien dit gezien de omstandigheden noodzakelijk is.

Bij opname van één van de kostendelers in een inrichting ontvangt deze persoon de norm zak- en kleedgeld en wordt de kostendelersnorm voor de achterblijvende inwoners aangepast.

Wanneer een persoon in een crisissituatie voor een korte periode opvang vindt bij familie of vrienden, wordt de bijstandsuitkering van degene die opvangt niet gelijk aangepast. Gedurende de lopende maand en de volgende twee maanden wordt de uitkering van degenen die onderdak verleend, voorgezet volgens de "oude norm". Voor degene die gaat inwonen, wordt de norm gelijk vastgesteld naar de nieuwe situatie. Dit betekent dat er uiterlijk na drie maanden de uitkering wordt aangepast.

AWIR

VERHOGING ALGEMENE BIJSTAND ART.18 PARTICIPATIEWET

AWIR

Alleen voor alleenstaande ouders met een AWIR-partner is er tot 1 januari 2016 een overgangsrecht.

Als een klant na 1 januari 2016 geen recht heeft op de ALO-kop kan bij bijzondere individuele omstandigheden op grond van artikel 18 lid 1 Participatiewet de algemene bijstand worden verhoogd.

Participatiewet

Hoofdstuk 8. Opname in een inrichting

ALGEMEEN	<u>Inrichting/voorliggende voorzieningen</u> Personen die ter verpleging of verzorging in een inrichting zijn opgenomen, worden niet geconfronteerd met een aantal belangrijke bestaanskosten. Daarom is de voor het geldende bijstandsnorm lager (de zogenaamde zak- en kleedgeld norm).
ART.1 SUB F PARTICIPATIEWET	<u>Inrichting in zin van de Participatiewet</u> Voor wat betreft ziekenhuizen en verpleeg- en verzorgingshuizen etc. is het duidelijk dat het gaat om inrichtingen in de zin van de wet. Omdat deze zich richten op het bieden van verpleging of verzorging van daar verblijvende hulpbehoevenden. Lastiger wordt het om vast te stellen of er sprake is van een instelling die zich richt op het bieden van slaapgelegenheid, waarbij de mogelijkheid van hulpverlening of begeleiding gedurende meer dan 12 uur van ieder etmaal aanwezig is. In het algemeen is bijvoorbeeld een serviceflat of slaaphuis geen inrichting ter verpleging en verzorging. Het komt steeds vaker voor dat mensen verblijven in een instelling die geen WLZ-inrichting is. Denk hierbij aan zorgboerderijen. Wanneer deze mensen een uitkering aanvragen stellen we de norm vast op de zak & kleedgeld norm verhoogd met de toeslag premie Zorgverzekeringswet. Moeten ze daarnaast nog woon- en leefgeld betalen aan de instelling dan mag de zak & kleedgeldnorm plus toeslag verhoogd worden met datzelfde bedrag aan bijzondere bijstand (belast), echter tot uiterlijk de norm waar ze recht op hebben als ze niet in de instelling hadden verbleven. Is deze verhoging niet toereikend voor alle lasten die ze moeten betalen dan zullen ze moeten omzien naar goedkopere woonruimte. Wij verstrekken geen extra bijzondere bijstand voor deze kosten. Echter dit laatste moet individueel beoordeeld worden. Hieronder worden een de meest bekende instellingen in de gemeente Emmen nog afzonderlijk beschreven.
GEEN WLZ-INRICHTING	
BLIJF VAN MIJN LIJF HUIS	Het Blijf van mijn Lijf-huis gedeelte is een inrichting in de zin van de Participatiewet. De daar verblijvende personen ontvangen zak en kleedgeld. Daarnaast hebben zij enkele doorstroomwoningen. Deze vallen niet onder het begrip inrichting.
CRISIS OPVANG	Het crisis-opvang-gedeelte valt niet onder het begrip inrichting
DE BREEHOF	De Breehof is een opvangcentrum van het Leger des Heils voor dak en thuislozen. Zij bieden nachtopvang en algemene opvang.

Voor de nachtopvang hoeven gebruikers geen eigen bijdrage te betalen.

Voor wat betreft de algemene opvang is de Breehof grotendeels geen inrichting in de zin van de Participatiewet. Zij hebben maar enkele WLZ-geïndiceerde plekken.

Voor de algemene opvang in de Breehof geldt dat bewoners een bijstandsuitkering krijgen naar de norm voor een alleenstaande. De bewoners op de door de WLZ ingekochte plekken krijgen uiteraard een uitkering naar de norm zak en kleedgeld

HET BOSHUIS

Het Boshuis is een inrichting in de zin van de Participatiewet. Omdat in het Boshuis geen maaltijden worden verstrekt krijgen de bewoners maandelijks een maaltijdvergoeding. Deze vergoeding krijgen ze van de Breehof. Een aantal bewoners in het Boshuis verblijven in een soort aanleunwoning. Zij wonen zelfstandig maar maken gebruik van de zorg van Boshuis. Zij ontvangen een VPT.

VNN

Verslavingszorg Noord-Nederland is een instelling die wordt gefinancierd door de WLZ. Bewoners hebben hier recht op een uitkering naar de norm zak en kleedgeld. In een enkel geval verlenen zij ambulante zorg middels een VPT (zie verderop).

VITEZ

Zorggroep Vitez is een woonvoorziening voor mensen vanaf 17 jaar met een verstandelijke beperking, psychosociale of psychiatrische problemen. Zij hebben de zorg ingedeeld in fase 1, fase 2 of fase 3. Fase 3 woont zelfstandig. Fase 1 en 2 verblijven in het complex. Bewoners in fase 1 en fase 2 kunnen een beroep doen op 24-uurs begeleiding. Fase 1 betaalt alleen een bedrag voor wonen. Zij krijgen de maaltijden van Vitez. Fase 2 betaalt een bedrag voor wonen moet daarnaast ook zelf de maaltijden betalen. Dat betekent dat bewoners in fase 1 en fase 2 recht hebben op de zak & kleedgeldnorm met een verhoging voor wonen en fase 2 ook voor maaltijden. Fase 3 moet voor de normbepaling beoordeeld worden naar de daadwerkelijk woonsituatie

DE NIEUWE START

Dit is een woonvoorziening voor mensen die niet goed voor zichzelf kunnen zorgen. Zij krijgen voor hun bewoners geen financiering van de WLZ. Er is 24 uur per dag begeleiding aanwezig. Bewoners krijgen daarom een uitkering naar de norm zak en kleedgeld. Omdat zij een bijdrage betalen voor wonen en leven kan voor deze bijdrage de norm zak en kleedgeld verhoogd worden met dit bedrag.

NOORDERBRUG

Dit is een woonvoorziening voor mensen met niet-aangeboren hersenletsel, een chronische aandoening, Huntington en doven

BIJZONDERHEDEN

met complexe problematiek. De Noorderbrug biedt behandeling, begeleiding en 24-uurs ondersteuning.

Er is 24 uur begeleiding aanwezig.

De appartementen met even nummers betreft huur/zelfstandige woonruimte. Deze bewoners ontvangen een VPT . Deze bewoners hebben recht op een alleenstaande norm.

De appartementen met oneven nummers worden gefinancierd uit de WLZ. Deze bewoners hebben recht op de norm zak- en kleedgeld.

STATIONSSTRAAT 73

Op het adres Stationsstraat 73 is geen WLZ instelling gevestigd. Het betreft hier een vorm van begeleide kamerbewoning.

ZORGBOERDERIJEN

Bewoners van zorgboerderijen krijgen zak en kleedgeld als het verblijf in de zorgboerderij door de WLZ wordt gefinancierd, of als de bewoners meer dan 12 uur individuele begeleiding per etmaal (kunnen) afnemen. In dat niet het geval, dan krijgt hij een norm die past bij zijn woon- en leefsituatie.

VOLLEDIG ZORGPAKKET THUIS (VPT)

Instellingen werken soms ook met een volledig zorgpakket thuis (VPT). Dit betekent dat de zorgbehoevende in principe zelfstandig woont maar wel de zorg krijgt zoals de zorgbehoevende die ook had gehad wanneer hij of zij in de instelling zou verblijven. Zij hebben dus wel woonlasten maar betalen een eigen bijdrage aan het CAK voor de zorg die zij afnemen. Zij krijgen de bijstandsnorm die geldt voor hun leeftijd en woonsituatie. Bijzondere bijstand voor de eigen bijdrage CAK is in die situatie niet mogelijk.

DOMICILIE

ART. 40 PARTICIPATIEWET

Domicilie

De bijstandsverlening aan een persoon, opgenomen in een inrichting ter verpleging of verzorging, vindt plaats door de gemeente waar de belanghebbende zijn woonplaats heeft als bedoeld in artikel 10, eerste lid en 11 van Boek 1 van het Burgerlijk Wetboek.

Als een klant in een andere gemeente wordt opgenomen in een inrichting, is het niet per definitie zo dat die gemeente bijstand gaat verlenen. Uit het feitelijk handelen van de belanghebbende moet blijken dat zijn woonstede wijzigt (opzeggen van de huur, uitschrijving uit het bevolkingsregister etc.). Als hier geen sprake van is, wordt de bijstandsverlening voortgezet.

Als op voorhand duidelijk is, dat de opname langer gaat duren dan zes maanden, wordt aangenomen dat de belanghebbende praktisch gezien in die andere gemeente zijn domicilie heeft en wordt de bijstandsverlening beëindigd. De belanghebbende moet

WETTEKSTEN

in de gemeente van feitelijk verblijf een aanvraag indienen. Was de opnameduur niet vooraf bekend, dan wordt de bijstand na zes maanden verblijf in de andere gemeente beëindigd.

Als de nieuwe gemeente van oordeel is dat de aanvraag niet door haar in behandeling kan worden genomen, wordt de aanvraag doorgezonden naar de oorspronkelijke gemeente, die de zaak aanhangig maakt bij de burgerlijke rechter of de Kroon. De gemeente van werkelijk verblijf verleent ondertussen de bijstand.

Art. 1, 16 en 40 Participatiewet

GEDWONGEN OPNAME (BOPZ) ART.13 PARTICIPATIEWET

Gedwongen opname (BOPZ)

Bij gedwongen opname bestaat geen recht op algemene bijstand. In deze situaties kan de norm zak- en kleedgeld worden verstrekt in de vorm van bijzondere bijstand inclusief de verhoging voor de zorgverzekering.

NORMERING VOOR JONGEREN BENEDEN 21 JAAR

ART.13 LID 2 PARTICIPATIEWET

Jongeren beneden 21 jaar

Belanghebbenden die jonger zijn dan 21 jaar en in een inrichting verblijven, hebben geen recht op algemene bijstand, omdat hun ouders onderhoudsplichtig zijn. Als er in verband met bijzondere omstandigheden toch kosten moeten worden gemaakt, die niet te verhalen zijn op de ouders, dan kan hiervoor bijzondere bijstand worden verstrekt. Dit geldt zowel voor de eventueel te verstrekken zak- en kleedgeld als voor de overige te verstrekken bijzondere bijstand. De mogelijkheden tot onderhoudsplicht moeten voorafgaand aan de bijstand worden onderzocht.

De hoogte van de eventueel te verstrekken zak- en kleedgeldnorm (bijzondere bijstand) voor een 18- tot 21-jarige is in bovenstaande gevallen gelijk aan de hoogte van de norm voor een alleenstaande jonger dan 21 jaar ex artikel 20 lid 1 onder a Participatiewet.

AANHOUDEN WOONRUIMTE OF OPSLAG INBOEDEL

Bijzonderheden bij opname

Naast de zak- en kleedgeld uitkering kan aan een alleenstaande, die geen kostendeler is, bijzondere bijstand worden verstrekt voor de doorlopende verschuldigde woonlasten. Hieronder wordt verstaan:

- de huur -/- recht op huurtoeslag
- de kosten van het gas, water en elektriciteit.

Bezien moet worden in hoeverre het aanhouden van de woonruimte noodzakelijk is. Wanneer bij het begin van de opname blijkt, dat cliënt langer dan een zes maanden wordt opgenomen, wordt de noodzaak voor het aanhouden van de woonruimte in principe niet aanwezig geacht. De domicilie wijzigt

dan in die van de gemeente van verblijf.

De bijstand wordt verstrekt als bijzondere bijstand. Dat wil zeggen dat rekening dient te worden gehouden met eventuele draagkracht.

NB: Bij een kostendeler moet ook de uitkering van de achterblijvende kostendeler(s) worden aangepast.

WEEKEND VERBLIJF THUIS

Indien een belanghebbende de weekends thuis verblijft, bestaat er recht op: $5/7$ x de zak- en kleedgeldnorm plus $2/7$ x de kostendelersnorm. Verblijft iemand drie dagen per week thuis dan heeft hij recht op $4/7$ x de zak- en kleedgeldnorm plus $3/7$ x de kostendelersnorm. In deze gevallen wordt de apart verstrekte bijzondere bijstand voor de woonlasten naar evenredigheid gecontinueerd.

Als richtlijn voor het aantal 'weekenddagen' thuis geldt de volgende regeling. Vrijdag voor 12.00 uur vertrek uit de inrichting en zondag na 12.00 uur terug geldt als 3 weekenddagen.

INGANGSDATUM ZAK- EN KLEEDGELD-UITKERING

De ingangsdatum van de zak- en kleedgelduitkering is afhankelijk van de omstandigheid of belanghebbende vóór de opname al of niet een bijstandsuitkering ontving. Beschikte belanghebbende direct voorafgaande aan de opname niet over een bijstandsuitkering, dan wordt de uitkering vanaf de datum opname berekend naar de zak- en kleedgeld norm. Genoot de belanghebbende wel een bijstandsuitkering, dan blijft de geldende norm nog van toepassing gedurende de maand van opname en de daarop volgende 2 maanden. Daarna wordt de uitkering gewijzigd in de zak- en kleedgeldnorm.

ART.23 LID 2 PARTICIPATIEWET

N.B. Dit geldt alleen voor mensen die alleenstaand en geen kostendeler zijn en die gedurende de opname vaste woonlasten moeten blijven doorbetalen (huur, energie). In alle andere situaties moet de uitkering per datum opname worden gewijzigd in de zak- en kleedgeldnorm.

WETTEKSTEN

Artt. 13 lid 2 en 23 Participatiewet

Hoofdstuk 9. **Inkomsten en bijstand**

ART.31 PARTICIPATIEWET

Algemeen

De Participatiewet geeft in hoofdstuk 3 paragraaf 3.4 aan wat onder 'middelen' moet worden verstaan. Daarbij worden middelen onderscheiden in inkomen en vermogen. Het vermogen wordt besproken in hoofdstuk 10. Wat tot het inkomen moet worden gerekend, wordt niet limitatief geregeld. Op een aantal inkomsten is gemeentelijk beleid van toepassing.

Niet in aanmerking te nemen middelen

Vrijlating inkomsten uit arbeid

VRIJLATING INKOMSTEN

ART.31 LID2 SUB N EN R

Met de vrijlating van inkomsten uit arbeid wordt beoogd uitkeringsgerechtigden die parttime werken te stimuleren meer uren te gaan werken met als doel volledig uit te stromen uit de uitkering

DOELGROEP

- Uitkeringsgerechtigden die parttime inkomsten uit arbeid hebben
- De vrijlating inkomsten geldt niet voor personen die een dienstverband hebben met loonkostensubsidie omdat ze niet het wettelijk minimumloon verdienen
- De vrijlating inkomsten uit arbeid geldt niet voor jongeren onder de 27 jaar

VOORWAARDEN

Alleenstaanden en samenwonenden/gehuwden:

- De parttime arbeid moet uiteindelijk leiden tot volledige en duurzame uitstroom (minimaal zes maanden geen beroep hoeven doen op een uitkering)
- Gedurende zes maanden wordt maximaal 25% van de inkomsten vrijgelaten met een maximum van een jaarlijks vastgesteld wettelijk bedrag. Het bedrag wordt vermeld op de normenlijst. Voor de normenlijst klik [hier](#).

Alleenstaande ouders:

- Vooraf zijn afspraken gemaakt met belanghebbende welke stappen hij moet ondernemen om de arbeidsparticipatie uit te breiden met als uiteindelijk doel volledige uitstroom uit de uitkering
- Gedurende zes maanden wordt maximaal 25% van de inkomsten vrijgelaten met een maximum van een jaarlijks vastgesteld wettelijk bedrag. Het bedrag staat vermeld op de normenlijst. Voor de normenlijst klik [hier](#).
- Aansluitend wordt gedurende 30 maanden voor alleenstaande ouders maximaal 12,5% van de inkomsten

vrijgelaten met een maximum van een jaarlijks vastgesteld wettelijk bedrag. Het bedrag staat vermeld op de normenlijst. Voor de normenlijst klik [hier](#).

BIJZONDERHEDEN

Alleenstaanden en samenwonenden/gehuwden

- De vrijlating inkomsten wordt achteraf (na zes maanden) beoordeeld.
- Is een uitkeringsgerechtigde parttime aan het werk gegaan dan moet de klantmanager na zes maanden onderzoeken of de parttime inkomsten na zes maanden hebben geleid tot duurzame (minstens zes maanden) uitstroom. Is dit het geval? Dan vraagt de klantmanagers bij Uitkeringsverwerking (door middel van de beschikking) een herrekening van de inkomsten van de afgelopen zes maanden.

Alleenstaande ouders:

- De vrijlating inkomsten wordt bij ingang van de parttime inkomsten beoordeeld op bovengenoemde waarden,
- Met de uitkeringsgerechtigde moet worden afgesproken welke stappen hij moet ondernemen om de arbeidsparticipatie uit te breiden met als uiteindelijk doel volledige uitstroom. Is dit het geval? Dan geeft de klantmanager door middel van een beschikking bij Uitkeringsverwerking aan dat gedurende zes maanden de vrijlating van 25% op de inkomsten mag worden toegepast,
- Na 6 maanden worden de gemaakte afspraken geëvalueerd. Worden de gemaakte afspraken nageleefd, dan kan ook de verlenging van maximaal 30 maanden worden toegekend

GRATIFICATIES

Het is aanvaardbaar om gratificaties bij de inkomstenverrekening buiten beschouwing te laten tot een bedrag conform de vrijstelling van gratificaties door de Belastingdienst.

Alle gratificaties die gedurende het lopende jaar worden ontvangen, worden door Uitkeringsverwerking (UVE) gestaffeld om zodoende de grens te kunnen bepalen.

Een 13-de maand/eindejaarsuitkering is geen gratificatie maar inkomen.

INKOMSTEN UIT (ONDER-) VERHUUR OF HET HEBBEN VAN KOSTGANGERS

ART.33 LID 4 PARTICIPATIEWET

Inkomsten uit commerciële verhuur/kostgangers

Inkomsten uit commerciële verhuur/kostgangers worden in mindering gebracht op de uitkering. Inkomsten uit verhuur van een woning waar de belanghebbende zelf niet woont, worden volledig aangemerkt als inkomsten.

VERMINDERING INKOMSTEN UIT ONDERHUUR

Er mag rekening gehouden worden met meerkosten vanwege verhoogd energieverbruik vanwege douchen, wassen en elektra door de onderhuurder . Deze brengen wij in mindering op de

inkomsten uit onderhuur. Voor het berekenen van het verhoogd energieverbruik raadplegen wij het NIBUD:

- kosten douchebeurt op basis van een gasboiler: 1 x per dag
- kosten wassen 3 wasmachines per 2 weken: 1 van 90 graden en 2 van 40 graden
- meerkosten elektra wordt berekend op basis van het verschil in aantal personen in het huishouden (met of zonder onderhuurder). Bijvoorbeeld een gezin bestaat uit 3 personen en met de onderhuurder uit 4 personen. Dan mag het verschil in elektra tussen een 3- en een 4- persoonshuishouden in mindering worden gebracht op de inkomsten uit onderhuur.

Wij hoeven geen rekening te houden met gemis aan huurtoeslag. Als de verhuurder bij de belastingdienst aantooft dat het gaat om onderhuur, zal er voor de huurtoeslag geen rekening gehouden worden met de inkomsten van de onderhuurder. Dus is er geen gemis in huurtoeslag.

De bedragen worden jaarlijks opgenomen in de normenlijst. Voor de normenlijst klik [hier](#).

VASTSTELLING RECHT OP BIJSTAND OVER DEEL VAN DE MAAND

ART.45 LID 3 PARTICIPATIEWET

Het recht op bijstand en de hoogte daarvan wordt in principe per kalendermaand vastgesteld. In een tweetal gevallen wordt de hoogte van de bijstand echter over een deel van de maand, waarover recht op bijstand bestaat, vastgesteld, nl.:

- a. de belanghebbende ontvangt voorafgaand aan of volgend op de periode van bijstandsverlening gedurende tenminste 30 dagen geen algemene bijstand omdat hij in het eigen bestaan kan voorzien; of
- b. de belanghebbende heeft voorafgaand aan of volgend op de periode van bijstandsverlening anderszins geen recht op algemene bijstand.

Ad a.

Als bij ingang van de uitkering blijkt dat de belanghebbende voorafgaand aan de ingangsdatum tenminste gedurende 30 dagen over voldoende middelen beschikte om in het eigen bestaan te voorzien, wordt de bijstand over het resterende deel van de maand vastgesteld. De norm wordt naar rato van het aantal dagen bepaald en alleen de middelen die in die maand na de ingangsdatum worden verworven, worden in aanmerking genomen.

Gaat het om (vermoedelijke) beëindiging van de bijstand omdat iemand een baan aanvaardt waarmee hij in het eigen bestaan zal kunnen voorzien, dan geldt het volgende: omdat de bijstand pas

definitief kan worden beëindigd als de bijstandsonafhankelijkheid langer dan 30 dagen duurt, wordt de uitkering met ingang van de eerste dag, waarop wordt gewerkt, geblokkeerd. De bijstand wordt verder naar rato over het eerste deel van die maand vastgesteld. Met de middelen die na de blokkeringsdatum worden verworven wordt dan geen rekening meer gehouden. Wordt de belanghebbende binnen 30 dagen weer bijstandsbehoefstig, dan wordt alsnog de bijstand over de gehele kalendermaand vastgesteld. De niet in aanmerking genomen middelen kunnen alsnog met de bijstandsuitkering van de volgende maand worden verrekend.

Indien de belanghebbende aangeeft dat de inkomsten variabel zijn (bijv. oproepkrachten) dan wordt de uitkering gedurende 3 maanden geblokkeerd indien de inkomsten boven de norm liggen. **Voorwaarde is wel dat de belanghebbende zijn inkomstenverklaringen blijft inleveren.** Is het inkomen in de vierde maand nog boven de norm, dan wordt de bijstand alsnog ingetrokken met ingang van de datum dat betrokkene aan het werk is gegaan.

Ad b.

Indien zich in een maand de situatie voordoet dat de belanghebbende is uitgesloten van het recht op bijstand (bijvoorbeeld in geval van detentie of omdat beroep kan worden gedaan op een voorliggende voorziening), wordt de bijstand over die maand altijd naar rato vastgesteld over het deel waarover wel recht op bijstand bestaat. Zo wordt voorkomen dat bijstand wordt verleend over een periode waarin geen recht bestaat.

Wanneer de uitsluiting van het recht op bijstand met zekerheid ten hoogste 30 dagen zal duren, wordt bij beschikking aan de belanghebbende meegedeeld dat zijn uitkering over de betreffende maand (of twee maanden als de maandovergang wordt overschreden) naar rato zal worden vastgesteld. Een beëindigingsonderzoek en nieuwe aanvraag na afloop van die periode zijn dan niet nodig.

Gaat de uitsluiting langer dan 30 dagen duren, dan wordt de bijstand per beschikking beëindigd en volgt een beëindigingsonderzoek. Uiteraard wordt ook hier de bijstand over de laatste maand naar rato vastgesteld. Indien de belanghebbende na die (langere) periode van uitsluiting weer bijstandsgerechtigd wordt, dan wordt de tweede bijstandsperiode aangevangen met een bijstandsmaand naar rato.

Indien de uitsluiting een partner van een gezamenlijke huishouding betreft, dan zijn de artikelen 24 en 32

Participatiewet van toepassing.

GASTOUDERS

Gastouders

Inkomsten van gastouders worden bruto gekort, tenzij de gastouder al een maandelijkse aanslag hiervoor betaalt. Bij het bruto korten wordt door de gemeente de loonheffing volledig afgedragen, zodat zij in principe achteraf geen aanslag meer van de belastingdienst krijgen. Mocht dit toch het geval zijn dan moeten wij hier bijstand voor verlenen.

De inkomsten worden ook volledig gekort zonder rekening te houden met onkosten. Indien er een teruggaaf van de Belastingdienst voor deze onkosten uit gastouderopvang volgt, wordt deze buiten beschouwing gelaten. Mits de kosten direct verband houden met de opvang van de kinderen.

NABESTAANDENPENSIOEN

Pensioen

Afkoop van het nabestaandenpensioen wordt gerekend tot het inkomen. Ga bij het berekenen van het inkomen uit van de te verwachten levensduur van het CBS.

PENSIOEN

Bij afkoop van het pensioen in verband met het bereiken van pensioengerechtigde leeftijd wordt het bedrag tot het vermogen gerekend. Zie ook vermogen en bijstand.

ALIMENTATIE

Alimentatie

Kinder- en Partneralimentatie wordt altijd gekort als inkomen. Indien er een belastingaanslag komt in verband met de ontvangen alimentatie moet hier rekening mee worden gehouden.

Hoofdstuk 10. Vermogen en bijstand

ART.34 PARTICIPATIEWET

Inleiding

Het recht op en de hoogte van de bijstand, worden afgestemd op de middelen van de betrokken persoon. Middelen worden onderscheiden in inkomen en vermogen. In een aantal situaties bestaat er voor de gemeente beleidsvrijheid met betrekking tot het vermogen.

TEKORTSCHIETEND BESEF VAN VERANTWOORDELIJKHEID

ART.18 LID 2 PARTICIPATIEWET

ART.48 LID 2 SUB B PARTICIPATIEWET

Wanneer de belanghebbende in de periode voorafgaand aan de bijstandsaanvraag op een onverantwoorde manier met zijn vermogen is omgesprongen, kan afhankelijk van de individuele omstandigheden - de bijstand worden verstrekt onder verband van een renteloze geldlening tot het bedrag van de netto uitkering (incl. v.t.) over de periode die te snel is ingeteerd. De renteloze lening wordt met ingang van de datum toekenning uitkering afgelost met 10% van de norm inclusief vakantietoeslag (let op beslagvrije voet).

AANSCHAF NOODZAKELIJKE GEBRUIKSGOEDEREN BIJ AANVANG BIJSTAND

Indien de belanghebbende vlak voor of na de bijstandsaanvraag van aanwezig vermogen duurzame gebruiksgoederen heeft aangeschaft, hoeft dit geen gevolgen voor de bijstand te hebben. Voorwaarde is wel dat de aanschaf noodzakelijk was. Feitelijk worden zodoende de kosten van de noodzakelijke aanschaf van het vermogen afgetrokken. Het bedrag dat besteed kan worden voor de inrichtingskosten, is gelijk aan de geldende richtlijnen voor de verlening van bijstand voor woninginrichting.

Deze aftrekmogelijkheid geldt in principe alleen bij een bijstandsaanvraag en niet gedurende een lopende uitkering. Echter in een aantal situaties geldt de aftrekmogelijkheid ook gedurende een lopende uitkering.

Wanneer iemand ten tijde van de bijstandsaanvraag nog geen inrichtingskosten hoefde te maken, omdat hij/zij bijvoorbeeld is opgenomen in een Blijf van mijn Lijf inrichting of in afwachting van de boedelscheiding in de oude woning is blijven wonen, wordt bij de vaststelling van het vermogen rekening gehouden met de noodzakelijke inrichtingskosten bij verhuizing naar een andere woning. Er moet natuurlijk wel sprake zijn van een noodzakelijke verhuizing.

Voor de hoogte van de noodzakelijke inrichtingskosten wordt aangesloten bij de normen die worden toegepast bij de bijstand in de vorm van een geldlening voor inrichtingskosten.

Wel wordt rekening gehouden met de mogelijkheden van reservering voor de verhuis- en inrichtingskosten. Wanneer

iemand bijvoorbeeld een jaar lang in de oude woning is blijven wonen, kan er van worden uitgegaan dat hij/zij gedurende dat jaar heeft kunnen reserveren voor de inrichting van de nieuwe woning.

**NIET IN AANMERKING TE NEMEN
VERMOGENSBESTANDELEN**

ART.34 LID 2 PARTICIPATIEWET

Bepaalde vermogensbestanddelen tellen bij de vaststelling van het recht op en de hoogte van de bijstand niet mee. Bij de vermogensbepaling wordt met zulke bestanddelen geen rekening gehouden. Het gaat om:

- bezittingen in natura die naar hun aard en waarde algemeen gebruikelijk zijn dan wel voor belanghebbende door individuele omstandigheden noodzakelijk zijn;
- spaargeld dat tijdens de bijstandsperiode is opgebouwd;
- een immateriële schadevergoeding voor zover dit gelet op de hoogte en aard van de uitkering, vanuit het oogpunt van bijstandsverlening aanvaardbaar is;
- vermogen van de belanghebbende van de pensioengerechtigde leeftijd of ouder, dat bestemd is voor de kosten van uitvaart voor zover dit de kosten van de standaard begrafenis/crematie niet overschrijdt en voor zover voor die kosten geen toereikende verzekering is afgesloten. Dit geld moet gestort zijn op een aparte rekening waar hij niet aan kan komen.
- Vermogensbestanddelen die een zodanige persoonlijke betekenis hebben voor belanghebbende (bijv. antiek, sieraden en kunstvoorwerpen) dat tegeldemaking niet kan worden geveerd, tenzij, gelet op de waarde, vrijlating uit een oogpunt van bijstandsverlening als onaanvaardbaar moet worden beschouwd. Veelal is het aanvaardbaar verzamelingen en collecties, die in een catalogus geregistreerd staan, te gelde te maken.

Onder algemeen gebruikelijke bezittingen wordt verstaan:

- gebruikelijke huisraad en inboedel;
- de waarde van de auto's (ook 45-kilometerwagen), motoren, brommers, scooters en elektrische fietsen (onder aftrek van € 500,00 zijnde de gemiddelde waarde van een gewone fiets) tot een bedrag van in totaal € 5000,00 die bij de aanvang van de uitkering in het bezit zijn

De meerwaarde wordt in deze gevallen meegenomen in de vermogensvaststelling. Voor de waardevaststelling van de auto wordt aangesloten bij de ANWB-lijst.

Als een auto niet meer voorkomt op de ANWB-lijst wordt uitgegaan van de gemiddelde prijs op www.autotrack.nl

Wanneer echter voorzienbaar was dat iemand een beroep op bijstand zou moeten doen en hij voor die tijd nog een auto,

motor, brommer, scooter of elektrische fiets aanschaf, wordt de waarde van de auto wel volledig tot het vermogen gerekend.

Onder algemeen gebruikelijke bezittingen wordt niet verstaan:

- vrachtauto
- aanhangwagen
- caravan en/of boot

MATERIËLE SCHADEVERGOEDING

De materiële schadevergoeding wordt, afhankelijk van de aard van de kosten, formeel tot de middelen van belanghebbende gerekend. Het gaat hier meestal om uitkeringen van verzekeringsmaatschappijen als gevolg van bijv.: brandschade, schade aan motorvoertuigen etc. Indien de belanghebbende de schade laat repareren dan wel tot vervanging overgaat, wordt de ontvangen schadevergoeding niet tot het vermogen gerekend. Maar het kan ook gaan om gedeerde inkomsten omdat iemand een bepaalde periode niet of minder kan werken. Die worden dan aangemerkt als inkomsten over die periode.

IMMATERIËLE SCHADEVERGOEDING

**ART.31, LID 2 SUB L & M
PARTICIPATIEWET
ART.34 LID 2 SUB E
PARTICIPATIEWET**

Een immateriële schadevergoeding is bedoeld om de immateriële gevolgen van bijv.: een verkeersongeluk te compenseren. De hoogte van de vergoeding is afhankelijk van o.a.:

- geleden pijn
- gedeerde levensvreugde
- verkorte levensverwachting

In artikel 31, lid 2 sub l & m Participatiewet is bepaald dat niet tot de middelen van belanghebbende worden gerekend:

- een uitkering in verband met geleden immateriële schade voor zover dit, gelet op de aard en de hoogte van de uitkering, uit een oogpunt van bijstandsverlening verantwoord is.

E.e.a. dient per geval beoordeeld te worden.

Wanneer er een schikking is, is het vaak moeilijk om na te gaan welk deel van de schadevergoeding betrekking heeft op materiële schadevergoeding en welk deel op immateriële schadevergoeding. In die situaties kan de oorspronkelijke claim worden opgevraagd en kan aan de hand daarvan de verdeling worden vastgesteld.

BOEDELSCHIEDING

Vaak kan - wanneer de bijstandsverlening het gevolg is van een echtscheiding - het vermogen nog niet meteen worden vastgesteld. Het vermogen wordt dan eerst voorlopig vastgesteld en na de boedelscheiding definitief vastgesteld. De bijstand wordt verstrekt in afwachting van middelen. Het vermogen wordt achteraf per ingangsdatum bijstand vastgesteld.

ERFENIS

Wanneer iemand aanspraak maakt op een erfenis kan het lang

duren voordat daadwerkelijk tot uitbetaling wordt overgegaan. Het vermogen dient dan achteraf ingaande de datum van overlijden van de erflater opnieuw te worden vastgesteld.

INTERINGSTERMIJN

Interen van het vermogen

Wanneer vaststaat dat een belanghebbende voor de aanvraag om bijstand over vermogen beschikte boven de vrijlatingsgrens en hij er redelijkerwijs vanuit kon gaan dat hij een beroep zou moeten doen op een bijstandsuitkering wanneer dit vermogen op was - wordt nagegaan of hij zijn vermogen op een verantwoorde wijze heeft ingeteerd.

Wanneer hij maandelijks niet meer heeft uitgegeven dan 1,5 keer de voor hem geldende bijstandsnorm, wordt aangenomen dat het vermogen op een verantwoorde wijze is ingeteerd. Is er sneller ingeteerd? Dan moet er worden bekeken of er onverantwoord is ingeteerd.

Bij een afwijzing in verband met oververmogen wordt de aanvrager hierover geïnformeerd.

Wanneer de aanvrager verder geen inkomsten heeft kan het aanwezige oververmogen worden gedeeld door 1,5 x de geldende bijstandsnorm (incl. vt). De uitkomst geeft aan hoelang de betreffende interingsperiode is.

TEKORTSCHIETEND BESEF VAN VERANTWOORDELIJKHEID

Wanneer de belanghebbende in de periode voorafgaand aan de bijstandsaanvraag op een onverantwoorde manier met zijn vermogen is omgesprongen, kan afhankelijk van de individuele omstandigheden - de bijstand worden verstrekt onder verband van een renteloze geldlening tot het bedrag van de netto uitkering (incl. v.t.) over de periode die te snel is ingeteerd. De renteloze lening wordt met ingang van de datum toekenning uitkering afgelost met 10% van de norm inclusief vakantietoeslag (let op beslagvrije voet).

ART.50 PARTICIPATIEWET

ART.34 LID 2 SUB D PARTICIPATIEWET

Krediethypotheek

Bij de beoordeling of een belanghebbende aanspraak kan maken op een bijstandsuitkering moet de vraag gesteld worden of belanghebbende in zodanige omstandigheden verkeert of dreigt te geraken, dat hij niet over de middelen beschikt om in de noodzakelijke kosten van het bestaan te voorzien. Ook bij een zelf bewoonde eigen woning kunnen dergelijke omstandigheden zich voordoen.

Een eigen woning vertegenwoordigt echter, na aftrek van de daarop rustende schulden, een bepaald vermogen.

N.B.: bij de vaststelling van de overwaarde moet ook de waarde

van de spaarhypothec en de beleggingshypothec worden meegenomen.

De belanghebbende beschikt dan over middelen die in aanmerking moeten worden genomen. Eigenlijk is er geen aanleiding om bijstand te verlenen. De belanghebbende heeft immers de mogelijkheid om of zijn huis verder te bezwaren of zijn huis te verkopen.

Het eerste is niet altijd realiseerbaar omdat de bank ook naar het inkomen kijkt en bij het verkopen van het huis dient vervangende woonruimte aanwezig te zijn. Bovendien is het in een aantal gevallen niet redelijk dat de zelf bewoonde woning wordt verkocht of verder te gelde wordt gemaakt.

Voor deze situatie is de mogelijkheid ingevoerd om, als verkoop, bezwaring of verdere bezwaring niet in redelijkheid kan worden verlangd, de bijstandsverlening in de vorm van een geldlening onder verband van hypothec, de zogenaamde krediethypothec, te verstrekken. Er kan ook voor worden gekozen de bijstand in de vorm van een gewone geldlening te verstrekken, maar een krediethypothec biedt extra zekerheid.

Als binnen 2 jaar na beëindiging van bijstand onder verband van krediethypothec opnieuw recht bestaat op bijstand, wordt deze verstrekt met toepassing van de "oude" krediethypothec. Daarop voortbordurend kan ook worden afgezien van het opnieuw taxeren van een woning, wanneer de woning in de vorige bijstandsperiode al onderdeel is geweest van de vermogensbepaling. Ook in dit geval mag de periode tussen de beëindigingsdatum en de nieuwe aanvangsdatum niet meer dan 2 jaar bedragen.

VASTSTELLEN VAN DE KREDIETHYPOTHEEK

Als de eigenaar/bewoner een aanvraag om bijstand indient, moet bekeken worden of er een krediethypothec gevestigd moet worden. Een aantal criteria is van belang:

- de belanghebbende moet eigenaar en bewoner van de woning zijn
- van de belanghebbende kan niet in redelijkheid worden verlangd dat hij de woning verkoopt of (verder) te gelde maakt.
- de algemene bijstand moet op jaarbasis meer bedragen dan de maandnorm voor een echtpaar (inclusief VT). De kosten van een eventuele taxatie etc. worden ook als algemene bijstand aangemerkt, behalve als er uitsluitend bijzondere bijstand wordt aangevraagd;
- het vermogen in de woning moet meer bedragen dan het vrij te laten vermogen.

Uitgangspunt van de berekening is de taxatiewaarde van de woning bij vrije oplevering. Uitgegaan wordt van de taxatiewaarde die geldt voor de WOZ. In bijzondere situaties kan alsnog een beëdigd taxateur worden ingeschakeld. Bijvoorbeeld wanneer de woning net ingrijpend is verbouwd en hier bij de bepaling van de WOZ geen rekening is gehouden. Op de waarde van het huis moeten in mindering worden gebracht de hypotheekschuld en/of de overige reële schulden die verband houden met het huis en eventueel de contante waarde van de zakelijke rechten, zoals het recht van gebruik en bewoning.

KOSTEN VESTIGING KREDIETHYPOTHEEK

De kosten van eventuele taxatie, de hypotheekakte, de inschrijving van de hypotheek en de bijkomende kosten komen ten laste van de belanghebbende. Voor deze kosten kan bijstand worden verstrekt, als onderdeel van de in totaal te verstrekken geldlening. Deze kosten worden als algemene bijstand aangemerkt, behalve als de verstrekte bijstand uitsluitend bijzondere bijstand betreft. Als na de taxatie blijkt, dat er niet voldoende overwaarde is om een krediethypothek te vestigen, wordt voor de gemaakte taxatiekosten bijstand om niet verleend.

AFLOSSING, LOOPTIJD EN BEËINDIGING

Na afloop van de bijstandsverlening moet de geldlening maandelijks worden terugbetaald. Uitgangspunt is dat dit in 10 jaar wordt afgelost. Het maandbedrag van de aflossing wordt telkens voor de periode van een jaar vastgesteld. Als het inkomen de van toepassing zijnde bijstandsnorm niet overschrijdt, hoeft er niet te worden afgelost. Als de omstandigheden daartoe aanleiding geven stelt de gemeente, zo nodig tussentijds, de aflossing hoger/lager vast. Hierbij wordt onder andere rekening gehouden met de eventuele bijzondere kosten van de belanghebbende.

Als de belanghebbende gedurende de aflossing nalatig is in het maandelijks betalen van de aflossing, wordt het nog niet afgeloste deel van de lening direct opeisbaar en is daarover ook de wettelijke rente verschuldigd.

De geldlening is niet rentedragend over de periode waarin bijstand werd genoten. Als na afloop van een tienjarige aflossingsperiode een deel van de geldlening nog niet is afgelost, moet helft van de wettelijke rente worden betaald over het nog niet afgeloste deel van de geldlening

VERKOOP VAN DE WONING

Bij verkoop of vererving van de woning wordt het nog niet afgeloste gedeelte van de geldlening en de bijgeschreven rente direct afgelost.

Wegens bijzondere omstandigheden van sociale of medische aard of werkaanvaarding elders, kan de gemeente toestemming geven om een andere woning te kopen.

Als de woning wordt verkocht tegen een prijs die normaal is in het economisch verkeer en de opbrengst lager is dan het restant bedrag van de geldlening en rentevordering, wordt het verschil kwijtgescholden.

**BEREKENING TERUGBETALING
(OUDE) KREDIETHYPOTHEKEN VAN
VOOR 1-1-96**

Hierbij dient het inkomen afgezet te worden tegen de voor betrokkene geldende bijstandsnorm. Rekening dient te worden gehouden met buitengewone kosten als het eventuele gemis aan woonkostentoeslag. Van het verschil dient 45% voor de betaling van de verschuldigde rente en aflossing te worden aangewend.

Als rentepercentage wordt genomen het op het moment van beëindiging geldende percentage. Het behoeft dus niet het veelal in de beschikking genoemde percentage van 6% te zijn.

De aflossing bedraagt altijd 4%.

Indien de bedragen van de berekende de rente en aflossing minder zijn dan de berekende 45%, dan kan betrokkene volledig aan de betalingsverplichting voldoen. Bedraagt de berekende draagkracht minder dan de verschuldigde rente en aflossing, dan wordt het bedrag dat betrokkene kan betalen als eerste aangewend voor betaling van de rente. Het bedrag van de meerdere verschuldigde rente is niet rentedragend.

Doordat dan niet op de krediethypotheek wordt afgelost blijft deze hetzelfde en wordt deze verhoogd met niet betaalde rente, totdat de krediethypotheek is volgelopen. Indien bij uitstel van betaling de nog openstaande geldlening samen met de ontstane rentevordering meer is dan het bedrag dat indertijd als kredietruimte is vastgesteld, wordt het meerdere buiten invordering gesteld.

De rente dient berekend te worden van de hoofdsom en de aflossing van het nog openstaande bedrag van het restant van de geldlening (restant hoofdsom staat op de brief van afdeling debiteuren die eens per jaar aan cliënt verzonden wordt).

**OPGAVE STAND KREDIETHYPOTHEEK
AAN BELANGHEBBENDE**

Na afloop van het kalenderjaar wordt aan de belanghebbende opgave gedaan van de stand van de geldlening en de rentevordering. Ook bij de beëindiging van de bijstand wordt een dergelijke opgave verstrekt.

WOONWAGENS EN WOONSCHEPEN

Voor de taxatie van woonschepen en woonwagens wordt gebruik gemaakt van de daartoe aangewezen taxateur.

Bij overwaarde wordt de bijstand in de vorm van een geldlening verstrekt.

N.B. Ook hier geldt de vrijlating als genoemd in artikel 34 lid 2 sub d Participatiewet.

Hoofdstuk 11. **Bijzondere bijstand**

Inleiding

Hierna wordt een aantal algemene regels gegeven voor de beoordeling van een aanvraag bijzondere bijstand. Deze onderwerpen gaan over de ingangsdatum, draagkracht, vermogen en voorliggende voorzieningen. Deze regels gelden voor alle kostensoorten, tenzij anders is aangegeven.

Een aanvraag voor bijzondere bijstand moet digitaal via de module Bereken uw recht plus worden aangevraagd.

Voor het afhandelen van een aanvraag dienen een aantal stappen in een bepaalde volgorde te worden gevolgd. Bij het verstrekken van bijzondere bijstand geldt het individualiseringsprincipe, dit betekent dat er altijd gekeken wordt naar de specifieke situatie van de aanvrager. Er kan altijd gemotiveerd afgeweken worden van deze beleidsregels, indien er een onwenselijke situatie ontstaat. Deze beleidsregels geven echter een duidelijke richtlijn voor de afhandeling van aanvragen voor bijzondere bijstand.

Stappenplan

VOORLIGGENDE VOORZIENING

Is er een voorliggende, toereikende en passende voorziening? Als dat het geval is, dan wordt de aanvraag afgewezen op grond van artikel 15 Participatiewet. Als de voorliggende voorziening niet geheel toereikend is dan dienen de vier vragen van de Centrale Raad van Beroep te worden beantwoord. De vraag of er sprake is van een voorliggende voorziening is de eerste vraag die dient te worden beantwoord voordat wordt toegekomen aan de vraag of er sprake is van bijzondere noodzakelijke kosten. De aanvullende ziektekostenverzekering kan alleen als voorliggende voorziening worden aangemerkt als deze daadwerkelijk is afgesloten. Dat betekent dat er geen afwijzing kan plaatsvinden op grond van artikel 15 wanneer geen aanvullende verzekering is afgesloten. Maar als er wel een aanvullende zorgverzekering is afgesloten dan is dit wel een voorliggende voorziening. Kosten die niet worden vergoed door de basisverzekering hoeven ook niet te worden vergoed via bijzondere bijstand omdat er een bewuste keuze is gemaakt door de wetgever om die kosten niet te vergoeden via de zorgverzekering.

DRAAGKRACHT IN INKOMEN

Al het inkomen dat boven 110% van de toepasselijke bijstandsnorm (exclusief vakantietoeslag) wordt als draagkracht aangemerkt. Wanneer iemand inkomsten heeft inclusief vakantietoeslag wordt bij de draagkrachtberekening ook uitgegaan van de bijstandsnorm inclusief vakantietoeslag. Bij de draagkrachtberekening wordt de eigen bijdrage kinderopvang op de draagkracht in mindering gebracht. Inkomsten uit een vrijwilligersvergoeding worden niet

DRAAGKRACHT IN INKOMEN EN VERBLIJF IN EEN INSTELLING

meegenomen bij het vaststellen van de draagkracht. Ook de vrijlating inkomsten wordt niet meegenomen in de draagkrachtberekening.

Bij wisselende inkomsten wordt de draagkracht vastgesteld aan de hand van het gemiddelde van de inkomsten van de 6 maanden voorafgaand aan de aanvraag.

Als de kosten hoger zijn dan de draagkracht dan komt het meerdere voor bijzondere bijstand in aanmerking. Dus als bijvoorbeeld de draagkracht per maand € 20,- is en de kosten bedragen per maand € 30,- dan bestaat er recht op € 10,- per maand bijzondere bijstand voor periodieke kosten. Als het om incidentele kosten gaat dan wordt de draagkracht per jaar bepaald en als de kosten hoger zijn dan wordt voor het verschil bijzondere bijstand toegekend.

Periodieke bijstand wordt voor maximaal drie jaar toegekend voor bijstandsgerechtigden, pensioengerechtigden, WAO- en Wajongers. Indien de aanvrager buiten deze doelgroepen valt dan wordt de draagkracht jaarlijks vastgesteld.

Op de algemene regel van 110% bestaan enkele uitzonderingen voor bepaalde kostensoorten. Dit wordt per kostensoort aangegeven en betreft bijvoorbeeld:

- Beschermingsbewind (inclusief griffiekosten en opstartkosten);
- Woonkostentoeslag;
- Bijzondere bijstand voor levensonderhoud;

Voor mensen die verblijven in een instelling (zie Hoofdstuk 8) en een ander inkomen hebben wordt voor de draagkracht uitgegaan van de zak & kleedgeldnorm plus toeslag plus de daadwerkelijke eigen bijdrage voor wonen en leven. Dit inkomen is immers niet beschikbaar voor de bijzondere kosten. De norm zak& kleedgeld plus de eventuele verhoging is maximaal de reguliere bijstandsnorm voor de berekening van de draagkracht. De bijzondere bijstand in deze gevallen voor maximaal een jaar toekennen.

GEMIS HUURTOESLAG

Het gemis aan huurtoeslag mag alleen meegenomen worden in de draagkrachtberekening als er sprake is van kosten waarbij draagkracht is boven over 100% van de geldende bijstandsnorm. Het gemis huurtoeslag moet daarbij niet veroorzaakt worden door medebewoners of als de klant deze niet heeft aangevraagd.

DRAAGKRACHT IN VERMOGEN

Het vermogen als bedoeld in artikel 34 Participatiewet wordt buiten beschouwing gelaten net zoals dat geldt voor algemene

	<p>bijstand</p> <p>Zie verder Hoofdstuk 10 wat onder vermogen valt.</p>
<p>INKOMEN MINDERJARIG KIND</p>	<p>Wordt er voor een minderjarig kind bijzondere bijstand aangevraagd? En heeft dit minderjarig kind inkomsten uit arbeid? Dan wordt geen rekening gehouden met dit inkomen voor het recht of hoogte van de bijzondere bijstand.</p>
<p>INGANGSDATUM</p>	<p>Volgens vaste jurisprudentie van de CRvB vloeit uit artikel 44 lid 1 Participatiewet voort dat in beginsel geen plaats is voor bijstandsverlening voor kosten die zijn gemaakt voor de meldingsdatum. De meldingsdatum is de datum waarop een klant zich bij de gemeente heeft gemeld en heeft aangegeven dat hij bijzondere bijstand wil aanvragen.</p> <p>Incidentele kosten</p> <p>Er kan nog bijstand worden verleend voor incidentele kosten die zijn gemaakt tot drie maanden voor de datum melding.</p> <p>Periodieke kosten</p> <p>Voor periodieke kosten geldt niet dat zij met terugwerkende kracht vergoed kunnen worden. De eerste vergoeding vindt plaats vanaf de eerste dag van de maand waarin de aanvraag voor bijzondere bijstand is gedaan.</p> <p>Uitzondering hierop is de bijstand voor de kosten van het salaris van een bewindvoerder, curator of mentor. Bijstand voor deze kosten kan tot 3 maanden na de beschikking van de rechtbank worden aangevraagd.</p> <p>Belanghebbende heeft een aantoonplicht en zal bewijsstukken van de gemaakte kosten moeten inleveren. Dit kan bijvoorbeeld door middel van kopieën van nota's. Bij elke kostensoort zal apart worden aangegeven welke bewijsstukken ingediend moeten worden als dit afwijkt van de algemene regeling.</p>
<p>BEWIJSSTUKKEN</p>	<p>Er is onderscheid te maken tussen cliënten die een bijstandsuitkering ontvangen en cliënten die geen bijstandsuitkering ontvangen.</p> <p>Voor cliënten met een bijstandsuitkering gelden de volgende regels met betrekking tot de bewijsstukken:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Bewijs van de kosten waarvoor bijzondere bijstand gevraagd wordt. <p>Voor cliënten die geen uitkering ontvangen geldt dat zij in ieder geval de volgende bewijsstukken bij de aanvragen dienen te voegen:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Laatste bankafschrift van betaal- en spaarrekening • Een opgave van de maandelijkse inkomsten.

	<ul style="list-style-type: none"> • Bewijs van de kosten waarvoor bijzondere bijstand wordt gevraagd. Een offerte of een nota. <p>Is voor cliënten die geen bijstandsuitkering ontvangen de draagkracht in de betreffende periode al vastgesteld, dan is het aanleveren van een bewijs van de kosten waarvoor bijzondere bijstand wordt aangevraagd in beginsel voldoende.</p>
ALGEMEEN	<p><u>Babyuitzet</u></p> <p>Alle benodigdheden die noodzakelijk zijn voor de komst van een baby. Hieronder vallen niet de inrichting van de babykamer, zoals het bed, matras en commode.</p>
VERGOEDING BIJZONDERE BIJSTAND	<p>Vergoeding via bijzondere bijstand is in beginsel niet mogelijk De kosten van een babyuitzet behoren tot de incidenteel voorkomende algemeen noodzakelijke kosten van het bestaan. Deze kunnen worden voldaan uit een inkomen ter hoogte van de toepasselijke uitkering algemene bijstand, door middel van reservering, dan wel gespreide betaling achteraf. In uitzonderingssituatie kan er sprake zijn van bijzondere omstandigheden. Dit is het geval wanneer reserveringsruimte langdurig ontbreekt. In dat geval kan bijzondere bijstand om niet verstrekt worden voor de kosten van kleding en verzorging. Wanneer een alleenstaande (ouder) de vergoeding aanvraagt moet ook worden bekeken of de vader van het kind kan bijdragen in de kosten.</p>
VOORLIGGENDE VOORZIENINGEN	Nvt
BEWIJSSTUKKEN	Nvt
BIJZONDERHEDEN	Indien er sprake van bijzondere omstandigheden waardoor er toch bijzondere bijstand verleend wordt, dan wordt de hoogte van de bijzondere bijstand jaarlijks op 1 januari vastgesteld.
BELASTINGAANSLAG	<p><u>Belastingaanslag</u></p> <p>Er kan bijstand voor een belastingaanslag worden verleend wanneer:</p> <ul style="list-style-type: none"> • iemand bruto inkomsten heeft die zijn gekort op de uitkering. • en zijn inkomen door die belastingaanslag in dat jaar onder de bijstandsnorm komt. • Voorlopige aanslag
BEGRAFENIS- EN CREMATIEKOSTEN	<p><u>Begrafenis en crematiekosten</u></p> <p>Alle kosten die verband houden met de begrafenis of crematie van een overledene, voor zover deze kosten noodzakelijk zijn.</p>
VERGOEDING BIJZONDERE BIJSTAND	Bijzondere bijstand voor deze kosten is mogelijk. De kosten van

	<p>een begrafenis of crematie behoren tot de passiva (schulden) van de nalatenschap en komen voor rekening van de erfgenamen. Deze kunnen ieder voor zich en op persoonlijke titel bijzondere bijstand aanvragen, voor zover hun erfdeel niet toereikend is en het hen aan middelen ontbreekt om hun aandeel in deze kosten te kunnen voldoen</p>
VOORLIGGENDE VOORZIENINGEN	<p>Uitvaart-, levens- of ongevallenverzekering of de nalatenschap van de overledene.</p>
BEWIJSSTUKKEN	<p>Nota's</p>
BIJZONDERHEDEN	<p>Er zijn richtbedragen vastgesteld: € 5.000,- voor een begrafenis en € 3.000,- voor een crematie. Indien de kosten onder de maximale vergoeding vallen dan wordt er een onderzoek naar de nota verricht en alleen dat bedrag toegekend voor de kosten die daadwerkelijk gemaakt zijn. Indien deze richtbedragen worden overschreden dan dient te worden nagegaan in hoeverre de extra kosten reëel zijn.</p>
BEWASSINGSKOSTEN/SLIJTAGE	<p><u>Bewassingskosten/slijtage</u></p> <p>De extra kosten voor het wassen van kleding en beddengoed bij een bepaalde ziekte of handicap. Meegerekend zijn de kosten voor elektriciteit, water, waspoeder en afschrijving en onderhoud van de wasmachine. Slijtagekosten zijn de extra kosten die ontstaan door het extra wassen van de kleding.</p> <p>Volgens een uitspraak van de Centrale Raad van Beroep van 23 mei 2012 (LJN: BW7543) is er ook sprake van meerkosten van bewassing die voortvloeien uit bijzondere omstandigheden wanneer iemand in een verzorgingshuis/verpleeghuis woont en niet in staat is of de was te doen en ook geen beroep kan doen op familieleden. Wanneer het verzorgingstehuis dan kosten in rekening brengt voor het doen van de was moet voor de meerkosten (2 wassen per week, 1 x 90 graden en 1 x 40 graden/Nibud-norm) bijstand worden verleend (mits er geen sprake is van draagkracht).</p>
VERGOEDING BIJZONDERE BIJSTAND	<p>Bijzondere bijstand is mogelijk voor de extra kosten van de was. Ook voor slijtagekosten is bijzondere bijstand mogelijk na een onafhankelijk medisch advies.</p>
VOORLIGGENDE VOORZIENINGEN	<p>Nvt</p>
BEWIJSSTUKKEN	<p>Een onafhankelijk medisch advies (m.u.v. verzorgingshuis/verpleeghuis)</p>
BIJZONDERHEDEN	<p>Nvt</p>
ALGEMEEN BESCHERMINGSBEWIND	<p><u>Beschermingsbewind, curatele, mentorschap</u></p> <p>De onderbewindstelling is geregeld in het Burgerlijk Wetboek</p>

vanaf artikel 431 van boek 1. Dit is bedoeld voor mensen die door hun lichamelijke of geestelijke toestand tijdelijk of blijvend niet in staat zijn hun financiële belangen te behartigen. De betrokkene mag niet meer zelfstandig beslissen over de goederen die onder bewind staan, dat doet de bewindvoerder. Ook beschermt de bewindvoerder het vermogen van betrokkene. Deze onderbewindstelling wordt uitgesproken door de kantonrechter.

Vaak wordt door een bewindvoerder bijzondere bijstand aangevraagd voor deze kosten. De bedragen worden genoemd in de Regeling beloning curatoren, bewindvoerders en mentoren.

VERGOEDING BIJZONDERE BIJSTAND

Er kan bijzondere bijstand worden verleend voor onderbewindstelling indien de tarieven zijn goedgekeurd door de kantonrechter. Dit kan door dit te benoemen in de uitspraak van de onderbewindstelling of door een machtiging of goedkeuring.

VOORLIGGENDE VOORZIENINGEN

Nvt

BEWIJSSTUKKEN

- Nota's van de bewindvoerder.
- Bij afwijkende tarieven dient er een goedkeuring te kunnen worden overgelegd van de kantonrechter over de tarieven. Dit kan zowel in de beschikking waarin de onderbewindstelling wordt ingeroepen als in een afzonderlijke goedkeuring.
- Beschikking van de kantonrechter.
- Machtiging voor extra kosten of hoger tarief als dit niet bij beschikking van de rechtbank geregeld is.
- Bij verhuizing moet altijd de noodzaak van de verhuizing worden aangetoond voor de kosten vergoed worden.

BIJZONDERHEDEN

100% van het inkomen boven de bijstandsnorm wordt als draagkracht aangemerkt.

Wanneer bij de aanvraag van een professionele bewindvoerder nog geen machtiging aanwezig is voor het in rekening brengen van de kosten van de bewindvoering kan de bijstand al wel worden toegekend omdat in de praktijk de machtiging eigenlijk altijd wordt afgegeven. De bijstand wordt dan echter pas uitbetaald na overlegging van de machtiging.

Deze draagkrachtregels zijn van toepassing op de griffiekosten die moeten worden betaald bij het aanvragen van de onderbewindstelling

CURATOR ALGEMEEN

De curatele heeft veel overeenkomsten met de bewindvoering, maar de curator heeft een breder takenpakket dan de bewindvoerder. Zo kan de curatele zich ook uitstrekken over immateriële belangen van de curandus. Een meerderjarige kan door de Rechtbank onder curatele worden gesteld, indien hij

	wegens een geestelijke stoornis, al dan niet met tussenpozen, niet in staat is of bemoeilijkt wordt zijn belangen behoorlijk waar te nemen. Tevens is curatele mogelijk in geval van verkwisting en in het geval van drankmisbruik dat leidt tot het niet behoorlijk waarnemen van zijn belangen, het herhaaldelijk in het openbaar aanstoot geven of het in gevaar brengen van de eigen veiligheid of de veiligheid van anderen.
VERGOEDING BIJZONDERE BIJSTAND	Hiervoor geldt hetzelfde als bij de onderbewindstelling
VOORLIGGENDE VOORZIENINGEN	Nvt
BEWIJSSTUKKEN	<ul style="list-style-type: none"> • Nota's van de curator. • Bij afwijkende tarieven dient er een goedkeuring te kunnen worden overgelegd van de kantonrechter over de tarieven. Dit kan zowel in de beschikking waarin de curatele wordt ingeroepen als in een afzonderlijke goedkeuring. • Beschikking van de kantonrechter. • Machtiging voor extra kosten of hoger tarief als dit niet bij beschikking van de rechtbank geregeld is. <p>Bij verhuizing moet altijd de noodzaak van de verhuizing worden aangetoond voor de kosten vergoed worden.</p>
BIJZONDERHEDEN	100% van het inkomen boven de bijstandsnorm wordt als draagkracht aangemerkt.
ALGEMEEN MENTORSCHAP	<p>Een mentor wordt aangesteld wanneer iemand niet (meer) over persoonlijke aangelegenheden kan beslissen. Zo iemand kan zelf de financiële zaken blijven behartigen.</p> <p>Voor de vergoeding van de kosten die de mentor in rekening mag brengen wordt aangesloten bij de regels zoals die voor bewindvoerders en curatoren gelden</p>
INGANGSDATUM KOSTEN	Maandelijks kosten voor bewindvoering, curatele en/of mentorschap zijn periodieke kosten. Volgens de wet kan bijstand worden toegekend vanaf de datum van melding. Voor periodieke bijzondere bijstand kennen we bijstand in principe toe vanaf de eerste van de maand waarin is aangevraagd. Dit geldt ook voor deze kosten. Wij maken hierop één uitzondering. Dat is voor de eerste aanvraag nadat de bewindvoerder, curator of mentor door de rechtbank is benoemd. In die situatie hanteren wij een periode van 3 maanden na de benoeming, omdat wij ons kunnen voorstellen dat de situatie niet direct na een uitspraak van de rechtbank inzichtelijk is. Wij vinden dit een redelijke termijn. De ingangsdatum voor eventuele bijstandsverlening is de 1e van de maand indien de benoeming in de eerste helft van de maand is gedateerd. De ingangsdatum is de 16e van de maand wanneer de benoeming in de tweede helft van de maand is gedateerd.

DIEETKOSTEN	<p><u>Dieetkosten</u></p> <p>Het gaat om de meerkosten die ontstaan door het volgen van een medisch noodzakelijk dieet. Er dient sprake te zijn van meerkosten ten opzichte van normale voeding. Het feit dat een dieet door een diëtiste is opgesteld maakt nog niet dat een dieet medisch noodzakelijk is.</p>
VERGOEDING BIJZONDERE BIJSTAND	Bijzondere bijstand kan worden verstrekt voor de meerkosten.
VOORLIGGENDE VOORZIENING	Als het gaat om dieetpreparaten is de zorgverzekering een voorliggende voorziening.
BEWIJSSTUKKEN	Een onafhankelijk medisch advies
BIJZONDERHEDEN	<p>Extra kosten voor het dieet kunnen vergoed worden na een verklaring van een arts of een onafhankelijk medisch advies. Alleen de meerkosten komen voor vergoeding in aanmerking. Bij een diabetes/zoutarm/vetarm dieet is er geen sprake van meerkosten. Dit is een dieet dat iedereen geacht wordt te volgen om gezond te blijven. De hoogte van de bijzondere bijstand wordt bepaald aan de hand van de richtprijzen voor de meerkosten van dieetvoeding die opgenomen zijn in de NIBUD prijzengids.</p>
DUURZAME GEBRUIKSGOEDEREN	<p><u>Duurzame gebruiksgoederen</u></p> <p>De algemeen noodzakelijke kosten van het bestaan dienen in beginsel te worden bestreden uit de eigen middelen (bijstandsuitkering en het aanwezige vermogen). Dit geldt ook voor de noodzakelijke duurzame gebruiksgoederen, zoals wasmachine, meubels, inrichtingskosten. Men wordt geacht hiervoor te sparen of een lening af te sluiten.</p>
VERGOEDING BIJZONDERE BIJSTAND	<p>Bijstand voor duurzame gebruiksgoederen wordt in de vorm van een lening verstrekt.</p> <p>Verzoeken om een geldlening kennen de volgende toetsstenen: behoren de kosten van het duurzame gebruiksgoed tot de algemeen noodzakelijke kosten van het bestaan;</p> <ul style="list-style-type: none"> • is de aanschaf van het goed noodzakelijk; • past de hoogte van de geldlening bij het benodigde bedrag; • de voorzienbaarheid van de uitgave en daarmee samenhangend de reserveringsmogelijkheden (bijvoorbeeld: wanneer iemand een wasmachine heeft van 10 jaar oud is het voorzienbaar dat deze moet worden vervangen); • het betoonde besef van verantwoordelijkheid voor de eigen bestaansvoorziening; • bestaat er een recht op de individuele inkomenstoelage.

Het feit dat iemand schulden heeft is geen bijzondere omstandigheid waardoor alsnog bijstand kan worden verleend voor duurzame gebruiksgoederen.

Voor iemand die in de WSNP zit geldt dat de vergoeding om niet wordt verstrekt omdat iemand die in de WSNP zit geen nieuwe schulden mag maken, maar dan wordt slechts de helft van het normbedrag verstrekt.

VOORLIGGENDE VOORZIENINGEN

Bijstandsaanvragen voor bovengenoemde kosten dan wel aanvragen om geldleningen dienen in beginsel te worden doorverwezen naar GKB of een commerciële bank. Indien vooraf duidelijk is dat de GKB geen lening zal verstrekken hoeft geen verwijzing plaats te vinden. Bijstand in de vorm van een renteloze geldlening voor noodzakelijke duurzame gebruiksgoederen is mogelijk ingeval de GKB niet in een lening kan voorzien. Dit moet blijken uit een brief van de GKB, waarin de reden van de afwijzing staat vermeld.

BEWIJSSTUKKEN

Nota's

BIJZONDERHEDEN

Er wordt uitgegaan van 100% draagkracht

Het aflossingsbedrag wordt vastgesteld op 10% van de toepasselijke bijstandsnorm Wel moet rekening worden gehouden met de beslagvrije voet.

Normenlijst woninginrichting (het betreft maximale bedragen)

Leefsituatie	100%	75%	50%	25%
Alleenstaande kamerbewoner	€ 1.000	€ 750	€ 500	€ 250
Alleenstaande zelfstandig wonend	€ 3.648	€ 2.736	€ 1.824	€ 912
gezin 2 personen	€ 4.270	€ 3.203	€ 2.135	€ 1.068
gezin 3 personen	€ 4.742	€ 3.557	€ 2.371	€ 1.186
gezin 4 personen	€ 5.349	€ 4.012	€ 2.675	€ 1.338
gezin 5 personen	€ 5.821	€ 4.366	€ 2.911	€ 1.456
gezin 6 personen	€ 6.380	€ 4.785	€ 3.190	€ 1.595
vanaf 7 ^e persoon extra p.p.	€ 500	€ 375	€ 250	€ 125

De percentages zijn als volgt verdeeld. Indien een nieuwe woning moet worden betrokken en men heeft niet de beschikking over eigen inboedel, wordt uitgegaan van 100%, dit zal veelal het geval zijn bij vluchtelingen. De 50% en 75% wordt gebruikt in geval van beëindiging van de samenwoning. Uitgangspunt is dat de boedel wordt verdeeld en dat men over een deel van de boedel kan beschikken indien men een andere woning moet betrekken.

De 75% norm geldt indien de afhankelijke partij in een andere woning moet gaan wonen.

De 50% norm wordt gebruikt indien de afhankelijke partij in de huidige woning blijft (en de helft van het meubilair opnieuw moet worden aangeschaft).

De 25% norm wordt gebruikt wanneer alleen een vergoeding voor stoffering noodzakelijk is (vloerbedekking/gordijnen). De bijstand voor stoffering wordt om niet verstrekt.

Alle bovengenoemde bedragen zijn maximum bedragen. Indien hiervan wordt afgeweken, dient dit gemotiveerd te worden aangegeven.

Personen die in de WSNP zijn opgenomen hebben in principe recht op maximaal 50 % van bovengenoemde bedragen. Alleen voor de kosten van de stoffering blijft de vergoeding 100% van de genoemde bedragen, te verstrekken als bijstand om niet. In overleg met het team schuldhulp kan er in sommige gevallen bijstand in de vorm van een geldlening worden verleend. Dit kan b.v. als de Rechter-commissaris hiervoor toestemming geeft.

N.B. bij kamerbewoning kan normaal gesproken gebruik worden gemaakt van gezamenlijke voorzieningen zoals wasmachine en keuken. Heeft een kamerbewoner daadwerkelijk witgoed nodig (verifiëren) dan kan een hoger bedrag worden verstrekt. Tot maximaal € 500,- extra.

EIGEN BIJDRAGE Wmo/WLZ

Eigen bijdrage Wmo/WLZ

Het gaat om de eigen bijdrage die het CAK oplegt voor voorzieningen die zijn verstrekt op basis van de WMO en/of de WLZ.

VERGOEDING BIJZONDERE BIJSTAND

De minimale eigen bijdrage komt voor vergoeding in aanmerking

VOORLIGGENDE VOORZIENINGEN

Indien er gebruik gemaakt wordt van de Collectieve Zorgverzekering voor Minima dan is dit een voorliggende voorziening

BEWIJSSTUKKEN

Nota bij aanvraag

BIJZONDERHEDEN

STOOKKOSTEN

Energiekosten

De kosten van extra gasverbruik behoren, indien de medische noodzaak is aangetoond, tot de bijzondere noodzakelijke kosten van het bestaan. Een hogere temperatuur dan de normtemperatuur is slechts bij een zeer beperkt aantal (zeldzame) ziektebeelden noodzakelijk. Bij veel voorkomende gezondheidsproblemen als hartaandoeningen, CARA, vaat- en gewrichtsproblemen bestaat geen medische noodzaak voor een verhoogde temperatuur in enige ruimte.

Bij (zeldzame) temperatuurregulatiestoornissen (stoornis in de functie van bepaalde centra in de hersenen) of stofwisselingsstoornissen kunnen extra stookkosten soms wel geïndiceerd zijn. Ook personen die zichzelf niet kunnen voortbewegen c.q. geen spieractiviteit hebben kunnen een hogere omgevingstemperatuur nodig hebben (bijv. bij MS, ALS, paralyse e.d).

ENERGIEKOSTEN

De kosten van extra energieverbruik behoren, indien de medische noodzaak is aangetoond, tot de bijzondere noodzakelijke kosten van het bestaan. Het hogere verbruik moet verband houden met het gebruik van extra apparatuur in verband met het ziektebeeld.

BEREKENING MEERKOSTEN ENERGIE

Berekening meerkosten gas

Het medisch advies geeft aan of iemand warmer moet stoken dan de normtemperatuur. Zij geven dat aan in graden. Elke graad staat voor 7% kostenverhoging. Wij berekenen de kosten met behulp van de NIBUD tabel voor gemiddeld gasverbruik. In de tabel staat verschillende typen woningen. Je pakt het type woning dat bij je klant hoort.

Daar staat een gemiddeld bedrag aan kosten per maand achter. Hier trek je het vastrecht per maand af.

Het resterende bedrag deel je door 100 en je vermenigvuldigd dit met het percentage (afhankelijk van het aantal graden dat warmer gestookt moet worden.

Voorbeeldberekening (gebaseerd op bedragen uit 2015, dus altijd NIBUD zelf raadplegen)

Medisch advies zegt 2 graden warmer dan normtemperatuur, dus tweemaal 7%. Type woning is een hoekwoning.

Het bedrag dat bij een hoekwoning hoort is per maand

€ 98,00

Af vastrecht per maand € 17,08

Kosten normaal verbruik € 80,92

Meerkosten gasverbruik per maand is dan $80,92 : 100 \times 14 =$
€ 11,33

Berekening meerkosten elektra

Het medisch advies geeft aan welk apparaat iemand noodzakelijk gebruikt ten behoeve van zijn medische omstandigheden. In het advies wordt ook de hoeveelheid kWh dat het apparaat per jaar of per maand verbruikt aangegeven. Geven ze dat niet aan, dan moet je het verbruik van het betreffende apparaat in kWh per

	<p>maand via internet uitzoeken. Wij berekenen de kosten met behulp van de NIBUD tabel voor gemiddeld elektraverbruik. Onder de tabel staat een gemiddeld kWh tarief in eurocenten. Dit tarief kan gebruikt worden om de hoogte van de kosten vast te stellen.</p>
VERGOEDING BIJZONDERE BIJSTAND	<p>Het onafhankelijk medisch advies geeft aan hoeveel graden de woning extra verwarmd moet worden. Aan de hand van de Nibudnormen kunnen de extra kosten worden berekend.</p> <p>Het onafhankelijk medisch advies geeft de duur van de noodzaak aan en de termijn waarop eventueel de noodzaak opnieuw dient te worden vastgesteld.</p>
VOORLIGGENDE VOORZIENINGEN	Nvt
BEWIJSSTUKKEN	Onafhankelijk medisch advies
BIJZONDERHEDEN	Geen
KINDEROPVANG	<p><u>Kinderopvang</u></p> <p>Het gaat om de kosten van kinderopvang wanneer er sprake is van een sociaal-medische indicatie en bij studerende en werkende met een laag inkomen</p>
SOCIAAL MEDISCHE INDICATIE	<p>Het college stelt vast of er sprake is van een sociaal medische indicatie voor de kinderopvang. Hiervoor wordt advies ingewonnen bij een onafhankelijke organisatie.</p> <p>Het college stelt de geldigheidsduur van de indicatie vast. Ieder half jaar vindt een herindicatie plaats. Tevens stelt het college de omvang van de noodzakelijke kinderopvang vast.</p> <p>Voorwaarden om in aanmerking te komen voor de regeling:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. De aanvrager mag niet in aanmerking komen voor een tegemoetkoming van de belastingdienst voor kosten van kinderopvang; 2. Er dient een actuele indicatie (niet ouder dan 3 maanden) aanwezig te zijn; 3. Er kan maximaal 1 jaar gebruik worden gemaakt van deze regeling. Daarna wordt opnieuw een sociaal-medische indicatie gevraagd.
STUDERENDEN/WERKENDEN	Alleenstaande ouders die studeren of een laag inkomen hebben kunnen in aanmerking komen voor bijstand voor de eigen bijdrage kinderopvang.
VOORLIGGENDE VOORZIENINGEN	Wet kinderopvang/ Belastingdienst

BEWIJSSTUKKEN	Nota bij aanvraag
BIJZONDERHEDEN	Kinderopvang en Peuterspeelzaal kunnen niet tegelijkertijd worden vergoed.
KOSTEN VERHUIZING	<p><u>Kosten verhuizing</u></p> <p>Het gaat om de kosten van een noodzakelijke verhuizing die onvoorzienbaar was. Het gaat om de kosten van de verhuizing en niet om inrichtingskosten. Als het gaat om inrichtingskosten dan verwijzen we naar het beleid omtrent duurzame gebruiksgoederen. Wanneer iemand verhuist naar een woning beneden de huurtoeslaggrens kan bijstand voor de verhuiskosten worden toegekend.</p>
VERGOEDING BIJZONDERE BIJSTAND	<p>Bijzondere bijstand voor de kosten van een verhuizing is mogelijk. De bijzondere bijstand wordt om niet verstrekt. Er dient sprake te zijn van een plotselinge noodzaak. Alleen de kosten van de huur van een (verhuis)busje voor 1 dag worden vergoed, Uitgegaan wordt van de goedkoopste oplossing.</p>
VOORLIGGENDE VOORZIENINGEN	De verhuiskostenvergoeding op basis van de Wet maatschappelijke ondersteuning.
BEWIJSSTUKKEN	Nvt
BIJZONDERHEDEN	Nvt
KRAAMHULP	<p><u>Kraamhulp</u></p> <p>Het gaat hierbij om de eigen bijdrage voor de kraamhulp.</p>
VERGOEDING BIJZONDERE BIJSTAND	Vergoeding via bijzondere bijstand is mogelijk.
VOORLIGGENDE VOORZIENINGEN	Nvt
BEWIJSSTUKKEN	Nota's
BIJZONDERHEDEN	Nvt
LEGES VOOR AANVRAAG/VERLENGING VERBLIJFSVERGUNNING	<p><u>Leges voor aanvraag/verlenging verblijfsvergunning</u></p> <p>Het gaat hierbij om de legeskosten van (de verlenging van) een verblijfsvergunning.</p>
VERGOEDING BIJZONDERE BIJSTAND	De legeskosten van (verlenging van) een verblijfsvergunning behoren tot de incidenteel voorkomende algemeen noodzakelijke kosten van het bestaan die niet in aanmerking komen voor bijzondere bijstand. Voor deze kosten wordt men geacht te reserveren of een lening af te sluiten. Wanneer men niet in staat is geweest te reserveren voor deze kosten dan wel geen lening

	<p>kan afsluiten, kan bijstand worden verstrekt (CRvB 24-01-2006, nr. 04/6902NABW).</p> <p>De kosten van (verlenging van) een verblijfsvergunning voor erkende vluchtelingen, statenlozen, B-9 situaties en op medische gronden (en hun kinderen) behoren wel tot de uit bijzondere omstandigheden voortvloeiende noodzakelijke kosten van het bestaan waarvoor bijstand kan worden verleend. De bijstand kan worden verleend onder aftrek van de kosten van een identiteitskaart.</p> <p>De kosten die gemaakt worden voor een vergunning tot verblijf bij de partner voor iemand die geen recht heeft op bijstand behoren ook niet tot de noodzakelijke kosten van bestaan van de partner.</p>
VOORLIGGENDE VOORZIENINGEN	Nvt
BEWIJSSTUKKEN	Nota's
BIJZONDERHEDEN	Nvt
MAALTIJDVOORZIENING	<p><u>Maaltijdvoorziening</u></p> <p>Het gaat hierbij om de meerkosten van het laten verzorgen en bezorgen van de maaltijd ten opzichte van het bereiden van de eigen maaltijd.</p>
VERGOEDING BIJZONDERE BIJSTAND	Vergoeding via bijzondere bijstand is mogelijk voor de meerkosten. Er dient een indicatie te zijn van een WMO-consulent of een onafhankelijk medisch advies.
VOORLIGGENDE VOORZIENINGEN	Nvt
BEWIJSSTUKKEN	Nota bij aanvraag
BIJZONDERHEDEN	Voor de kosten van de maaltijdvoorziening wordt uitgegaan van een maximum bedrag van € 5,50. Hierop worden de kosten per zelfbereide warme maaltijd volgens het NIBUD in mindering gebracht. De bijstand wordt aan de hand van een gemiddeld berekend bedrag per maand betaald. (bedrag x aantal maaltijden per week x 52 : 12)
OVERBRUGGINGSTOESLAG	<p><u>Overbruggingstoelage</u></p> <p>Voor belanghebbenden die een inkomen (vergelijkbaar) met zaken kleedgeld ontvangen welke vooraf werd betaald en die een woning is toegewezen wordt voor de kosten van eerste huur en de eerste weken levensonderhoud een overbruggingstoelage verleend ter hoogte van de toepasselijke maandnorm exclusief vakantietoelage.</p>

	De bijstand wordt om niet verleend.
VOORLIGGENDE VOORZIENINGEN	Nvt
BEWIJSSTUKKEN	
PEDICUREKOSTEN	<p><u>Pedicurekosten</u></p> <p>De ziektekostenverzekeraar vergoed deze kosten voor dreigende diabetische of reumatische voetproblemen tot een maximum bedrag per jaar. Ook andere groepen, vooral ouderen, zijn vaak niet in staat zelf hun voeten te verzorgen. In die gevallen kan ook bijzondere bijstand worden verstrekt.</p>
VERGOEDING BIJZONDERE BIJSTAND	De bijzondere bijstand vergoed maximaal het bedrag dat de zorgverzekeraar vergoed bij diabetes of reuma.
VOORLIGGENDE VOORZIENINGEN	De Zorgverzekeringswet.
BEWIJSSTUKKEN	Nota bij aanvraag
BIJZONDERHEDEN	Nvt
PERSONENALARMERING	<p><u>Personenalarmering</u></p> <p>Het gaat hierbij om de abonnementskosten voor het personenalarm. Het personenalarmeringskastje wordt vergoed via de zorgverzekeringswet.</p>
VERGOEDING BIJZONDERE BIJSTAND	Indien de noodzaak is vastgesteld door de zorgverzekering kan er een vergoeding worden verstrekt voor de abonnementskosten
VOORLIGGENDE VOORZIENINGEN	De Zorgverzekeringswet.
BEWIJSSTUKKEN	Nota bij aanvraag
BIJZONDERHEDEN	Nvt
PEUTERSPEELZAAL	<p><u>Peuterspeelzaal</u></p> <p>Het gaat om de kosten van de eigen bijdrage voor de peuterspeelzaal</p>
VERGOEDING BIJZONDERE BIJSTAND	Bijzondere bijstand voor deze kosten is mogelijk, wanneer er een sociaal medische indicatie is.
VOORLIGGENDE VOORZIENINGEN	Geen.
BEWIJSSTUKKEN	Nota bij aanvraag
BIJZONDERHEDEN	Kinderopvang en Peuterspeelzaal kunnen niet tegelijkertijd worden vergoed.

PROTHESE BH/ -BADPAK	<u>Prothese BH/ -badpak</u> Kleding hoort tot de algemeen noodzakelijke kosten van het bestaan waar in beginsel geen bijzondere bijstand voor wordt vergoed. In sommige gevallen bestaat er een noodzaak voor een prothese BH of een prothese badpak.
VERGOEDING BIJZONDERE BIJSTAND	De meerkosten worden vergoed onder aftrek van de normale kosten voor een BH of badpak. Voor deze kosten wordt verwezen naar de NIBUD-normen.
VOORLIGGENDE VOORZIENINGEN	Nvt.
BEWIJSSTUKKEN	Nota
BIJZONDERHEDEN	Er kan per jaar maximaal twee keer een vergoeding worden verstrekt voor een prothese BH en voor een badpak 1 keer per 5 jaar.
RECHTSHULP EN GRIFFIERECHTEN	<u>Rechtshulp en griffierechten</u> De eigen bijdrage voor de rechtshulp en de griffierechten.
VERGOEDING BIJZONDERE BIJSTAND	Vergoeding via bijzondere bijstand is mogelijk mits er sprake is van een toevoeging van de Raad voor de Rechtsbijstand en een diagnosedocument van het juridisch loket. Als er geen toevoeging is dan moet de noodzaak worden onderzocht.
VOORLIGGENDE VOORZIENINGEN	De Wet griffierechten in burgerlijke zaken (Wgbz) als het gaat om de mogelijkheid van in-debet-stelling. Sinds 1 juli 2011 is het mogelijk voor alle zaken korting te krijgen op de eigen bijdrage rechtsbijstand wanneer iemand, voordat hij naar een advocaat of mediator gaat, zich eerst meldt bij het Juridisch loket.. Wanneer zij niet kunnen helpen kunnen zij doorverwijzen naar een advocaat of mediator met een diagnosedocument. Wanneer iemand niet eerst bij het juridisch loket langsgaat en daarom geen korting heeft gekregen op de eigen bijdrage rechtsbijstand wordt wel rekening gehouden met deze korting. Wanneer de belanghebbende de proceskosten en griffierechten vergoed krijgt na de uitspraak van de rechtbank moet de verstrekte bijstand voor deze kosten worden terugbetaald.
BEWIJSSTUKKEN	Nota advocaat/mediator
BIJZONDERHEDEN	Een diagnosedocument is niet nodig bij: <ul style="list-style-type: none"> • Een strafzaak • Een asielzaak • Bestuurlijke sanctie

Geen korting bij:

- Lichte advies toevoeging
- Mediation toevoeging

Reden hiervoor is dat er al een lagere eigen bijdrage wordt gevraagd

In bijzondere omstandigheden heeft men geen diagnosedocument nodig om de korting te krijgen:

- Als men op korte termijn wordt gedagvaard en er geen tijd meer is om contact op te nemen met het Juridisch Loket (gaat niet op als men de dagvaarding te lang heeft laten liggen)
- Bij beperkte mobiliteit, Bijvoorbeeld als men door ernstige redenen aan het bed is gekluisterd

REISKOSTEN

Reiskosten

Er kunnen reiskosten bestaan voor rechtbankbezoek, school voor kinderen, ziekenhuisbezoeken en bijvoorbeeld bezoek aan familieleden. Reiskosten behoren in beginsel tot de algemeen noodzakelijke kosten van het bestaan.

VERGOEDING BIJZONDERE BIJSTAND

Rechtbankbezoeken

Er is bijzondere bijstand mogelijk voor reiskosten naar de rechtbank. Rechtbankbezoeken zijn geen regelmatig terugkerende bezoeken en kunnen daarom bijzondere noodzakelijke kosten zijn.

Detentie

Voor het bezoek van partner en kinderen die in detentie verblijven kan bijstand worden verstrekt voor de reiskosten. Er wordt uitgegaan van maximaal 1 bezoek per twee weken. Bij meerderjarige kinderen wordt de noodzaak en de frequentie individueel vastgesteld.

Reiskosten voor schoolgaande kinderen

Kinderen die nog geen 18 jaar zijn en die na het voortgezet onderwijs een vervolgopleiding volgen die niet in de eigen gemeente kan worden gevolgd hebben geen recht op een OV-studentenkaart. Er kan bijstand worden verstrekt voor de daadwerkelijk gemaakte kosten.

Reiskosten voor kinderen jonger dan 18 jaar kunnen worden vergoed op voorwaarde dat:

- er gekozen is voor de dichtstbijzijnde locatie
- er uit 's-Rijks kas bekostigd onderwijs wordt gevolgd.

De kosten worden vergoed tot de eerste dag van het kwartaal nadat het kind 18 jaar is geworden.

Reiskosten omgangsregeling minderjarige kinderen in pleeggezin

	<p>of gezinsvervangend tehuis</p> <p>Er kan bijstand worden verstrekt voor reiskosten voor het bezoek aan minderjarige kinderen die in een pleeggezin of gezinsvervangend tehuis wonen. Daarbij wordt uitgegaan van de door Jeugdzorg vastgestelde bezoekfrequentie. De reiskosten worden vergoed na indiening van een periodiek overzicht/verklaring van Jeugdzorg met de bezoekdata aan het kind/de kinderen.</p> <p>Ziekenhuisbezoeken</p> <p>Er kan bijstand worden verstrekt voor reiskosten wanneer partner en/of kinderen in het ziekenhuis zijn opgenomen. Daarbij wordt uitgegaan van maximaal 1 bezoek per dag. Bij meerderjarige kinderen wordt de noodzaak en de frequentie individueel vastgesteld.</p>
BEWIJSSTUKKEN	<p>Bewijs dat het bezoek heeft plaatsgevonden of gaat plaatsvinden. Er kan tot een jaar nadat de kosten zijn gemaakt een bewijs worden gevraagd van de gemaakte kosten. Dit gebeurt steekproefsgewijs.</p>
BIJZONDERHEDEN	<p>Er wordt uitgegaan van de goedkoopst mogelijke oplossing. Iemand mag wel met de eigen auto reizen, maar wanneer het openbaar vervoer goedkoper is wordt een bedrag ter hoogte van de kosten openbaar vervoer vergoed.</p> <p>De vergoeding bedraagt de brandstofkostenvergoeding (volgens de site van de ANWB) voor het geval dat iemand per auto heeft gereisd</p> <p>Er wordt alleen bijstand voor reiskosten verstrekt wanneer iemand meer dan 10 kilometer (enkele reis) moet reizen.</p>
TOESLAG JONGEREN VAN 18 TOT 21 JAAR	<p><u>Toeslag jongeren van 18 tot 21 jaar</u></p> <p>Deze vorm van bijzondere bijstand is geregeld in de wet namelijk in artikel 12 van de Participatiewet. Daarin worden de voorwaarden gegeven van de mogelijkheid voor bijzondere bijstand voor deze doelgroep.</p>
VOORLIGGENDE VOORZIENINGEN	<p>Nvt</p>
BEWIJSSTUKKEN	<p>Nvt</p>
BIJZONDERHEDEN	<p>Zelfstandige huisvesting is in ieder geval noodzakelijk als aan één van de voorwaarden wordt voldaan:</p> <ul style="list-style-type: none"> De ouders van de belanghebbende zijn overleden of wonen in het buitenland (uitzondering: ouders die in een grensdorp in Duitsland wonen);

- de belanghebbende is buiten het gezinsverband van zijn ouder(s) geplaatst;
- de onderlinge relatie is dusdanig verstoord dat niet verwacht mag worden dat de jongere bij zijn ouders blijft/gaat wonen. Dit kan worden onderbouwd met een indicatiestelling vergelijkbaar met een indicatie tot uithuisplaatsing van maatschappelijk werk of GGZ;
- de belanghebbende heeft de zorg over een of meer kinderen.

VOORWAARDEN

Er wordt voor de bijstand wordt toegekend eerst contact opgenomen met de ouders.

Schulden

BUREAU SCHULDHULP

Bureau Schuldhulp verleent bijstand voor schulden.

Voorschoolse educatie

VOORSCHOOLSE EDUCATIE ALGEMEEN

Emmen heeft een bevolking met een gemiddeld lage opleiding en een lage arbeidsparticipatie. Deze achterstand wordt van generatie op generatie over vererfd en leidt er toe dat mensen niet aan het werk komen, een grote inkomensachterstand blijven houden en weinig maatschappelijk perspectief hebben. De gemeente Emmen zet er met nadruk op in om deze "oververerving" te doorbreken door kinderen extra ontwikkelingskansen te bieden. Deel van de inzet is peuters in de leeftijd van 2,5 – 3 jaar voorschoolse educatie aan te bieden. Dat is een programma om peuters in het bijzonder zich voor taal te laten ontwikkelen, zodat zij op de basisschool een goede start kunnen maken. Taalachterstanden blijken zeer moeilijk in te halen.

Het wegnemen van de financiële barrière voor de ouders bevordert de deelname van de peuters aan voorschoolse educatie , en voorkomt op termijn voor deze kinderen leerachterstanden.

VERGOEDING BIJZONDERE BIJSTAND

Voor de deelname moeten de ouders een eigen bijdrage per maand betalen. Dit bedrag wordt jaarlijks door de gemeente bepaald. Voor deze eigen bijdrage kan bijzondere bijstand worden verleend.

VOORLIGGENDE VOORZIENINGEN

n.v.t.

BEWIJSSTUKKEN

Indicatie van consultatiebureau en eerste nota van Stichting Peuterwerk of Kinderopvangorganisatie waar het kind naar toe

gaat voor de voorschoolse educatie

BIJZONDERHEDEN

Voorschoolse educatie kan samenlopen met reguliere kinderopvang of peuterspeelzaal.

Is hier sprake van? Dan moet afstemming gezocht worden. Er kan geen bijzondere bijstand verstrekt worden voor beide, als er een overlap is. (bijvoorbeeld kind maakt gebruik van voorschoolse educatie via de kinderopvang, maar gaat ook naar de kinderopvang omdat ouders een inburgeringstraject volgen)

Is er naast een indicatie voor voorschoolse opvang ook een sociaal-medische indicatie voor peuterspeelzaal, dan kan alleen extra bijzondere bijstand voor peuterspeelzaal worden gegeven als er meer dan 4 dagdelen worden geïndiceerd vanwege een sociaal-medische reden.

GEEN BIJZONDERE BIJSTAND

Lijst met kosten waar in ieder geval geen bijzondere bijstand voor wordt verleend

- Alternatieve geneeswijzen
- Bril en lenzen
- (eigen bijdrage) gehoorapparaten en batterijen
- Medicijnkosten
- Orthopedische schoenen/extra stevige schoenen
- Psychotherapie
- Fysiotherapie
- Medische fitness/therapiezwemmen
- Rechtsbijstand in het kader van gezinshereniging
- Reiskosten bezoek specialist
- Eigen bijdrage ziekenvervoer
- Wettelijk eigen risico
- Steunzolen
- Tandartskosten
- Kosten salaris WSNP-bewindvoerder
- Tolken/Vertalen van documenten

Voor (para) medische kosten is de zorgverzekeringswet of de WLZ een toereikende en passende voorliggende voorziening. Wanneer deze bepaalde kosten niet vergoeden omdat zij niet noodzakelijk zijn kan voor deze kosten geen bijstand worden verstrekt.

Dit is alleen anders wanneer er zeer dringende redenen zijn, te weten een acute noodsituatie die op geen andere wijze kan worden opgelost dan door het verstrekken van bijstand.

Voor de kosten van de WSNP bewindvoerder is het Besluit subsidie bewindvoerder schuldsanering een voorliggende voorziening.

Hoofdstuk 12. **Minimaregelingen, Individuele inkomenstoelage en Individuele studietoelage**

	<u>Minimaregelingen</u>
	<u>Collectieve zorgverzekering</u>
COLLECTIEVE ZORGVERZEKERING GEMEENTE EMMEN	Er bestaat recht op de collectieve zorgverzekering wanneer men op de dag van de aanvraag minimaal één jaar een inkomen heeft van maximaal 110% van de bijstandsnorm.
	<u>Stimuleringsregeling</u>
STIMULERINGSREGELING SOCIAAL- CULTURELE ACTIVITEITEN	De stimuleringsregeling is een bijdrage voor de deelname aan allerlei activiteiten, bijvoorbeeld een cursus, een bioscoop- of theaterbezoek, een abonnement op de dierentuin, de bibliotheek of de sportclub of een abonnement op een krant.
HOOGTE STIMULERINGSREGELING	De bijdrage op grond van de stimuleringsregeling sociaal-culturele activiteiten bedraagt € 125,-,- per gezinslid van 18 jaar en ouder. Dit budget moet worden besteed in de participatiewebshop.
VOORWAARDEN	<ul style="list-style-type: none"> • Men heeft op de aanvraagdatum minimaal één jaar een inkomen van maximaal 110% van de bijstandsnorm. • De aanvraag moet voor 1 november worden ingediend
	<u>Participatieregeling</u>
PARTICIPATIeregeling VOOR SCHOOLGAANDE KINDEREN	De participatieregeling voor schoolgaande kinderen is een bijdrage die ouders kunnen krijgen voor hun schoolgaande kinderen zodat zij kunnen deelnemen aan diverse activiteiten zoals b.v. sporten, muziekles of schoolreis. Ouders van kinderen van 4 tot 18 jaar, met een minimuminkomen, kunnen een budget krijgen voor allerlei activiteiten. Dit budget moet worden besteed in de participatiewebshop.
HOOGTE TEGEMOETKOMING	Voor kinderen die basisonderwijs volgen is de bijdrage € 275,00 per jaar . Jongeren die naar het voortgezet onderwijs gaan krijgen een bijdrage van € 400,-,- per jaar. De schoolsituatie en leeftijd van het kind/de kinderen op datum van de aanvraag is bepalend voor de hoogte van de tegemoetkoming. Wanneer de situatie in de loop van het jaar wijzigt, wordt de hoogte van de tegemoetkoming niet gewijzigd. kan niet opnieuw worden aangevraagd.
VOORWAARDEN	<ul style="list-style-type: none"> • Men heeft op de aanvraagdatum minimaal één jaar een inkomen van maximaal 110% van de bijstandsnorm. • De aanvraag moet voor 1 november worden ingediend

Individuele inkomenstoelage

INDIVIDUELE INKOMENSTOESLAG

Een persoon met een langdurig laag inkomen als bedoeld in artikel 36, eerste lid van de Participatiewet heeft recht op de Individuele Inkomenstoelage als gedurende de referentieperiode het in aanmerking te nemen inkomen niet hoger is dan 100% van de voor de aanvrager geldende bijstandsnorm.

Wij houden hierbij een marge van € 10,00 per maand aan.

Zie verder verordening Individuele inkomenstoelage Gemeente Emmen 2015. Klik [hier](#) voor de verordening.

VOORWAARDEN

Als een klant zicht heeft op inkomensverbetering is er geen recht op Individuele Inkomenstoelage. Er moet individueel worden bekeken of iemand geen zicht heeft op inkomensverbetering. Hierbij neem je in ieder geval in aanmerking:

- De krachten en bekwaamheden van de aanvrager
  - o In hoeverre is de aanvrager lichamelijk, geestelijk of sociaal in staat om betaald werk te verrichten
- De inspanningen die de klant verricht om tot inkomensverbetering te komen
  - o Men komt niet in aanmerking voor een individuele inkomenstoelage als er in de laatste 36 maanden sprake is geweest van het verwijtbaar niet nakomen van arbeids- en/of re-integratieverplichtingen, waarvoor een **maatregel van 50% of meer** is opgelegd

Individuele studietoelage

INDIVIDUELE STUDIETOESLAG

Zie verordening Individuele studietoelage Gemeente Emmen 2015. Klik [hier](#) voor de verordening.

ALGEMENE VOORWAARDEN MINIMAREGELINGEN

Voor alle regelingen geldt bovendien dat:

- iemand Nederlander of met een Nederlander gelijkgesteld moet zijn
- het vermogen lager is dan het vrij te laten vermogen zoals vermeld in artikel 34 van de Participatiewet

Was- en strijkkosten

WAS- EN STRIJKKOSTEN

De Verordening minimaregeling algemene schoonmaakondersteuning Emmen 2015 maakt het mogelijk om aan burgers met een laag inkomen voor de kosten van de algemene schoonmaakondersteuning subsidie te verlenen. Met de regeling wordt beoogd om het bereik van de algemene schoonmaakondersteuning onder minima met een inkomen tot 110% van het bijstandsniveau te vergroten. Op deze wijze wordt de werkgelegenheid in de thuiszorg in Emmen zoveel

mogelijk in stand gehouden.

VERGOEDING

Het maximale aantal uren waarvoor de tegemoetkoming kan worden verstrekt bedraagt 2 uur per week.
De tegemoetkoming bedraagt € 5,- per uur.

VOORWAARDEN

- Het in aanmerking te nemen inkomen is niet hoger dan 110% van de van toepassing zijnde bijstandsnorm, zoals omschreven in artikelen 21, 22 en 23 van de wet;
- Het vermogen is niet hoger dan de toepasselijke vermogensgrens, zoals omschreven in artikel 34 lid 3 van de wet;
- Degene voor wie de tegemoetkoming wordt aangevraagd dient gebruik te maken van de algemene schoonmaakondersteuning die aangeboden wordt via de thuiszorgorganisaties TSN, Dokter, Thalia en Heerendordt.

BIJZONDERHEDEN

- De tegemoetkoming kan niet worden toegekend voor een periode die voor de aanvraagdatum ligt.
- De tegemoetkoming wordt toegekend tot 31 december 2016.

WOONKOSTEN EN HUURTOESLAG

Woonkosten en huurtoeslag

Woonkosten behoren tot de noodzakelijke kosten van het bestaan. Uitgangspunt is dat de algemene bijstandsuitkering in combinatie met huurtoeslag voorziet in de woonkosten. Bij de duurdere subsidiabele woningen blijft een groter deel van de woonkosten ten laste van de huurder.

Indien (nog) geen of onvoldoende aanspraak op huurtoeslag bestaat, kan via de bijzondere bijstand een tijdelijke woonkostentoeslag worden verstrekt.

Voor de hoogte van de woonkostentoeslag wordt aangesloten bij de Wet op de huurtoeslag.

**WOONKOSTENTOESLAG
HUURWONING**

Woonkostentoeslag huurwoning

Ondanks de voorliggende voorziening van de Wet op de huurtoeslag kan het voorkomen dat vanuit de bijzondere bijstand een bijdrage in de woonkosten moet worden verstrekt.

Bijvoorbeeld wanneer wegens een huur boven de maximum huur geen recht op huurtoeslag bestaat;

Voor de berekening van de woonkostentoeslag wordt aangesloten bij de systematiek van de Wet op de huurtoeslag.

TE HOGE HUUR

Wanneer de huur van een woning hoger is dan de maximale huur voor huurtoeslag, bestaat er geen recht op huurtoeslag. In dat geval kan voor de duur van één jaar woonkostentoeslag worden verstrekt. Voorwaarde daarbij is dat men moet omzien naar een goedkopere woning. Dit wordt in de beschikking opgenomen.

Indien betrokkene in redelijkheid geen goedkopere woonruimte kan verkrijgen, is verlenging van de woonkostentoeslag mogelijk.

De te verstrekken woonkostentoeslag is aanvullend op het voor eigen rekening blijvende deel van de woonkosten. Dat deel is gelijk aan het verschil tussen de maximumhuur in de Wet op de huurtoeslag en de daarbij behorende maximale huurtoeslag. De huur boven de maximum huur wordt 100% vergoed.

Er dient rekening gehouden te worden met het eventuele oververmogen/inkomen boven de bijstandsnorm. Dit geldt voor 100% als draagkracht.

JONGEREN TOT 23 JAAR

Voor jongeren tot 23 jaar geldt een apart maximum huurbedrag en een aparte tabel.

Wanneer een jongere een woning huurt boven het op hem van

toepassing zijnde maximum huurbedrag kan in het algemeen geen woonkostentoeslag worden verstrekt.

Hiervan kan worden afgeweken wanneer de individuele situatie van de jongere en/of zijn gezin daartoe aanleiding geven. Voorwaarde is dat wordt omgezien naar goedkopere wel onder de huurtoeslaggrens vallende woonruimte. Uitgangspunt is dat van een jongere tot 23 jaar mag worden verwacht dat hij op kamers gaat wonen. Voor een jong gezin met kind(eren) is kamerbewoning geen passende woonsituatie.

Afhankelijk van de individuele omstandigheden kan worden besloten om als overbrugging een woonkostentoeslag te verstrekken totdat nieuwe woonruimte is gevonden (maximaal 12 maanden) of totdat recht bestaat op (meer) huurtoeslag, omdat de leeftijd van 23 jaar is bereikt.

NALATIGHEID AANVRAGEN HUURTOESLAG

Indien men nalatig is geweest in het benutten van de huurtoeslagmogelijkheden, bepalen de individuele omstandigheden of en in welke mate een woonkostentoeslag kan worden verstrekt. Indien om deze reden geen woonkostentoeslag wordt verstrekt, dan wordt bijstand in de vorm van een geldlening verstrekt voor deze kosten.

Bovendien kan nu op ieder moment van het jaar huurtoeslag worden aangevraagd.

ZELFSTANDIGE WOONRUIMTE

Evenals bij de huurtoeslag kan er slechts een woonkostentoeslag worden verstrekt als men 18 jaar of ouder is en zelfstandige woonruimte bewoont.

Van een zelfstandige woonruimte is sprake ingeval van: één-gezinswoningen, appartementen, flats e.d. met een eigen toegang, toilet en keuken.

Bewoners van door de minister aangewezen wooneenheden (geen zelfstandige woonruimte) kunnen echter wel in aanmerking komen voor huurtoeslag/woonkostentoeslag.

Kamerbewoners, bewoners van verzorgingshuizen komen niet voor een woonkostentoeslag in aanmerking.

Bewoners van woonboten komen niet in aanmerking voor huurtoeslag, woonkostentoeslag is wel mogelijk.

HOOGTE THEORETISCHE WOONKOSTENTOESLAG

Voor de vaststelling van de (theoretische) woonkostentoeslag moet de berekening op Grip op Participatiewet worden gebruikt.

OVERVERMOGEN

Het vermogen boven het vrij te laten vermogen moet volledig van de woonkostentoeslag worden afgetrokken. Er wordt voor 100% rekening mee gehouden.

INKOMEN BOVEN BIJSTANDSNORM IS DRAAGKRACHT

Het gedeelte van het inkomen dat de geldende bijstandsnorm overtreft wordt volledig op de theoretische woonkostentoeslag in mindering gebracht. Dat geldt ook voor de woonkostentoeslag die wordt verstrekt in geval van een te hoge huur.

INKOMSTENVRIJLATING

Bij de berekening van de huurtoeslag worden alle belaste inkomsten in aanmerking genomen, dus ook de vrijgelaten inkomsten.

Bij de vaststelling van de hoogte van de woonkostentoeslag blijven deze inkomsten buiten beschouwing. Dat geldt ook wanneer er een woonkostentoeslag wordt verstrekt in geval van een huur die hoger is dan de van toepassing zijnde maximumhuur. Wanneer iemand door de inkomstenvrijlating minder huurtoeslag ontvangt, kan een aanvullende woonkostentoeslag worden verstrekt.

WOONKOSTEN EIGEN WONING

Woonkosten eigen woning

Bewoners van een eigen woning (of woonboot) kunnen ook in aanmerking komen voor een woonkostentoeslag.

Daarmee wordt bereikt dat zij, nu er voor deze categorie geen recht bestaat op huurtoeslag, hetzelfde deel van hun inkomen aan woonkosten voldoen als huurders.

Ook de woonkostentoeslag eigen woning wordt verstrekt als bijzondere bijstand.

Er kan een woonkostentoeslag worden verstrekt wanneer het inkomen van de bewoner van een eigen woning door **onvoorziene omstandigheden** lager wordt en hij als gevolg daarvan zijn woonkosten niet meer kan betalen en het redelijkerwijs niet van de bewoner kan worden verlangd de woning te verkopen.

HOGЕ WOONKOSTEN

Indien de woonkosten hoger zijn dan de maximum huur voor huurtoeslag, kan de woonkostentoeslag in beginsel slechts gedurende een jaar worden verstrekt.

Voorwaarde daarbij is dat men omziet naar goedkopere huisvesting waarvan de kosten beneden de maximum huur voor huurtoeslag liggen.

Verlenging van de woonkostentoeslag is mogelijk, indien betrokkene in redelijkheid geen goedkopere woonruimte heeft kunnen verkrijgen.

Er kunnen zich situaties voordoen waarin het als onredelijk moet worden aangemerkt de verhuisvoorwaarde op te leggen. Dan kan van de verhuisvoorwaarde worden afgezien. Een situatie als bovenbedoeld zou kunnen zijn wanneer een betrokkene in een aangepaste woning woont.

WOONKOSTEN

Gebruik voor de berekening van de woonkostentoeslag de

berekening op Grip op Participatiewet. De woonkosten waarmee bij de berekening van de woonkostentoeslag rekening wordt gehouden, zijn:

- hypotheekrente (geen aflossing)
- eigenaarsdeel onroerende zaakbelasting (OZB)
- premie brand- en opstalverzekering
- waterschapslasten
- rioolrechten
- erfpachtcanons
- en voor zover van toepassing;
- liftinstallatie
- algemeen beheer en administratie (bij flatgebouw en appartementen).

HYPOTHEEKRENTE

Alleen de rente die betrekking heeft op de aankoop van de woning of de verbetering van de woning mag worden meegenomen.

De hoogte van de rentelasten wordt bepaald door het rentepercentage te vermenigvuldigen met de restant hypotheekschuld.

WOONKOSTENTOESLAG

De berekeningswijze van de woonkostentoeslag is gelijk aan die bij huurwoningen.

Dat geldt ook voor de vraag in hoeverre met een eigen inkomen boven de norm en de inkomsten van huisgenoten rekening moet worden gehouden. Zie hiervoor de vorige paragraaf.

TERUGGAVE INKOMSTENBELASTING/ PREMIEHEFFING

ART.58 PARTICIPATIEWET

Er wordt van de belanghebbende verwacht dat hij om een voorlopige teruggave vraagt. Deze teruggave dient dan maandelijks op de woonkostentoeslag in mindering te worden gebracht. Via een bewakingsonderzoek moet worden nagegaan wat de definitieve teruggave is geweest.

Ook wanneer de belanghebbende geen voorlopige teruggave heeft aangevraagd wordt een schatting gemaakt van de te verwachten voorlopige teruggave en wordt hier meteen rekening mee gehouden.

Wanneer de belanghebbende geen voorlopige teruggave krijgt En ook geen schatting kan worden gemaakt van de te verwachten voorlopige teruggave wordt als voorwaarde bij de toekenning van een woonkostentoeslag opgenomen, dat de bewoner bij de belastingdienst moet verzoeken om een teruggave 'Inkomstenbelasting' en/of 'Premies volksverzekeringen'. Dit in verband met de fiscale aftrekbaarheid van te betalen of betaalde hypotheekrente. In de beschikking moet worden aangegeven dat zodra men bericht heeft omtrent de teruggave, dit moet worden doorgegeven aan Sociale Zaken. De teruggave kan worden teruggevorderd tot het bedrag dat aan

woonkostentoeslag is verstrekt. Via een bewakingsonderzoek moet altijd worden nagegaan of er een teruggave is gevraagd en of deze is verkregen.

Wanneer er een woonkostentoeslag is verstrekt, wordt de teruggave wegens hypotheekrente (als die volledig betrekking heeft op het bijstandstijdvak) beschouwd als inkomen.

Is er sprake van een teruggave in verband met hypotheekrente, terwijl geen woonkostentoeslag is verstrekt, dan vindt er geen terugvordering plaats. Wanneer door de teruggave oververmogen ontstaat, moet daarop worden ingeteerd.

PREMIES/SUBSIDIES

De door het rijk verstrekte premies op de aankoop van een woning zijn bedoeld als een tegemoetkoming in de verschuldigde bedragen voor rente en aflossing. Deze premies dienen voor zover ze moeten worden toegerekend aan de verschuldigde rentelasten, op het bedrag van de woonkosten en niet op de woonkostentoeslag in mindering te worden gebracht. De toerekening dient plaats te vinden aan de hand van de verhouding van de voor een bepaald jaar verschuldigde bedragen voor rente en aflossing.

Met de premies/subsidies wordt rekening gehouden als ze betrekking hebben op een periode van bijstandsverlening.

PROCEDURES

Ter vaststelling van de woonkosten dienen bewijsstukken aanwezig te zijn, zoals: kopie hypotheekakte, stand van de hypotheekschuld, rente-nota.

Met het oog op de teruggave inkomstenbelasting/premieheffing volksverzekeringen dient via een heronderzoek te worden bekeken wat de teruggave is geweest.

VORM VAN BIJSTAND

De bijstandsverlening vindt zo veel mogelijk plaats in de vorm van een krediethypotheek (zie hoofdstuk 10 §4). Als dit niet mogelijk is, wordt afhankelijk van de situatie een van de andere vormen van bijzondere bijstand toegepast.

GEEN WOONKOSTEN

Geen woonkosten

Als er geen huur of hypotheeklasten zijn (of deze worden door een ander betaald), wordt de uitkering verlaagd met het bedrag van de normhuur zoals opgenomen in de Wet op de huurtoeslag. Als er geen gas-, energie- en waterlasten zijn (of deze worden door een ander betaald), wordt de uitkering verlaagd met de bedragen die door het NIBUD hiervoor zijn vastgesteld. Het bedrag wordt jaarlijks per 1 januari vastgesteld. Bedrag wordt vermeld op de normenlijst. Voor de normenlijst klik [hier](#).

Het komt voor dat een (ex-)echtgenoot van een bijstandsccliënt, vooruitlopend op de boedelscheiding, geheel of gedeeltelijk de

woonkosten betaalt.

Naar aanleiding van een uitspraak van de Centrale Raad van Beroep d.d. 20 februari 2002 (JABW 2001, nr.180) mag dit niet worden aangemerkt als inkomen maar moet dan worden aangesloten bij artikel 27 Participatiewet: het ontbreken van woonkosten.

Bij woonkosten boven de maximum huur voor huurtoeslag moet, ondanks de betaling van de onderhoudsplichtige, aan de bijstandsverlening toch de voorwaarde worden verbonden om te zien naar goedkopere huisvesting.

Hoofdstuk 14. **Zelfstandigen/bescheiden schalers**

BESLUIT BIJSTANDVERLENING ZELFSTANDIGEN 2004	Zelfstandigen De bijstandsverlening is geregeld in het Besluit bijstandverlening zelfstandigen 2004
AANVRAAG BbZ	Hier gelden de normale bepalingen voor de bijstandsaanvraag. Als extra informatie kunnen een ondernemersplan (bij een startende zelfstandige) of boekhoudrapporten (bij gevestigde zelfstandigen) worden gevraagd.
ADVIES	Aan het Instituut van het Midden- en Kleinbedrijf (IMK) kan (bedrijfseconomisch) advies worden gevraagd. Voor zelfstandigen in de land- en tuinbouw wordt bedrijfseconomisch advies gevraagd aan de Dienst Regelingen van het Ministerie van Landbouw, Natuurbeheer en Voedselkwaliteit
VERPLICHTINGEN	Naast de algemene verplichtingen op grond van de bijstandswet heeft een zelfstandige nog een aantal extra verplichtingen <ul style="list-style-type: none"> • het verlenen van medewerking die redelijkerwijs noodzakelijk is voor de uitvoering van het Bbz 2004 of de voortzetting daarvan • voldoen aan de voorwaarden die de gemeente noodzakelijk acht voor een doelmatige bedrijfs- of beroepsuitoefening • het voeren van een behoorlijke administratie en daar desgevraagd inzage in te verlenen • binnen zes maanden na afloop van het boekjaar moet het boekhoudrapport van het desbetreffende boekjaar worden overgelegd een zelfstandige die ten minste een half jaar zijn bedrijf niet uitvoert, is verplicht zich te houden aan de normale arbeidsverplichtingen van de Participatiewet. Artikelen 9, 10 en 17 Participatiewet en de artikelen 38 & 39 Bbz 2004
MAATREGELEN	In de Afstemmingsverordening is geregeld in welke gevallen een maatregel kan worden opgelegd
NIET NAKOMEN VAN VERPLICHTINGEN	Het is niet de bedoeling dat de maatregelen bij het niet nakomen van de verplichtingen de bedrijfsvoering in gevaar brengen. Het gaat er dus om, een evenwicht te vinden tussen een werkzame maatregel en het zo veel mogelijk continueren van de normale bedrijfsvoering. Op een gemotiveerd verzoek om uitstel van betaling kan de gemeente reageren door tijdelijk geheel of gedeeltelijk uitstel van het betalen van rente en/of aflossing te verlenen.
SCHULDBEKENTENIS	Waarin sprake is van bijstandsverlening in de vorm van een

	geldlening, wordt een schuldbekentenis opgemaakt om duidelijk te maken dat er sprake is van wederzijdse wilsovereenstemming.
VOORBEREIDING	<p>Een uitkeringsgerechtigde die vanuit de bijstand een eigen bedrijf wil beginnen en (nog) niet in staat is om middels een ondernemingsplan aannemelijk te maken dat de start verantwoord is, kan een zogeheten voorbereidingsperiode worden toegekend. In deze periode kan een onder begeleiding verplichte cursussen (tot ondernemer) worden gevolgd, of kan er marktonderzoek worden gedaan. Voor eventueel te maken kosten kan, na onderzoek en in overleg met de begeleidende instantie een voorbereidingskrediet worden verstrekt voor noodzakelijk te maken kosten bij de voorbereiding</p> <p>Vorbereidingstraject (uiteenvallend in)</p> <ul style="list-style-type: none"> • Intake en/of entreetoets • Individuele begeleiding en scholing, zoals cursus zelfstandig ondernemen • (Tussen)rapportage begeleidende instantie. • Ondernemingsplan, uitmondend in een Bbz 2004-aanvraag. <p>Bbz-aanvraag: Traject mondt meestal uit in een indiening van een aanvraag om startersfaciliteiten in het kader van het Bbz 2004.</p>
VOORWAARDEN	<p>De gemeente beoordeelt :</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. of het snelste, meest blijvende en goedkoopste uitstroomtraject is gekozen. 2. de haalbaarheid van het traject 3. verplichte begeleiding door externe organisatie. <p>Mogelijkheden:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. vrijstelling arbeidsverplichtingen genoemd in artikel 9 en 10 Participatiewet (artikel 2 lid 3 Bbz 2004) 2. onder begeleiding ondernemingsplan maken 3. marktonderzoek verrichten 4. mogelijkheid tot vergoeding voorbereidingskosten in overleg met begeleidende instantie.
WERKZAAMHEDEN	<p>In overleg met Sociale zaken, begeleidende instantie en aanvrager, kunnen kleinschalige werkzaamheden uitgevoerd worden, mede ter ondersteuning van het maken van het ondernemingsplan. Er zal een goede administratie moeten worden bijgehouden.</p>
BUREAU ZELFSTANDIGEN	<p>Het bureau zelfstandigen kan eventuele kandidaten begeleiden (laten) naar een mogelijke start naar zelfstandig ondernemerschap.</p>
	<p><u>Bedrijfs- of beroepsmatige activiteiten van</u></p>

UITGANGSPUNTEN

bescheiden omvang

In het kader van bijstandsverlening kan, onder bepaalde voorwaarden, toestemming worden verleend om met behoud van Participatiewet-uitkering bedrijfs- of beroepsmatige activiteiten van bescheiden omvang te verrichten (de zgn. bescheiden schalers).

Voor markthandelaren, die niet gelijk gesteld kunnen worden met de overige bescheiden schalers, zijn nadere regels opgesteld.

UITVOERING

De medewerkers Bbz van het Bureau zelfstandigen van de afdeling Werk zijn verantwoordelijk voor de uitvoering van deze regeling.

De werkzaamheden zijn van bescheiden omvang indien:

- de activiteiten niet meer dan 19 uur per week in beslag nemen;
- het inkomen (= netto fiscale winst) niet meer dan € 5.900,-- per jaar bedraagt.

BESCHEIDEN OMVANG

Het maximum van 19 uur per week geldt zowel voor de werkloze werknemer als diens partner te samen. Anders zou het immers zo zijn dat zij gezamenlijk een normale arbeidstijd (38 uur per week) als zelfstandige werkzaam zijn. Dit is in strijd met de bedoeling van de Participatiewet. Indien de werkzaamheden en/of het inkomen uit deze werkzaamheden de hiervoor beschreven grenzen overschrijden moet cliënt voor de volgende keuze worden gesteld:

- de werkzaamheden worden teruggebracht tot bescheiden schaal; of
- de werkzaamheden worden uitgebreid, waarbij cliënt eventueel een beroep zou kunnen doen op het Bbz 2004.

TOESTEMMING

Voorwaarde voor het met behoud van uitkering verrichten van werkzaamheden als bescheiden schaler is dat de werkzaamheden geen belemmering vormen voor het aanvaarden van arbeid in loondienst. De werkzaamheden moeten indien nodig zonder problemen beëindigd of naar de avonden verschoven kunnen worden. Slechts indien er medische, sociale of andere omstandigheden zijn, die een belemmering vormen voor de uitstroom naar arbeid kan er ontheffing worden verleend van één of meer arbeidsvoorwaarden.

VOORWAARDEN

Naast de voorwaarden gericht op het aanvaarden van arbeid in dienstbetrekking, moet tevens afhankelijk van wat in de branche gebruikelijk is aan de volgende voorwaarden worden voldaan:

- aanvragen van een omzetbelastingnummer;
- ingeschreven zijn bij de Kamer van Koophandel;
- voldoen aan de vestigingsverplichting;
- er moet een deugdelijke boekhouding worden gevoerd. In

principe moet men zich bij laten staan door een administratiekantoor. Naast de voorwaarden die gericht zijn op het aanvaarden van arbeid in dienstbetrekking moet tevens, afhankelijk van wat in de branche gebruikelijk is, worden voldaan aan de volgende voorwaarden;

- er mag geen sprake zijn van concurrentievervalsing. Er moeten dus reële prijzen gevraagd worden voor de geleverde producten of diensten. Het mag niet zo zijn dat een cliënt de producten of diensten onder de prijs aanbiedt, waardoor concurrenten kansloos zijn;
- de werkzaamheden moeten in principe een inkomen opleveren waardoor vermindering van bijstand mogelijk wordt. Leidt men structureel verlies dan wordt hieraan niet voldaan.

VERREKENING VAN INKOMSTEN

De inkomsten worden verrekend met de uitkering. Dit kan op 2 manieren, te weten:

- door fictief een inkomstenkorting toe te passen op basis van prognoses. Achteraf wordt aan de hand van de jaarcijfers een herberekening gemaakt;
- door maandelijks aan de hand van de door cliënt op te stellen verlies- en winstrekening de werkelijke inkomsten te korten.

Met de cliënt worden afspraken op welke wijze de inkomstenkorting plaatsvindt.

VERMOGEN

De bepalingen in de Participatiewet omtrent de vrijlating van vermogen blijven van toepassing.

AANSLAG BELASTINGDIENST

Omdat over de netto winst nog belasting en premies verschuldigd zijn, is het mogelijk dat alsnog een aanslag door de Belastingdienst wordt opgelegd. Hiervoor kan, nadat een verzoek om kwijtschelding door de belastingdienst is afgewezen, eventueel bijzondere bijstand worden verstrekt. Voorwaarde is wel dat zowel een afschrift van de aanslag als de aangifte wordt overgelegd. De eventuele belastingteruggave die het gevolg is van een geleden verlies moet op grond van artikel 31 Participatiewet buiten beschouwing gelaten worden. Dit geldt niet wanneer bijzondere bijstand is verstrekt voor posten die op de verlies- en winstrekening voorkomen.

UITVOERINGSREGELS

Voor de volgende kostensoorten zijn regels opgesteld: personeelskosten, vervoerskosten, huisvestingskosten, reclamekosten, algemene kosten, en afschrijvingen en financieringskosten.

Personeelskosten

Aangezien sprake is van het bedrijfs- of beroepsmatig verrichten van werkzaamheden op bescheiden schaal is het aannemen van

personeel in strijd met de bedoeling van de regeling. Zou personeel worden aangenomen dan ontplooit cliënt zich feitelijk als zelfstandige, zodat de Participatiewet-uitkering beëindigd zou moeten worden. Het opvoeren van de post personeelskosten kan daarom niet geaccepteerd worden. Vorenstaande geldt ook voor het uitbesteden van werk. Hierop kan een uitzondering worden gemaakt indien dit in een bepaalde branche gebruikelijk is.

Vervoerskosten

Alleen zakelijke vervoerskosten zijn acceptabel. Gelet op het karakter van de werkzaamheden moet een auto altijd als privé worden aangemerkt. Hij kan nooit als bedrijfsactief worden opgevoerd. De auto/vervoerskosten kunnen opgevoerd worden tot een bedrag welke de Belastingdienst ook accepteert. Voorwaarde voor acceptatie is wel dat cliënt een kilometerstaat bij de verlies- en winstrekening voegt. Wanneer de vervoerskosten in de verlies- en winstrekening lager zijn dan de vastgestelde norm, dan wordt dit lagere bedrag aangehouden.

Huisvestingskosten

Gelet op de omvang van de werkzaamheden zijn huisvestingskosten, behoudens bijzondere omstandigheden, niet acceptabel. Slechts wanneer dit in de branche gebruikelijk is, kan hiervan bij uitzondering worden afgeweken. Dit wordt individueel bezien.

Reclamekosten

Met name in het kader van de concurrentievervalsing is het noodzakelijk dat er een maximum gesteld wordt ten aanzien van de op te voeren reclamekosten. Als acceptabel wordt aangemerkt maximaal 5% van de bruto winst. Dit percentage geldt ook voor startende ondernemers in het kader van het Bbz 2004.

Algemene kosten

Onder algemene kosten wordt bijvoorbeeld verstaan, de kosten van abonnementen. Het is niet mogelijk om regels te vervaardigen die op alle algemene kosten van toepassing zijn. Daarom moet individueel beoordeeld worden wat acceptabel is. Voorwaarde is dat cliënt in de jaarrekening een specificatie opneemt waarin deze kostensoort is opgenomen. Dit om inzichtelijk te krijgen of de opgevoerde kosten niet betrekking hebben op privé-uitgaven of investeringen. Deze mogen vanzelfsprekend niet als bedrijfskosten aanvaard worden.

Afschrijvingen en financieringskosten

Wat als afschrijvingskosten wordt aanvaard is afhankelijk van wat als bedrijfsactiva wordt aanvaard. Afschrijvingen van duurzame gebruiksgoederen en financieringskosten (rente, geen aflossing) worden alleen geaccepteerd wanneer de investeringen

door de Bbz-medewerker noodzakelijk worden geacht.
Op middelen die niet als bedrijfsmiddelen worden aanvaard, is geen afschrijving mogelijk. Wanneer middelen als privé en gedeeltelijk als bedrijfsmiddel worden gekenmerkt is slechts gedeeltelijke afschrijving mogelijk.
Bij de verlies- en winstrekening dient een gespecificeerde afschrijvingsstaat gevoegd te worden.

Hoofdstuk 15. **Boetes en maatregelen**

BOETES

Boetes

Bij wijzigingen in de persoonlijke situatie of in de inkomenssituatie is de cliënt verplicht een wijzigings-, dan wel een inkomstenformulier in te leveren. De cliënt heeft de plicht om wijzigingen tijdig te melden. Vanaf 1 januari 2013 is in de Participatiewet, IOAW en IOAZ zelf geregeld wat de consequenties zijn van het niet voldoen aan de inlichtingenplicht (fraude). De gemeente heeft nog maar weinig beleidsvrijheid en is verplicht een boete op te leggen.

WIJZIGINGSFORMULIER

Wijzigingen niet doorgegeven (wijzigingsformulier)

Wijzigingen in de persoonlijke situatie dienen met behulp van een wijzigingsformulier binnen 7 dagen na het ontstaan van de wijziging door de cliënt te worden verstrekt.

Wordt de wijziging niet doorgegeven en is hierdoor te veel bijstand verstrekt, moet een boete worden opgelegd.

Wijzigingen doorgegeven (wijzigingsformulier)

Indien de klant de wijziging wel heeft doorgegeven, maar niet binnen 7 dagen, en wanneer dit niet heeft geleid tot te veel bijstandsverstrekking kan een waarschuwing gegeven worden in plaats van een boete worden opgelegd, als het de eerste keer in een periode van twee jaar betreft.

INKOMSTENFORMULIER

Inkomsten uit arbeid (verplichte doelgroep)

Inkomsten uit arbeid dienen op het inkomstenformulier te worden doorgegeven.

Deze cliënten vallen onder de verplichte doelgroep, hetgeen inhoudt dat deze cliënten, zolang er sprake is van inkomsten uit arbeid, elke maand een inkomstenformulier moeten inleveren.

Wanneer iemand die niet verplicht was een inkomstenformulier in te leveren aan het werk gaat of op een andere manier inkomsten krijgt dan moet hij dit uiterlijk de eerste werkdag van de volgende maand doorgeven via een inkomstenformulier.

Gebeurt dit niet tijdig en wordt hierdoor teveel bijstand verstrekt dan moet er een boete worden opgelegd.

Wanneer iemand al de verplichting heeft op maandelijks een inkomstenformulier in te leveren dan moet hij het inkomstenformulier uiterlijk de eerste werkdag van de tweede daaropvolgende maand inleveren.

Iedereen die verplicht is maandelijks een inkomstenformulier in

te leveren en dit op de 15e van de maand nog niet heeft gedaan krijgt een herinnering waarin staat dat hij het formulier uiterlijk de eerste werkdag van de volgende maand moet inleveren om te voorkomen dat er een boete moet worden opgelegd.

Wordt het inkomstenformulier niet tijdig ingeleverd, dan wordt het recht op uitkering opgeschort en een hersteltermijn geboden om het formulier alsnog binnen een week in te leveren.

Wordt het inkomstenformulier binnen de hersteltermijn ingeleverd dan kan de uitkering worden uitbetaald en moet een waarschuwing worden gegeven. Is er sprake van recidive binnen twee jaar dan wordt de minimale boete opgelegd.

Is het formulier ook binnen de hersteltermijn niet ingeleverd dan wordt het recht op bijstand ingetrokken omdat het recht op bijstand niet meer is vast te stellen. (N.B. omdat op grond van artikel 54 lid1 de uitkering maximaal 8 weken mag worden opgeschort moet het recht op bijstand nu worden ingetrokken op grond van artikel 54 lid 3 Participatiewet)

Voorbeeld: wanneer het inkomstenformulier over de maand februari niet tijdig (niet op 1 maart) is ingeleverd krijgt betrokkene rond de 15e van maart een blokkeringsbericht met de mededeling om het formulier nog vóór 1 april in te leveren. Dit wordt vermeld op de uitkeringsspecificatie. Is het formulier ook op 1 april niet binnen dan krijgen ze nog een hersteltermijn om dit binnen een week in te leveren. De uitkering wordt nu vanaf 1 februari opgeschort.

Indien het niet (tijdig) inleveren van het inkomstenformulier niet heeft geleid tot een te hoog bedrag aan bijstandsverlening, dan kan de eerste keer worden volstaan met het opleggen van een waarschuwing als het de eerste keer in een periode van twee jaar betreft.

PROCEDURE BOETE

Procedure opleggen boete bij te veel verstrekt bedrag aan uitkering

Wanneer het voornemen bestaat om een boete op te leggen van meer dan €340,00 moet de klant de gelegenheid worden geboden zijn zienswijze hierover te geven. Dit kan schriftelijk of mondeling. De klant moet dan wel op zijn zwijgrecht worden gewezen en het rapport of proces-verbaal op grond waarvan wordt overwogen een boete op te leggen moet worden toegezonden.

HOOGTE BOETE

De hoogte van de boete is een percentage van het benadelingsbedrag. Bij recidive (binnen 5 jaar na opleggen

	eerdere boete of 10 jaar bij gevangenisstraf) kan de boete worden verhoogd tot 150%.
MATE VAN VERWIJTBAAARHEID	Bij het vaststellen van de boete moet worden gekeken naar de mate van verwijtbaarheid. Er moet worden beoordeeld of er sprake is van opzet, grove schuld, normale gemiddelde verwijtbaarheid of verminderde verwijtbaarheid
OPZET	Opzet is het willens en wetens handelen of nalaten, waardoor de inlichtingenverplichting niet of niet behoorlijk wordt nagekomen. Het kan zijn dat iemand echt tot doel had om de inlichtingenverplichting te overtreden. Bijvoorbeeld het bewust verzwijgen van informatie om er geldelijk gewin aan over te houden. Er is ook sprake van opzet als iemand een ander doel had, maar het overtreden van de inlichtingenplicht was een noodzakelijke voorwaarde om het andere doel te bereiken.
GROVE SCHULD	Grove schuld is een in laakbaarheid aan opzet grenzende mate van verwijtbaarheid en omvat mede de grove onachtzaamheid leidend tot het niet of niet behoorlijk nakomen van de inlichtingenplicht.
NORMALE GEMIDDELTE VERWIJTBAAARHEID	Als er geen sprake is van opzet, grove schuld of verminderde verwijtbaarheid, dan is er sprake van normale gemiddelde verwijtbaarheid. Daarbij hoort een boete van maximaal 50% van het benadelingsbedrag. Hier valt ook de "kennelijke vergissing" onder.
VERMINDERDE VERWIJTBAAARHEID	<p>Kon betrokkene redelijkerwijs weten dat hij in overtreding was? Is hij goed voorgelicht, en zo nee, mocht hij ervan uit gaan dat hij de juiste voorlichting kreeg? In het Boetebesluit sociale zekerheidswetten worden factoren genoemd die in ieder geval aanleiding moeten zijn voor verminderde verwijtbaarheid:</p> <ul style="list-style-type: none"> - De betrokkene verkeerde in onvoorziene en ongewenste omstandigheden, die niet tot het normale levenspatroon behoren en die hem weliswaar niet in de onmogelijkheid brachten om aan de inlichtingenverplichting te voldoen, maar die emotioneel zo ontwrichtend waren dat hem niet volledig valt toe te rekenen dat de inlichtingen niet tijdig of volledig zijn verstrekt (bijvoorbeeld: ziekhuisopname of overlijden van partner of kinderen) - De betrokkene verkeerde in een zodanige geestelijke toestand dat hem de overtreding niet volledig valt aan te rekenen - De betrokkene heeft wel inlichtingen verstrekt, die echter onjuist of onvolledig waren, of heeft anderszins een wijziging van omstandigheden niet onverwijld gemeld, maar uit eigen beweging alsnog de juiste inlichtingen verstrekt voordat de overtreding is geconstateerd, tenzij de betrokkene deze inlichtingen heeft verstrekt in het kader van toezicht op de

naleving van een inlichtingenverplichting

OVERZICHT MAXIMALE BOETE

Mate van verwijtbaarheid	Kenmerken	Maximale % van het benadelingsbedrag	Maximale boete
Opzet	Willens en wetens	100%	€ 81.000,00
Grove schuld	Grove onachtzaamheid	75%	€ 8.100,00
Normale gemiddelde verwijtbaarheid	Geen opzet, wel verwijtbaarheid. kennelijke vergissing	50%	€ 8.100,00
Verminderde verwijtbaarheid	Zie werkwijzer verminderde verwijtbaarheid	25%	€ 8.100,00

UITSpraak CENTRALE RAAD VAN BEROEP (CRvB) 11 JANUARI 2016

In deze uitspraak heeft de CRvB beslist dat de hoogte van de bijstandsboete zo moet worden vastgesteld, dat een betrokkene deze binnen een redelijke termijn kan betalen. Zo wordt voorkomen dat het opleggen van een boete tot gevolg heeft dat een betrokkene zeer langdurig op het absolute minimum moet leven. De CRvB gaat uit van een maximale termijn van twee jaar. Bij de vaststelling van de termijn moet ook rekening gehouden worden met de mate van verwijtbaarheid van betrokkene.

- Bij opzet geldt een termijn van 24 maanden
- Bij grove schuld geldt een termijn van 18 maanden
- Bij normale verwijtbaarheid geldt een termijn van 12 maanden
- Bij verminderde verwijtbaarheid geldt een termijn van 6 maanden

Voor het aflossingsbedrag wordt uitgegaan van het volledig bedrag boven de beslagvrije voet. Heeft betrokkenen een bijstandsuitkering dan is het aflossingsbedrag 10% van de van toepassing zijnde norm. Met eventuele andere verplichtingen wordt geen rekening gehouden. Eventueel vermogen moet worden gebruikt voor het betalen van de boete. Of betrokkene andere schulden heeft is niet van belang.

AFZIEN OF MATIGEN BOETE

De wet stelt een algemene verplichting tot het opleggen van een boete voorop. Uitzonderingen moeten echter mogelijk zijn als voor de betrokkene onaanvaardbare consequenties zouden optreden. Uit het woord "dringend" blijkt dat er wel iets heel bijzonders en uitzonderlijks aan de hand moet zijn, wil een afwijking van het algemene principe gerechtvaardigd zijn. Wat dringende redenen zijn, is afhankelijk van de concrete situatie en kan dus niet op voorhand worden vastgelegd. Er kan worden

gedacht aan de financiële of sociale gevolgen voor belanghebbende en/of diens gezin. Daarbij moet worden opgemerkt dat ernstige financiële gevolgen op zichzelf geen reden zijn om van een verlaging af te zien, omdat dit inherent is aan het opleggen van een boete.

Bij het opleggen van een boete moet altijd wel worden gekeken naar de ernst van de gedraging, de mate van verwijtbaarheid en de omstandigheden van persoon en gezin.

Bij het ontbreken van elke vorm van verwijtbaarheid wordt geen boete opgelegd.

De omstandigheden van de persoon kunnen leiden tot het matigen van een boete wanneer er bijvoorbeeld individueel bepaalde financiële omstandigheden aanwezig zijn zoals hoge woonlasten of uitgaven van bijzondere aard waarvoor geen vergoeding mogelijk is. Of wanneer de gevolgen voor de minderjarige kinderen heel groot zijn. (?)

AFZIEN BOETE BIJ DRINGENDE REDEN

Dringende reden

Wanneer er dringende redenen zijn kan ook worden afgezien van het opleggen van een boete. Het moet hierbij wel gaan om een bijzondere uitzonderlijke situatie.

In situaties waarbij je afziet vanwege dringende reden moet wel altijd een waarschuwing worden gegeven. Dit is nodig om recidive te kunnen vaststellen.

MATIGEN BOETE BIJ VERMINDERDE VERWIJTBAAARHEID

Wanneer sprake is van verminderde verwijtbaarheid kan de boete worden gematigd.

Verminderde verwijtbaarheid

Er is sprake van verminderde verwijtbaarheid wanneer: de betrokkene verkeerde in een zodanige geestelijke toestand dat hem de overtreding niet volledig is aan te rekenen. Denk hierbij aan de situatie dan iemand tijdelijk administratief onbekwaam is als gevolg van zijn geestelijke vermogens.

- de betrokkene verkeerde in onvoorziene en ongewenste omstandigheden, die niet tot het normale levenspatroon behoren en die hem weliswaar niet in de feitelijke onmogelijkheid brachten om aan de inlichtingenplicht te voldoen, maar die emotioneel zo ontwrichtend waren dat hem niet volledig was toe te rekenen dat de inlichtingen niet tijdig of volledig zijn verstrekt. Hierbij kan bijvoorbeeld worden gedacht aan een plotselinge ziekenhuisopname of overlijden van partner of kinderen
- door de gemeente onvoldoende informatie is verstrekt, waardoor betrokkene niet kon weten dat hij met het verzuim de inlichtingenplicht zou schenden. (NB de gemeente heeft niet onvoldoende informatie verstrekt als de informatie niet

mondeling is gegeven maar wel schriftelijk aan de klant is verstrekt)

- de betrokkene heeft wel inlichtingen verstrekt, die echter onjuist of onvolledig waren, of heeft anderszins een wijziging van omstandigheden niet onverwijld gemeld, maar uit eigen beweging alsnog de juiste inlichtingen verstrekt voordat de overtreding is geconstateerd. Wanneer iemand de juiste informatie alsnog verstrekt in het kader van een onderzoek naar de naleving van de inlichtingenplicht is hier geen sprake van
- de betrokkene wel mondeling de inlichtingen heeft verstrekt, maar ondanks het verzoek om dit ook schriftelijk te doen door middel van het inkomsten- of wijzigingsformulier dit niet heeft gedaan. In dit geval is de gemeente wel op de hoogte van de informatie en kan vooruitlopend op de schriftelijke bevestiging hierop actie ondernemen, zodat niet onnodig teveel bijstand wordt verstrekt.

GEEN VERMINDERDE VERWIJTBAAARHEID

Er is geen sprake van verminderde verwijtbaarheid wanneer iemand de Nederlandse taal onvoldoende beheerst en daardoor de brieven/informatie niet begrijpt. Ook wanneer iemand gedurende langere tijd niet in staat is zijn belangen te behartigen is er geen sprake van verminderde verwijtbaarheid. Hij dient er dan voor te zorgen dat een ander zijn zaken regelt.

AANTONEN VERMINDERDE VERWIJTBAAARHEID

Het ontbreken van of vermindering van verwijtbaarheid moet door betrokkene kunnen worden aangetoond of op een andere manier verifieerbaar zijn.

VERREKENING

Wanneer iemand nog een bijstandsuitkering van de gemeente heeft mag de boete worden verrekend met de uitkering. Hierbij moet wel rekening worden gehouden met de beslagvrije voet. Bij recidive in de Ioaw en Ioaz wordt geen rekening meer gehouden met de beslagvrije voet.

Wanneer bij iemand die een Participatiewet-uitkering ontvangt sprake is van recidive mag gedurende drie maanden de beslagvrije voet opzij worden gesteld. Wanneer de gemeente van deze mogelijkheid gebruik wil maken moet dit worden geregeld in een verordening. Dit is geregeld in de verordening verrekening bestuurlijke boete bij recidive 2013.

AFLOSSING BOETE

Omdat de boete geen preferente vordering is verdient het de voorkeur om, wanneer iemand nog een uitkering ontvang van de gemeente het aflossingsbedrag eerst in mindering te brengen op de boete.

Hoofdstuk 16. Terugvordering en beslag

TERUGVORDERING ART.58 PARTICIPATIEWET ART.60 PARTICIPATIEWET AFDELING 4.4.1. ALGEMENE WET BESTUURSRECHT	<u>Inleiding</u> <p>Het college kan kosten van bijstand terugvorderen op basis van een aantal in de Participatiewet, Ioaw en Ioaz genoemde redenen. Uitgangspunt is, dat teveel en ten onrechte betaalde bijstand altijd wordt teruggevorderd.</p> <p>Per 1 januari 2013 moeten de kosten van bijstand die het gevolg zijn van schending van de inlichtingenplicht worden teruggevorderd.</p> <p>Vanaf 1 oktober 2009 is de vierde tranche van de Algemene wet bestuursrecht in werking getreden. Hierin is geregeld waar een terugvorderingsbesluit aan moet voldoende betalingstermijnen, de mogelijkheid tot uitstel van betaling, verjaring van vorderingen, de mogelijkheid tot verrekening, aanmaningen en dwangbevel.</p>
ONDERGRENS VORDERINGEN	<p>Indien de vordering minder dan € 50,-- bedraagt wordt afgezien van terugvordering, behalve wanneer nog kan worden overgegaan tot verrekening met de uitkering en wanneer de terugvordering is ontstaan door schending van de inlichtingenplicht.</p>
BRUTO/NETTO VORDERING ART.58 LID 4 PARTICIPATIEWET	<p>Betreft de terugvordering een uitkering die in het lopende boekjaar teveel/ten onrechte is verstrekt, dan is het mogelijk de premies en loonheffing te verrekenen en kan de uitkering netto teruggevorderd worden. Het teveel/ten onrechte verstrekte bedrag moet dan wel in hetzelfde boekjaar terugbetaald worden. Is het boekjaar verstreken en is er nog een (restant)-schuld, dan moet de vordering worden verhoogd met de door de dienst over de restant-schuld afgedragen loonheffing.</p> <p>Belanghebbenden kunnen het verschil tussen netto en bruto terugvordering terugvragen van de belastingdienst.</p>
NIET FRADEVORDERING	<p>Wanneer de terugvordering niet te wijten is aan de klant (bijvoorbeeld omdat achteraf inkomsten of vermogen is ontvangen) wordt alleen het netto bedrag teruggevorderd.</p>
TERUG- EN INVORDEREN BIJ NIET-VRIJWILLIGE BETALING	<p>Het uitgangspunt bij terugvordering van teveel of ten onrechte verleend bijstand is dat in één keer moet worden terugbetaald. Wanneer dit niet mogelijk is kan de debiteur om uitstel van betaling vragen. Er kan dan een onderzoeksformulier debiteuren worden toegestuurd aan de klant en aan de hand daarvan kan worden bekeken of uitstel van betaling kan worden verleend, eventueel onder de voorwaarde dat de vordering in termijnen wordt betaald.</p>

INVORDERINGSKOSTEN

Dwanginvordering brengt extra kosten met zich mee. De vordering kan dan worden verhoogd met invorderingskosten. De kosten van een dwangbevel worden niet in rekening gebracht bij de debiteur.

Pas wanneer wordt overgegaan tot beslaglegging worden wel kosten in rekening gebracht.

Aangesloten wordt bij de Invorderingswet waarin de kosten zijn bepaald op 15% van het uitstaande saldo met een minimum van € 45,- en een maximum van € 680,-.

Indien bij de beslaglegging inschakeling van een gerechtsdeurwaarder nodig is, komen die kosten, waaronder begrepen de incassokosten, eveneens voor rekening van de belanghebbende.

Dit dient te worden opgenomen in het terugvorderingsbesluit.

HOOGTE AFLOSSING

Aflossingsbedrag

Het aflossingsbedrag voor iemand met een inkomen op bijstandsniveau is vastgesteld op 10% van de geldende bijstandsnorm inclusief v.t.

Voor iemand die zak- en kleedgeld ontvangt wordt het aflossingsbedrag bepaald op 50% van de zak- en kleedgeldnorm. Voor debiteuren die een inkomen hebben dat hoger is dan de bijstandsnorm wordt uitgegaan van een aflossingsbedrag van 50% van het inkomen boven de bijstandsnorm met een minimum van 10% van de bijstandsnorm inclusief v.t.

BESLAGVRIJE VOET

Bij de vaststelling van het aflossingsbedrag moet rekening worden gehouden met de beslagvrije voet. De debiteur moet altijd kunnen blijven beschikken over een inkomen gelijk aan of hoger dan de beslagvrije voet. Wanneer er beslag ligt op de uitkering van de debiteur dient de gemeente zich tegenover de beslaglegger te beroepen op verrekening.

VERREKENING

Bij debiteuren die een uitkering ontvangen kan de vordering worden verrekend met de uitkering. Om te voorkomen dat iemand doordat het aflossingsbedrag wordt vastgesteld op 10% van de bijstandsnorm maandelijks een inkomen heeft onder de beslagvrije voet wordt het vakantiegeld dan meteen uitbetaald,

Wanneer een debiteur ook nog op andere schulden aflost dient te worden bekeken in hoeverre hier rekening mee moet worden gehouden. Uitgangspunt moet zijn dat een debiteur door de aflossing op een schuld bij sociale zaken niet in een uitzichtloze financiële situatie komt. Indien er sprake is van noodzakelijk te achten extra financiële lasten, kan de hoogte van het aflossingsbedrag worden gematigd. Hierbij kan bijvoorbeeld worden geacht aan de betaling van een huurachterstand. Wanneer de klant de woning uit wordt gezet wanneer hij de huurachterstand niet betaald kan hiermee rekening worden

	gehouden.
KREDIETHYPOTHEEK	Voor de aflossing van een krediethypotheek zie hoofdstuk 10
BESLAGLEGGING	Wanneer een andere schuldeiser beslag gaat leggen op het inkomen (geen bijstand) van de debiteur en hij kan als gevolg daarvan niet meer aan zijn aflossingsverplichtingen voldoen, wordt overgegaan tot beslaglegging
HERONDERZOEK	<p>Geen aflossingscapaciteit Indien er geen aflossingscapaciteit is vastgesteld wordt er na 12 maanden een heronderzoek gedaan.</p> <p>Wel aflossingscapaciteit maar op termijn zicht op hogere aflossing Wanneer er wel een aflossingscapaciteit is vastgesteld maar de inschatting is o.b.v. carrièreperspectief, leeftijd of anderszins dat er wijzigingen in de financiële situatie te verwachten zijn waardoor er mogelijk meer afgelost kan worden, wordt over 12 maanden een heronderzoek gedaan.</p> <p>Wel aflossingscapaciteit maar op termijn geen zicht op hogere aflossing Is er wel aflossingscapaciteit maar op termijn geen zicht op hogere aflossing is dan wordt er geen nieuw heronderzoek gedaan.</p> <p>Heronderzoek bij recht op kwijtschelding Wanneer recht op kwijtschelding bestaat wordt na 36 (of 60) maanden een heronderzoek gedaan.</p> <p>Wanneer bij het heronderzoek blijkt dat de aflossingscapaciteit van debiteuren met een inkomen hoger dan de bijstandsnorm met minder dan € 10,-- per maand stijgt wordt het bedrag niet aangepast.</p> <p>In de volgende situaties wordt het aflossingsbedrag niet aangepast:</p> <ul style="list-style-type: none"> • wanneer de financiële situatie van de debiteur ten tijde van een heronderzoek ongewijzigd is ten opzichte van het moment waarop het aflossingsbedrag is vastgesteld. • wanneer de vordering binnen 36 maanden (bij leningen voor schulden of duurzame gebruiksgoederen) of 60 maanden (bij overige vorderingen) kan worden afgelost.
INLICHTINGEN AFLOSSINGSCAPACITEIT DEBITEUREN	Aan de debiteur wordt de mogelijkheid gegeven om een aflossingsregeling te treffen indien hij de vordering niet in een keer kan terugbetalen. Dan wordt aan de debiteur een brief toegezonden met het verzoek om gegevens die nodig zijn om de

aflossingscapaciteit vast te stellen.

KWIJTSCHELDING VAN VORDERINGEN

Kwijtschelding van vorderingen

Niet fraudevorderingen kunnen na 60 maanden conform de aflossingsafpraak te hebben afgelost worden kwijtgescholden.

Voor leningen voor duurzame gebruiksgoederen is dit 36 maanden. Voorwaarde is wel dat er daadwerkelijk is afgelost op de vordering. Wanneer gedurende een bepaalde periode uitstel van betaling is verleend wordt deze periode niet meegenomen bij het vaststellen van de aflossingsperiode.

Behoudens bijzondere omstandigheden worden vorderingen conform onderstaand schema kwijtgescholden.

Soort vordering	Aflossingsbedrag	Kwijtschelding
Geldlening voor duurzame gebruiksgoederen	10% van de bijstandsnorm inclusief v.t. of 50% van het verschil tussen het inkomen en de bijstandsnorm met een minimum van 10% van de bijstandsnorm.	Nadat 36 maanden conform de aflossingsafspraken te hebben afgelost Bij gezinshereniging moet 75% van de totale lening worden afgelost met een maximum bedrag van € 4.500,00. Er moet wel minimaal 36 termijnen worden afgelost. Wanneer de aflossing wordt onderbroken door de aflossing van een boete wordt nadat de boete is afgelost verder gegaan met de eerstvolgende termijn.
Niet fraudeschulden	zie voorgaande	na 60 maanden conform de aflossingsafpraak te hebben afgelost
Fraudeschulden	zie voorgaande	na 120 maanden conform de aflossingsafpraak te hebben afgelost of wanneer iemand 50%

		van de schuld ineens aflost, is kwijtschelding in bijzondere situaties mogelijk. Hiervoor moet een individuele afweging worden gemaakt en overleg worden gepleegd met een kwaliteitsmedewerker
Boete	Zie voorgaande	Geen kwijtschelding mogelijk
Samenloop van vorderingen (geldleningen en niet-fraudeschulden)	zie voorgaande	Afhankelijk van de soort schulden kwijtschelding na 36/60 maanden afhankelijk van de laatste vordering

N.B. Iemand moet altijd blijven beschikken over een inkomen gelijk aan de beslagvrije voet. Dus niet in alle gevallen kan het aflossingsbedrag worden vastgesteld op 10% van de bijstandsnorm. De beslagvrije voet kan worden berekend via de site : **www.beslagvrijevoet.nl**

GEEN KWIJTSCHELDING

Een vordering wordt niet kwijtgescholden wanneer:

- niet wordt afgelost conform de gemaakte aflossingsafpraak. Bij niet nakoming van de aflossingsafpraak wordt overgegaan tot gerechtelijke invordering en wordt het gehele bedrag teruggevorderd, tenzij alsnog de achterstallige termijnen en de invorderingskosten worden betaald. Onder aflossen conform de aflossingsafpraak wordt dus verstaan het betalen van het aflossingsbedrag zonder dat hiervoor moet worden overgegaan tot gerechtelijke invordering/beslaglegging.
- er sprake is van recidive. Wanneer iemand binnen een periode van 10 jaar opnieuw bijstand voor schulden nodig heeft wordt de tweede of opeenvolgende vordering volledig teruggevorderd. Of wanneer iemand binnen een periode van 10 jaar opnieuw fraudeert wordt de tweede vordering volledig teruggevorderd.
- iemand in het bezit is/komt van een dusdanig vermogen dat hij de vordering ineens (voor een groot deel) terug kan betalen. In deze situaties wordt het volledige bedrag ineens teruggevorderd. Wanneer vervolgens niet wordt betaald zal beslag gelegd worden op b.v. het banktegoed of de woning/auto/caravan etc.

HERONDERZOEK

Er wordt ambtshalve (middels een heronderzoek) of op verzoek

	<p>bekeken of iemand recht heeft op kwijtschelding. Het teveel betaalde wordt teruggestort naar de debiteur.</p>
<p>VORDERINGEN OP GROND VAN ARTIKEL 58 LID 2 PARTICIPATIEWET</p>	<p>Vorderingen die ontstaan nadat iemand geld krijgt uit een boedelscheiding of een erfenis dienen ineens te worden terugbetaald zodra vermogen vrijkomt. Wanneer de debiteur niet in staat is het bedrag ineens terug te betalen (omdat het vermogen voordat tot terugvordering wordt overgegaan al is opgemaakt) wordt aangesloten bij de richtlijnen voor kwijtschelding die bij fraudevorderingen gelden. Het onverantwoord opmaken van het vermogen terwijl bekend is dat de verstrekte bijstand dient te worden terugbetaald zodra het vermogen wordt ontvangen, wordt gelijkgesteld aan fraude. Het hele bedrag aan teruggevorderde bijstand moet worden terugbetaald</p>
<p>VOORLICHTEN CLIËNTEN</p>	<p>Het is belangrijk dat debiteuren op de hoogte worden gebracht van de mogelijkheden van kwijtschelding. Als bekend is dat het restantbedrag wordt kwijtgescholden indien de debiteur zich houdt aan de aflossingsafpraak zal hij gemotiveerder zijn om zich te houden aan deze afspraak.</p>
<p>DRINGENDE REDENEN</p>	<p>Indien daarvoor dringende redenen aanwezig zijn kan worden besloten geheel of gedeeltelijk van terugvordering af te zien. Dit geldt ook voor fraudevorderingen. Hiermee dient zeer terughoudend te worden omgegaan. Gedacht kan worden aan een debiteur die een ziekte heeft met een korte levensverwachting. Om de laatste maanden van zijn/haar leven iets draaglijker te maken kan worden overgegaan tot kwijtschelding (of kan worden besloten geheel af te zien van terugvordering).</p>
<p>KWIJTSCHELDING BIJ PROBLEMATISCHE SCHULDENSITUATIE</p>	<p>Voor niet fraudevorderingen kan in nog in een aantal situaties worden overgegaan tot het gedeeltelijk van terugvordering of gedeeltelijk van verdere terugvordering van bijstand af te zien. Namelijk, indien:</p> <ul style="list-style-type: none"> • redelijkerwijs is te voorzien dat de belanghebbende niet zal kunnen voortgaan met het betalen van zijn schulden. • redelijkerwijs te voorzien is dat een schuldregeling met betrekking tot alle vorderingen (behoudens vorderingen als gevolg van verwijtbaar gedrag), van de overige schuldeisers zonder een zodanig besluit niet tot stand zal komen, en de vordering van de gemeente tenminste zal worden voldaan naar evenredigheid met de vorderingen van de schuldeisers van gelijke rang <p>Deze bepalingen bieden de mogelijkheid om in geval van een problematische schuldsituatie mee te werken aan een minnelijke schuldregeling. Bij de beoordeling of wordt</p>

meegedaan aan het verzoek om een regeling te treffen dient rekening te worden gehouden met het feit dat wanneer een schuldregeling niet mogelijk is (omdat de gemeente weigert mee te werken) de debiteur een beroep kan doen op de WSNP.

N.B. verwijtbare schulden zoals fraudeschulden zijn buiten deze regeling gehouden. Ook wanneer de vordering door pand of hypotheek is gedekt wordt niet afgezien van terugvordering.

Het besluit tot het gedeeltelijk afzien van terugvordering wordt ingetrokken of gewijzigd indien:

- niet binnen twaalf maanden nadat het besluit is bekendgemaakt, een schuldregeling tot stand is gekomen
- de belanghebbende zijn schuld aan de gemeente niet in overeenstemming met de schuldregeling voldoet; of
- onjuiste of onvolledige gegevens zijn verstrekt en de juiste verstrekking tot een ander besluit zou hebben geleid.

GEDURENDE VIJF JAAR NIET AFGELOST

Ook kan tot buiten invordering stellen worden overgegaan indien een debiteur gedurende vijf jaar niet aan zijn betalingsverplichting heeft voldaan en ook niet aannemelijk is dat hij deze op enig tijdstip zal verrichten. Deze situatie doet zich bijvoorbeeld voor wanneer een debiteur met onbekende bestemming is vertrokken. Ook geldt dit voor debiteuren die gedurende vijf jaar op een zodanig inkomensniveau hebben gezeten dat ze niet aan de terugbetalingsverplichting hebben kunnen voldoen en als verwacht mag worden dat ze daar in de toekomst ook niet aan zullen kunnen voldoen.

INDIVIDUELE BENADERING

Er zal bij het vaststellen van het aflossingsbedrag of besluiten omtrent kwijtschelding altijd een individuele benadering moeten plaatsvinden. Er zullen zich altijd situaties voordoen waarin om individuele redenen eerder tot kwijtschelding wordt overgegaan of juist niet tot kwijtschelding wordt overgegaan.

INTEGRALE BENADERING

Wanneer een debiteur meerdere schulden heeft bij sociale zaken worden deze vorderingen samengevoegd tot één incassotermijn en incasso-pakket. De jongste vordering is in beginsel bepalend voor de looptijd en de einddatum van de incasso.

Uitzondering hierop is dat wanneer nog maar kort wordt afgelost op een schuld waar langer (b.v. 5 jaar) op moet worden afgelost dan de jongste schuld (b.v. 3 jaar) de aflossingstermijn van de oudste schuld aangehouden.

Na afloop van de afgesproken aflossingstermijn vindt kwijtschelding plaats van het restant indien iemand zich aan zijn aflossingsverplichtingen heeft gehouden.

Voor de hoogte van de aflossing wordt aangesloten bij de regels

die ook voor de andere vorderingen gelden.

De vordering wordt niet kwijtgescholden wanneer iemand zich niet aan de aflossingsverplichtingen houdt of indien er vermogen aanwezig is. Dit is hetzelfde als bij de kwijtschelding van vorderingen die niet in een pakket zijn opgenomen.

Wanneer eenmaal een pakket is vastgesteld worden nieuwe vorderingen hier niet in opgenomen. Nadat het pakket is afgelost zal worden bekeken wat met de nieuwe vordering wordt gedaan. Dit hangt af van de individuele omstandigheden.

Voorbeeld integrale benadering:

Debiteur Y betreft een echtpaar en heeft op 1 januari 2015 drie vorderingen. Vordering 1 (leenbijstand) is ontstaan op 1 januari 2008, vordering 2 (administratieve vergissing) op 1 januari 2010. Er is door omstandigheden nog niet afgelost op de vorderingen.

Debiteur Y verzoekt op 1 januari 2015 om een aflossingsregeling.

Het pakket omvat alle vorderingen. In beginsel bepaalt de aflossing op vordering 2 de doorlooptijd van het pakket (60 maanden).

In dit voorbeeld is er over de periode van 1 januari 2008 tot 1 januari 2015 in het geheel niet afgelost. De regeling van de vorderingen loopt dus van 1 januari 2015 tot 1 januari 2020. Na verloop van de regeling moet worden nagegaan of belanghebbende alle gemaakte afspraken is nagekomen.

Hoofdstuk 17. Verhaal en alimentatie

VERHAAL

ART.61 T/M 62G PARTICIPATIEWET

Verhaal

De gemeente heeft op grond van artikel 61 van de Participatiewet de bevoegdheid om de kosten van bijstandverlening te verhalen op onderhoudsplichtigen. Zij heeft besloten van deze bevoegdheid gebruik te maken.

VERHAALSBSLUIT

Verhaalsbesluit

De financiële draagkracht wordt bepaald op basis van ingeleverde bewijsstukken danwel de gemeente ten dienste staande gegevens. Hierbij wordt rekening gehouden met de reeds bestaande alimentatieverplichting. In het verhaalsbesluit wordt de onderhoudsplichtige de hoogte van de verhaalsbijdrage alsmede de termijn(en) waarbinnen de betaling wordt verlangd, mee gedeeld.

OPLEGGEN VAN EEN (AMTSHALVE) VERHAALSBIJDRAGE

Als na de beoordeling van het bestaan van het verhaalsrecht wordt vastgesteld dat er voldoende financiële draagkracht is voor een verhaalsbijdrage wordt een verhaalsbesluit genomen.

Als na de beoordeling van het bestaan van het verhaalsrecht blijkt dat de onderhoudsplichtige geen of onvoldoende gegevens heeft ingeleverd wordt overgegaan tot ambtshalve vaststelling van de verhaalsbijdrage. Hierbij wordt wel rekening gehouden met de reeds bestaande alimentatieverplichting, voorzover deze bekend is bij de gemeente.

AMTSHALVE VERHAALSBIJDRAGE MINDERJARIG(E) KIND(EREN)

De ambtshalve verhaalsbijdrage wordt bij een onderhoudsplicht voor één of meer minderjarig(e) kind(eren) vastgesteld op basis van de tabel 'Eigen aandeel kosten van kinderen' van het Nibud. Hierbij wordt uitgegaan van het werkelijk aantal kinderbijslag punten en het inkomen per maand zoals op Suwinet staat vermeld. Mocht het inkomen onbekend zijn, dan wordt uitgegaan van een bruto inkomen van € 3.000,00 per maand. In de situatie dat de uitkomst de feitelijk verleende bijstand overtreft, zal de verhaalsbijdrage vastgesteld worden op de volledige maandelijks te verstrekken bruto bijstandsuitkering.

AMTSHALVE VERHAALSBIJDRAGE (EX-)ECHTGENO(O)T(E)

De ambtshalve verhaalsbijdrage wordt bij een onderhoudsplicht voor een (ex-)echtgeno(o)t(e) vastgesteld aan de hand van het inkomen per maand zoals op Suwinet staat vermeld. Mocht het inkomen onbekend zijn, dan wordt de verhaalsbijdrage vastgesteld op de volledige maandelijks te verstrekken bruto bijstandsuitkering.

AMTSHALVE VERHAALSBIJDRAGE (EX-)ECHTGENO(O)T(E) EN MINDERJARIG(E) KIND(EREN)

De ambtshalve verhaalsbijdrage wordt bij een onderhoudsplicht voor een (ex-)echtgeno(o)t(e) en één of meer minderjarig(e)

	<p>kind(eren) vastgesteld aan de hand van het inkomen per maand zoals op Suwinet staat vermeld. Mocht het inkomen onbekend zijn, dan wordt de verhaalsbijdrage vastgesteld op de volledige maandelijks te verstrekken bruto bijstandsuitkering.</p>
<p>AMBTSHALVE VERHAALSBIJDRAGE JONG MEERDERJARIG KIND</p>	<p>De ambtshalve verhaalsbijdrage wordt bij een onderhoudsplicht voor een jong meerderjarig kind vastgesteld aan de hand van het inkomen per maand zoals op Suwinet staat vermeld. Mocht het inkomen onbekend zijn, dan wordt de verhaalsbijdrage vastgesteld op de volledige maandelijks te verstrekken aanvullende bijzondere bijstand.</p>
<p>INGANGSDATUM VERHAALSBIJDRAGE</p>	<p>De ingangsdatum van de verhaalsbijdrage is</p> <ul style="list-style-type: none"> • de ingangsdatum van de bijstandsuitkering, mits de onderhoudsplichtige binnen twee maanden na aanvang van de bijstandsverlening is aangeschreven. • de eerste van de maand volgend op de maand van de eerste aanschrijving als de onderhoudsplichtige niet binnen twee maanden na aanvang van de bijstandsverlening is aangeschreven. <p>In afwijking van deze data kan de ingangsdatum nader worden vastgesteld door de rechter.</p>
<p>VERHAAL IN RECHTE ART.62G LID 2 PARTICIPATIEWET</p>	<p>Als de onderhoudsplichtige niet uit eigen beweging bereid is de verlangde bijdrage aan de gemeente te betalen of niet tijdig tot betaling overgaat, kan het college besluiten tot verhaal in rechte.</p>
<p>VERZOEKSCRIFT</p>	<p>Verzoekschriften met betrekking tot verhaal in rechte alsmede verzoeken tot wijziging van een rechterlijke verhaalsuitspraak, worden ingediend bij de rechtbank.</p>
<p>AFZIEN VAN VERHAAL IN RECHTE</p>	<p>Verzoekschriften met betrekking tot verhaal in rechte alsmede verzoeken tot wijziging van een rechterlijke verhaalsuitspraak, worden ingediend bij de rechtbank.</p>
<p>AFZIEN VAN VERHAAL</p>	<p>Het college ziet (tijdelijk) geheel af van verhaal van kosten van bijstandsverlening als:</p> <ul style="list-style-type: none"> het op te leggen verhaalsbedrag lager is dan € 50,00 per maand; de periode van bijstandsverlening minder dan twee maanden bedraagt en/of het totaal te verhalen bedrag minder dan € 500,00 bedraagt; de onderhoudsplichtige minder dan een jaar als zelfstandige in de kosten van levensonderhoud voorziet; de onderhoudsplichtige via een re-integratie traject van de gemeente minder dan een jaar aan het werk is; de onderhoudsplichtige een bijstandsuitkering heeft ontvangen en deze bijstand minder dan een jaar geleden is beëindigd; er sprake is van ernstig huiselijk geweld en/of bedreiging door de onderhoudsplichtige. <p>Het college kan (tijdelijk) afzien van verhaal van kosten van</p>

bijstand indien daarvoor dringende redenen aanwezig zijn.

Het college ziet (tijdelijk) geheel af van verhaal van de kosten van bijstandsverlening voor de periode dat een onderhoudsplichtige is toegelaten tot het gerechtelijk traject van een schuldsanering in het kader van de Wet Schuldsanering Natuurlijke Personen (WSNP).

Het college kan, op verzoek van degene op wie verhaald wordt, (tijdelijk) gedeeltelijk afzien van verhaal van de kosten van bijstand voor zover het betreft verschuldigde verhaalsbijdragen die op het moment van het besluit opeisbaar zijn, indien:
Redelijkerwijs te voorzien is dat degene op wie wordt verhaald niet zal kunnen voortgaan met het betalen van zijn schulden;
Redelijkerwijs te voorzien is dat een schuldregeling met betrekking tot alle vorderingen van de overige schuldeisers zonder een zodanig besluit niet tot stand zal komen; en
De vordering van de gemeente wegens verhaal van bijstand ten minste zal worden voldaan naar evenredigheid met de vorderingen van schuldeisers van gelijke rang.

Het besluit tot het (tijdelijk) gedeeltelijk afzien van verhaal treedt niet in werking voordat een schuldregeling tot stand is gekomen.

Het besluit tot het (tijdelijk) gedeeltelijke afzien van verhaal wordt ingetrokken of ten nadele van de onderhoudsplichtige gewijzigd, indien:
Niet binnen twaalf maanden nadat het besluit is bekendgemaakt een schuldregeling tot stand is gekomen die voldoet aan de eisen;
De onderhoudsplichtige zijn schuld aan de gemeente niet overeenkomstig de schuldregeling voldoet; of
Onjuiste en/of onvolledige gegevens zijn verstrekt en de verstrekking van de juiste gegevens tot een ander besluit zouden hebben geleid.

VERZOEK OM HERZIENING

De onderhoudsplichtige kan een verzoek tot herziening van de vastgestelde verhaalsbijdrage indienen op grond van gewijzigde omstandigheden.

Het college onderzoekt of de omstandigheden aanleiding geven tot gewijzigde vaststelling van de verhaalsbijdrage en kan besluiten tot gewijzigde vaststelling van de verhaalsbijdrage.

Het verzoek tot herziening leidt tot het eerst volgende heronderzoek niet tot gewijzigde vaststelling indien de omstandigheden aanleiding geven tot een verhoging van de verhaalsbijdrage.

Heronderzoeken

Een heronderzoek wordt eenmalig uitgevoerd 36 maanden na het eerste verhaalsbesluit. Van deze termijn kan in uitzonderingssituatie worden afgeweken, b.v. bij crisisopvang na 12 maanden of naar aanleiding van een steekproef.

Alimentatie

ALIMENTATIE VS VERHAALSBEVOEGDHEID

Een overeenkomst waarbij (gewezen) echtgenoten hebben bepaald dat bij echtscheiding, scheiding van tafel en bed of ontbinding van het huwelijk na scheiding van tafel en bed één tegenover de ander in het geheel niet dan wel slechts tot een bepaald bedrag tot een uitkering tot diens levensonderhoud zal zijn gehouden, al dan niet met het beding bedoeld in artikel 159 van Boek 1 Burgerlijk Wetboek (BW), staat niet in de weg aan verhaal op één der partijen en laat de vaststelling van het te verhalen bedrag onverlet.

NIET NAKOMEN ALIMENTATIEVERPLICHTING

Indien een rechterlijke uitspraak betreffende levensonderhoud verschuldigd op grond van Boek 1 BW die uitvoerbaar is, niet wordt nagekomen, wordt verhaald in overeenstemming met deze uitspraak.

De betaling van het verschuldigde geschiedt binnen 30 dagen na bekendmaking van het besluit tot verhaal.

Degene op wie wordt verhaald kan binnen de termijn waarbinnen betaling moet plaatsvinden tegen het besluit tot verhaal in verzet komen door een verzoekschrift aan de rechtbank. Het verzet kan niet gegrond zijn op de bewering dat de uitkering tot onderhoud ten onrechte is opgelegd of onjuist is vastgesteld. Indien tijdig verzet is gedaan wordt de invordering pas voortgezet zodra het verzet is ingetrokken of ongegrond is verklaard.

Alimentatieverplichting

De burger is verplicht om zoveel mogelijk zelfstandig te voorzien in zijn inkomsten voor levensonderhoud.

Alimentatie kan voor een bijstandsgerechtigde één van deze inkomsten zijn.

ALIMENTATIEVERPLICHTING

Bij de aanvraag om een bijstandsuitkering moet aan de aanvrager de verplichting worden opgelegd om bij de rechtbank een eis neer te leggen om de maximale alimentatie aan de (ex-)partner op te leggen.

Voor het starten van de procedure wordt een termijn van zes weken gegeven.

In afwachting van de uitspraak wordt de maximale

	<p>verhaalsbijdrage opgelegd aan de onderhoudsplichtige.</p> <p>Bij het niet nakomen van de verplichting moet een maatregel worden opgelegd op grond van artikel 13 van de Afstemmingsverordening Participatiewet, Ioaw en Ioaz.</p>
OPSCHORTEN VERPLICHTING	<p>Wanneer er sprake is van ernstig huiselijk geweld en/of bedreiging door de onderhoudsplichtige kan tijdelijk ontheffing van deze verplichting worden gegeven.</p>
	<u>Invordering</u>
KENNISGEVING	<p>Na ontvangst van de beschikking van de rechtbank wordt de onderhoudsplichtige in kennis gesteld van de uitspraak en de wijze en het tijdstip waarop de betaling van de verhaalsbijdrage en een eventuele achterstand dient plaats te vinden.</p> <p>Indien de onderhoudsplichtige de verhaalsbijdrage en/of achterstand binnen de gestelde termijn niet of niet volledig betaald wordt overgegaan tot het treffen van invorderingsmaatregelen.</p>
DERDENBESLAG	<p>Voor de tenuitvoerlegging van de rechterlijke beschikking kan het college:</p> <p>Gebruik maken van de bevoegdheid als bedoeld in artikel 62i Participatiewet juncto artikel 479e Rv of;</p> <p>Een deurwaarder als bedoeld in artikel 231, tweede lid, onderdeel e, van de Gemeentewet inschakelen.</p> <p>Op het executoriaal beslag door het college op loon, sociale uitkeringen of andere periodieke betalingen welke derden verschuldigd zijn of worden aan degene wie een bijdrage is opgelegd, zijn de artikelen 479b tot en met 479g Rv van toepassing.</p>
GEEN KWIJTSCHELDING	<p>Verhaalsvorderingen vallen buiten de kwijtscheldingsrichtlijnen.</p>
INDEXERING	<p>De door de rechter vastgestelde verhaalsbijdrage wordt jaarlijks met ingang van 1 januari van rechtswege gewijzigd met het ingevolge artikel 402a van Boek 1 BW vast te stellen percentage.</p> <p>Indexering blijft achterwege indien de wijziging van rechtswege bij rechterlijke uitspraak is uitgesloten.</p>

Hoofdstuk 18. **Index**

Aanhouden woonruimte	43	AWIR	39
Aanschaf noodzakelijke gebruiksgoederen bij aanvang bijstand	50	Begravenis- en crematiekosten	60
Aantonen verminderde verwijtbaarheid	98	Belastingaanslag	60
Aanvraag Bbz	87	Beleidsinstructies en individualisering	5
Aflossing boete	98	benodigde gegevens	14
Aflossing, looptijd en beëindiging	55	Berekening meerkosten energie	67
Afstemming	11	Berekening terugbetaling (oude) krediethypotheek van voor 1-1-96	56
Afzien boete bij dringende reden	97	Bescheiden omvang	89
Afzien of matigen boete	96	Beslaglegging	102
Afzien van verhaal	109	Beslagvrije voet	101
Afzien van verhaal in rechte	109	Besluit bijstandverlening zelfstandigen 2004	87
Algemeen	7, 60	Besluit ingebrekestelling/dwangsom	33
Algemeen beschermingsbewind	61	Bewassingskosten/slijtage	61
Algemeen mentorschap	63	Bewijsstukken	61, 62, 63, 64, 75
Algemene voorwaarden Minimaregelingen	79	Bewijsstukken taaleis	16
Alimentatie	49	Bijstandsnorm	38
Alimentatie vs verhaalsbevoegdheid	111	Bijzonderheden	60, 61, 62, 63, 64, 76
Alimentatieverplichting	111	Blijf van mijn Lijf huis	40
Ambtshalve verhaalsbijdrage	108	Boedelscheiding	52
Ambtshalve verhaalsbijdrage jong meerderjarig kind	109	Boetes	93
Ambtshalve verhaalsbijdrage minderjarig(e) kind(eren)	108	Breehof	25
Art.1 sub f Participatiewet	40	BRP	22
Art.11 Participatiewet	35	Bruto/netto vordering	100
Art.13 lid 2 Participatiewet	43	Bureau Schuldhulp	75
Art.13 Participatiewet	43	Centrumgemeente	36
Art.15 Participatiewet	19	Collectieve zorgverzekering gemeente Emmen	78
Art.18 lid 2 Participatiewet	50	Commerciële relaties	38
Art.18 Participatiewet	39	Computer	9
Art.19 lid 3 Participatiewet	18	Crisis opvang	40
Art.22a Participatiewet	38, 39	Crisisopvang	25
Art.23 lid 2 Participatiewet	44	curator algemeen	62
Art.31 lid2 sub n en r	45	De basisnorm	18
Art.31 Participatiewet	45	De Breehof	40
Art.31, lid 2 sub l & m Participatiewet	52	De Nieuwe Start	25, 41
Art.33 lid 4 Participatiewet	46	Dieetkosten	64
Art.34 lid 2 Participatiewet	51	Doelgroep	12, 13, 45
Art.34 lid 2 sub d Participatiewet	53	Domicilie	21, 42
Art.34 lid 2 sub e Participatiewet	52	Domicilie gezin	22
Art.34 Participatiewet	50	Draagkracht in inkomen	57
Art.40 lid 1 en 2 Participatiewet	36	Draagkracht in inkomen en verblijf in een instelling	57
Art.40 lid 2 Participatiewet	36	Draagkracht in vermogen	58
Art.40 Participatiewet	21, 42	Duurzame gebruiksgoederen	64
Art.41 Participatiewet	23	Dwangsom	33
Art.44 lid 3 Participatiewet	24	Eigen bijdrage Wmo/Awbz	66
Art.45 lid 1 Participatiewet	18	Eigen verantwoordelijkheid	21
Art.45 lid 3 Participatiewet	47	Erfenis	52
Art.45 lid 4 Participatiewet	18	Fraude alertheid	21
Art.48 lid 2 sub b Participatiewet	50	Free-lancers,	35
Art.5 sub e Participatiewet	19	Gastouders	49
Art.50 Participatiewet	53	Gedwongen opname (BOPZ)	43
Art.52 Participatiewet	31	Geen AWBZ-inrichting	40
Art.54 Participatiewet	28	Geen bijzondere bijstand	77
Art.58 lid 4 Participatiewet	100	Geen kwijtschelding	104
Art.58 Participatiewet	84, 100	Geen verminderde verwijtbaarheid	97
Art.60 Participatiewet	100	Geen woonkosten	85
Art.61 t/m 62g Participatiewet	108	Geen woonlasten	39
Auto	10	Gemis huurtoeslag	57
AWBZ	19	Gesplitste uitbetaling bij echtpaar	18
		Gratificaties	46

Grove schuld	95	Opgave stand krediethypotheek aan belanghebbende	56
Heronderzoek	102, 104	Opleggen van een (ambtshalve) verhaalsbijdrage	108
Het Boshuis	41	Opschorten verplichting	112
Hoge woonkosten	83	Opzet	95
Hoogte aflossing	101	Overbruggingstoelag	70
Hoogte boete	94	Overgangsrecht	6
Hoogte plaatsingssubsidie	14	Overige kosten	11
hoogte Stimuleringsregeling	78	Overige voorwaarden verbonden aan bij- standsverlening	36
Hoogte tegemoetkoming	78	Oververmogen	82
Hypotheekrente	84	Overzicht maximale boete	96
Immateriële schadevergoeding	52	Participatie vergoedingen	7
Indienen van de aanvraag	23	Participatieregeling voor schoolgaande kinderen	78
Individuele inkomenstoelag	79	Pedicurekosten	71
Individuele studietoelag	79	Pensioen	49
Ingangsdatum	25, 44, 59, 63	Personenalarmering	71
Ingangsdatum verhaalsbijdrage	109	Persoonlijk re-integratiebudget	12
Ingebrekestelling	32	Peuterspeelzaal	71
Inkomen boven bijstandsnorm is draagkracht	83	Plaatsingssubsidie	14
Inkomen minderjarig kind	59	Poortwachtersfunctie	21
Inkomsten- en wijzigingsformulieren	28	Premies/subsidies	85
Inkomsten uit (onder-) verhuur of het hebben van kostgangers	46	Procedure boete	94
Inkomstenformulier	28, 93	Procedure dak- en thuislosen	25
Inkomstenvrijlating	83	Procedures	85
Inlichtingen aflossingscapaciteit debiteuren	102	Prothese BH/ -badpak	72
Inlichtingenbureau	29	Rechtshulp en griffierechten	72
Inschrijving Wet Basisregistratie persoonsgegevens	22	Regeling ontplooiing en ontwikkeling	13
Interingstermijn	53	Reiskosten	73
Investeringsplan	12	Representatieve kleding	10
Invorderingskosten	101	Rijbewijs	10
Ioaw, Ioaz, Bbz, WMO	19	Scholingsplicht	15
Jonge moeders	35	Sociaal medische indicatie	68
Jonger dan 27 jaar	24	Soorten huisbezoeken	30
Jongeren tot 23 jaar	81	Stimuleringsregeling sociaal-culturele activiteiten	78
Kilometervergoeding	7	Stookkosten	66
Kinderopvang	11, 68	Studerenden/werkenden	68
Kindgebondenbudget (KGB)	19	Taaleis	16
Kosten verhuizing	69	Te hoge huur	81
Kosten vestiging krediethypotheek	55	Tegemoetkoming studiekosten	19
Kraamhulp	69	Tekortschietend besef van verantwoordelijkheid	50, 53
Krediethypotheek	102	Terug- en invorderen bij niet-vrijwillige betaling	100
Kwijtschelding bij problematische schuldsituatie	105	Teruggave inkomstenbelasting/ Terugvordering	84 12, 14, 100
Kwijtschelding van vorderingen	103	Tijdelijke opvang in crisissituatie	39
Leges voor aanvraag/verlenging verblijfsvergunning	69	Tijdstip van melden/aanvragen	24
Lening GKB	19	Toeslag jongeren van 18 tot 21 jaar	74
Maaltijdvoorziening	70	Tweedehands fiets	8
Mate van verwijtbaarheid	95	Tweedehands scooter	8
Materiële schadevergoeding	52	Uitbetaling en hoogte van de uitkering	36
Matigen boete bij verminderde verwijtbaarheid	97	Uitsluiting door voorliggende voorziening	19
Nabestaandenpensioen	49	Uitspraak Centrale Raad van Beroep (CRvB) 11 januari 2016	96
Nader onderzoek	28	Uitzonderingen op de kostendelersnorm	39
Niet fraudevordering	100	Vakantietoelag	18
Niet in aanmerking te nemen vermogensbestanddelen	51	Validatie	30
Niet nakomen alimetiëleverplichting	111	Vaststellen van de krediethypotheek	54
niet voldoen aan taaleis	16	Vaststelling recht op bijstand over deel van de maand	47
Noodopvang	22	Veelplegers	35
Noorderbrug	41		
Normale gemiddelde verwijtbaarheid	95		
Normering voor jongeren beneden 21 jaar	43		
Ondergrens vorderingen	100		

Vergoeding bijzondere bijstand	60, 61, 62, 63, 64, 66, 75	Participatiewet	105
Vergoeding openbaar vervoer	7	Vorm van bijstand	85
Verhaal	108	Vrijlating inkomsten	45
Verhaal in rechte	109	Was- en strijkkosten	79
Verhaalsbesluit	108	Weekend verblijf thuis	44
Verhoging algemene bijstand	39	Weigeringsgronden	15
Verhuizing	11	Werkkleding/Schoenen	10
Verkoop van de woning	55	Werkwijze algemeen	5
Verkorte aanvraag	24	Wet eenmalige gegevensuitvraag (WEU)	26
Verminderde verwijtbaarheid	95	Wetteksten	42, 44
Vermindering inkomsten uit onderhuur	46	Wijzigingen	5
Verrekening	98, 101	Wijzigingsformulier	28, 93
Verzoek om herziening	110	woonkosten	83
Verzoekschrift	109	Woonkosten eigen woning	83
Vitez	41	Woonkosten en huurtoeslag	81
VNN	41	Woonkostentoeslag	19, 84
Volledig Zorgpakket thuis (VPT)	42	Woonkostentoeslag huurwoning	81
Voorliggende voorziening	57, 64	Woonwagens en woonschepen	56
Voorliggende voorzieningen	61, 65, 66, 67, 75	WSF	19
Voorschoolse educatie	75	WTOS	19
Voorwaarden	12, 13, 14, 24, 45, 75, 78, 79	Zelfstandige woonruimte	82
Voorwaarden voor bijstandsverlening	36	Zorgboerderijen	42
Vorderingen op grond van artikel 58 lid 2		Zorgverzekering	19